Descrierea CIP a Bibliotecii Naţionale a României
DIACONU, ANGHEL
Tratat de tehnică a masajului terapeutic şi kinetoterapia complementară /
Anghel Diaconu. - Bucureşti : Editura Academiei Oamenilor de Ştiinţă din România, 2015
2 vol.
ISBN 978-606-8636-09-2
Vol. 2. - Bibliogr. - Index. - ISBN 978-606-8636-11-5

615.82

Copyright© Editura Academiei Oamenilor de Ştiinţă din România, 2015

Toate drepturile editoriale aparţin în exclusivitate Editurii Academiei Oamenilor de Ştiinţă din România. Publicaţia este marcă înregistrată a Editurii Academiei Oamenilor de Ştiinţă din România, fiind protejată integral de legislaţia internă şi internaţională. Orice valorificare a conţinutului în afara limitelor acestor legi este interzisă şi pasibilă de pedeapsă. Acest lucru este valabil pentru orice reproducere – integrală sau parţială, indiferent de mijloace (multiplicări, traduceri, microfilmări, transcrieri pe cd-uri, dvd-uri, stick-uri de memorie, etc.).

CUPRINS

Volumul 2

XIV. Masajul şi kinetoterapia complementară în zona cervicală..... 391
XV. Masajul şi kinetoterapia complementară pentru articulaţiile umerilor (centura scapulohumerală)..... 408
XVI.Masajul şi kinetoterapia complementară în zona braţelor..... 426
XVII.Masajul şi kinetoterapia complementară pentru articulaţiile coatelor..... 441
XVIII. Masajul şi kinetoterapia complementară în zona antebraţelor..... 458
XIX. Masajul şi kinetoterapia complementară pentru articulaţiile mâinilor (pumni)..... 474
XX. Masajul şi kinetoterapia complementară în zona mâinilor propriu-zise..... 493
XXI. Masajul şi kinetoterapia complementară în zona degetelor membrelor superioare (toracale)..... 515
XXII. Masajul şi kinetoterapia complementară în zona anterioară a gâtului..... 538
XXIII. Masajul şi kinetoterapia complementară în zona feţei..... 553
XXIV. Masajul şi kinetoterapia complementară în zona frunţii..... 567
XXV. Masajul şi kinetoterapia complementară în zona scalpului (cutia craniană)..... 573

Capitolul IV
Tehnica de efectuare a masajului medical pe întreg corpul uman (masaj general)..... 580

Capitolul V
Condiţiile şi tehnica de efectuare a masajului pe copii (bebeluşi) de unul dintre părinţi sau de către maseur 644

Condiţiile şi modul de efectuare a masajului pe copil (bebeluş)..... 645
Masajul pe copii (bebeluşi) efectuat de către maseuri în cazul diferitelor afecţiuni. . 654

Bibliografie 655

Rolul determinant al masajului terapeutic şi al kinetoterapiei complementare în obţinerea efectului terapeutic când tratamentul se continuă cu masaj limfatic, reflex, sportiv etc 656
De Profesor Kinetoterapeut Maniu Emese Agnes

Capitolul VI
Masajul. Tehnici particulare..... 658
de Conf. Dr. Gilda Mologhianu

Masajul aplicat în diferite afecţiuni prin diferite tehnici particulare derivate din manevrele masajului terapeutic
1. Drenajul limfatic manual (Leduc)..... 659

2. Masajul transversal profund Cyriax..... 662
3. Masajul periostal (Vogler)..... 665
4. Tehnica de palpare rulare Wettervald..... 666
5. Masajul manipulativ Terrier..... 666
6. Metoda lui Rabe..... 667
7. Metoda lui Bugnet..... 667
8. Criomasajul..... 667
9. Masajul colonului..... 668
10. Masajul reflex..... 668

Capitolul VII
Tehnica de efectuare a masajului terapeutic pe segmentele corpului cu pacientul aşezat pe scaun 682
de Instructori Terapeuți Marius Viorel Dincă și Mircea Badea Ene Ene

Capitolul VIII
Masajul terapeutic, procedură de bază în recuperarea diferitelor afecţiuni, cât şi pentru prevenirea lor sau/şi pentru întreţinerea şi menţinerea stării de bine a tuturor persoanelor 700
de Prof Dr. Adriana Sarah Nica

Evaluarea medicală şi investigaţiile specifice sunt obligatorii anterior aplicării şi dezvoltării de masaj terapeutic..... 702

Indicaţiile şi obiectivele terapiei prin masaj în funcţie de modificările fizio-patologice şi de cele psiho-comportamentale 703

Contraindicaţiile terapiei prin masaj în funcţie de categoriile de patologie 715

Capitolul IX - Masajul în afecţiuni neurologice şi reumatismale
de Conf Dr. Delia Cinteză..... 720

Postfaţă 737

1. Distincții obținute de autor pentru această lucrare, de la diverse unități de specialitate

2.Lucrarea a fost analizată şi evaluată de personalități de vârf din sfera medicală

1. Distincții obținute

- Diplomă de excelenţă din partea Comisiei de Reabilitare Medicală – Ministerul Sănătăţii;
- Diplomă de merit din partea Institutul Naţional de Recuperare, Medicină Fizică şi Balneoclimatologie;
- Diplomă de excelenţă din partea Spritalului Clinic Judeţean de Urgenţă Ilfov;
- Diplomă de excelenţă din partea Şcolii Postliceale Sanitare "Fundeni";
- Diplomă de merite deosebite din partea Şcolii Postliceale Sanitare "Fundeni"și altele

2.Lucrarea a fost analizată şi evaluată de:

- **Prof. dr. Ştefan ŞUŢEANU** - Preşedinte de onoare al Societăţii Române de Reumatologie;
- **Conf. dr. Gilda MOLOGHIANU** - Universitatea de medicină şi farmacie „Carol Davila" Bucureşti; Institutul Naţional de Recuperare, Medicină Fizică şi Balneoclimatologie;
- **Conf. dr. Delia CINTEZĂ** - Catedra Recuperare Medicală de la Universitatea de Medicină şi Farmacie „Carol Davila" Bucureşti şi de la Institutul Naţional de Recuperare, Medicină Fizică şi Balneoclimatologie;
- **Dr. Bianca-Doina POŞIRCĂ** - Şef catedră B.F.K.T. la Liceul Tehnologic Special „Regina Elisabeta", Bucureşti;
- **Dr. Cornelia POPESCU** - Medic primar, cercetător ştiinţific gr. I, doctor în medicină - l.N.E.M.R.C.M.
- **Prof. coord. Cristian DRAGOMIR** - Director *Şcoala de Masaj Dragomir* şi *Casa de Sănătate Dragomir;*
- **Mircea BADEA ENE ENE** - Instructor la Liceul Tehnologic Special „Regina Elisabeta", Bucureşti
- **Marga APOSTOIU** – Instructor, specialitatea B.F.K.T. la Şcoala postliceală sanitară Fundeni, Bucureşti;
- **Cecilia FRIŞAN** - Instructor, psihopedagog cu masterat în pedagogie interactivă la Centrul Şcolar Arad;
- **Constantin MOLDOVEANU** - Kinetoterapeut şi lector formator la Centrul de pregătire profesională (tehnicieni maseuri) Alexander's;
- Şi alţii.

Volumul 1

Prefaţă 7
de Prof. Dr. Adriana Sarah Nica

Scurt istoric 10

Preambul 11
de Prof. Dr. Adriana Sarah Nica

Capitolul I
Noţiuni generale 14

A. Metode psiho-pedagogice, ergonomice şi anatomo-fiziologice obligatorii în selectarea persoanelor 15

B. Noţiuni de specialitate necesare pentru pregătirea celor care vor practica masajul 16
Noțiunile de psihologie și psihoterapie sunt prezentate de Profesor Florentina Avram

Reguli de igienă şi de ţinută vestimentară a terapeutului 17
de Instructor Marga Apostoiu

Modul comportamental al maseurului faţă de pacient 17
de Instructor psihopedagog Cecilia Frişan

Condiţiile şi dotarea sălii de masaj 18
de Instructor Mircea Badea Ene Ene

Capitolul II
Definiţia, clasificarea şi descrierea masajului terapeutic 20
1. Definiţia şi clasificarea masajului terapeutic (medical)..... 21
2. Clasificarea şi succesiunea manevrelor masajului..... 22
3. Descrierea tehnicii de efectuare a manevrelor masajului medical 23
A. Manevrele principale 24
1. Netezirea (Efleurajul sau mângâierea)..... 24
2. Frământatul (Petrisajul)..... 33
3. Fricţiunea..... 41
4. Baterea (Tapotamentul)..... 45
5. Vibraţiile..... 49
B. Manevrele complementare..... 51
1. Rulatul (Măngăluirea)..... 51
2. Cernutul..... 54
3. Compresiunile..... 55
4. Tracţiunile..... 59
5. Scuturăturile..... 63
6. Elongaţiile..... 64
Elongaţia cu prosopul este prezentată de Kinetoterapeuţii Izabela Banghea şi Vadim Panţa
C. Kinetoterapia complementară..... 67
Efectele generale ale manevrelor masajului şi ale kinetoterapiei complementare asupra ţesuturilor, aparatelor şi sistemelor corpului uman 70

Capitolul III
Tehnica de efectuare a masajului terapeutic medical, pe cele 25 de regiuni şi zone ale corpului uman şi kinetoterapia complementară..... 72
Noţiuni de tehnică pentru efectuarea corectă a manevrelor masajului medical..... 73
I. Masajul şi kinetoterapia complementară în zona dorsală (toracală posterioară)..... 76
II. Masajul şi kinetoterapia complementară în zona lombosacrală şi coccigiană..... 106
III. Masajul şi kinetoterapia complementară în zona feselor..... 127
IV. Masajul şi kinetoterapia complementară pentru articulaţiile coxofemurale (şoldul) 141
V. Masajul şi kinetoterapia complementară în zona coapselor..... 163
VI. Masajul şi kinetoterapia complementară pentru articulaţiile genunchilor..... 188
VII. Masajul şi kinetoterapia complementară în zona gambelor..... 215
VIII. Masajul şi kinetoterapia complementară pentru articulaţiile gleznelor..... 245
IX. Masajul şi kinetoterapia complementară în zona picioarelor propriu-zise (labele picioarelor) 275
X. Masajul şi kinetoterapia complementară în zona degetelor membrelor inferioare (pelvine)..... 304
XI.Masajul şi kinetoterapia complementară în zona abdominală..... 334
XII. Masajul şi kinetoterapia complementară în zona toracelui anterior (pieptul)..... 352
XIII. Masajul şi kinetoterapia complementară în zona sânilor în perioada de lactaţie,

în cazul mastitei şi în cazul sânului căzut..... 369

XIV. MASAJUL ŞI KINETOTERAPIA COMPLEMENTARĂ ÎN ZONA CERVICALĂ

- **Delimitarea anatomică a zonei cervicale**

a) În partea inferioară
– de linia articulară dintre vertebrele C_7 şi D_1;

b) În partea superioară
– de linia articulară dintre vertebra C_1 şi cutia craniană;

c) În părţile laterale
– de extremitatea apofizelor transversale ale vertebrelor cervicale 1-7 şi de partea latero-anterioară a muşchiului trapez.

- **Delimitarea regională pentru zona cervicală**

a) În partea inferioară
– median de vertebra D_7 şi bilateral, de perechea de coaste 7;

b) În partea superioară
– de treimea inferioară a osului occipital;

c) Bilateral
– de vârful apofizelor transverse ale vertebrelor cervicale şi de partea latero-anterioară a fibrelor trapezului, până pe articulaţia umărului.

- **Descrierea anatomică a zonei cervicale**

Oase: 7 vertebre.

Articulaţii:
– articulaţia dintre cutia craniană şi vertebra C_1 (mobilă, pluriaxială);
– articulaţiile dintre vertebrele C_1-C_7 şi vertebrele C_7 şi D_1 (mobile, pluriaxiale).

Muşchi (vezi tabelul III.XIV).

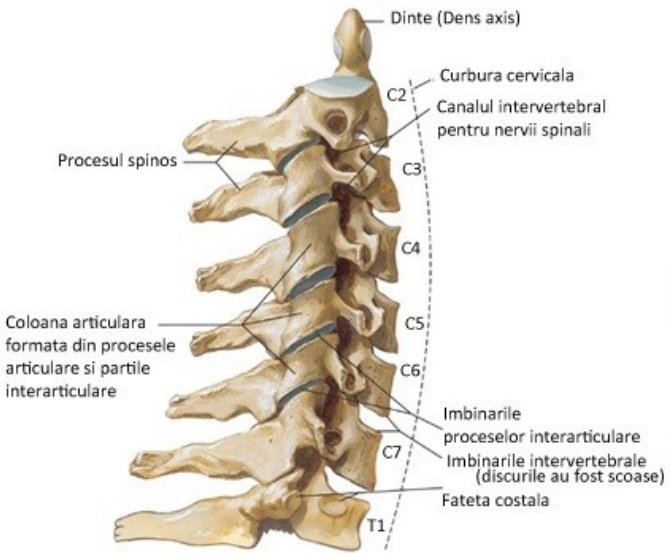

Fig. III.141 – Coloana cervicală cervicale

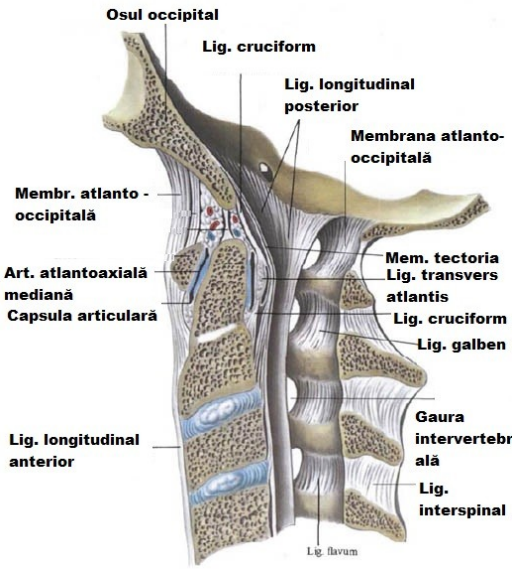

Fig. III.142 – Ligamentele coloanei

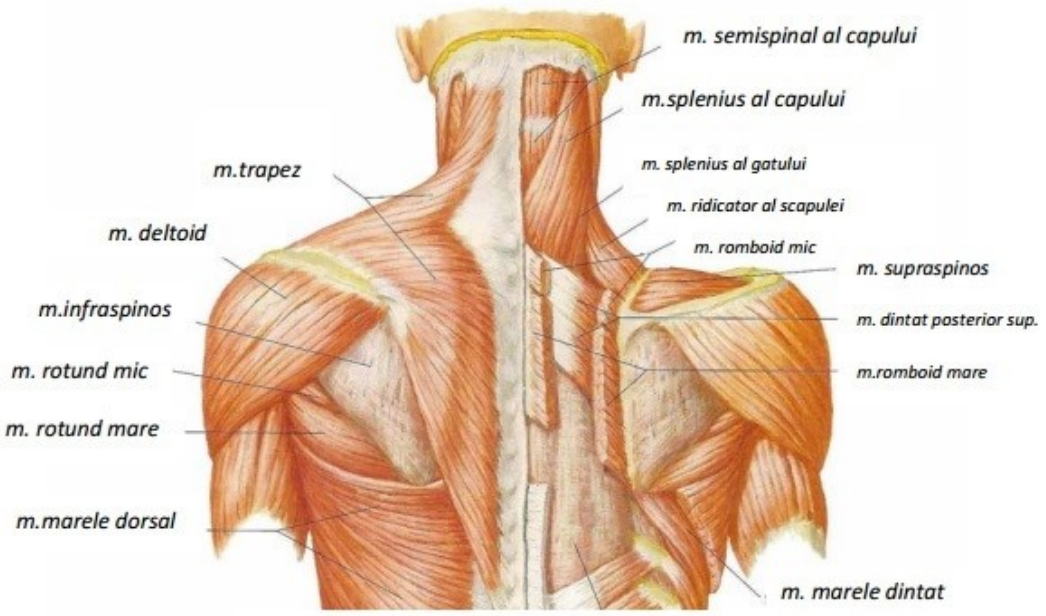

Fig. III.143 – Muşchii cefei

TABELUL III.XIV

MUȘCHI	ORIGINE	INSERȚIE	ACȚIUNE	INERVARE	VASCULARIZARE	
					Artere	Vene
Trapezul –fasciculul superior	- Pe treimea liniei occipitale - Pe ligamentul cervical posterior	- Pe treimea externă a claviculei	- Ridicător al umărului - Lateralitate a capului (când acționează homolateral) - Rotator al capului (când acționează heterolateral)	- Nervul accesor (perechea a XI-a) - Nervi cranieni și ramuri din plexul cervical	- Ramuri din arterele: tiroidiană superioară, carotidă comună, carotidă internă, carotidă externă	- Ramuri din venele: jugulară internă, tiroidiană inferioară (caudală)
– **Trapezul mijlociu**	- Pe apofizele spinoase ale vertebrelor C_7, D_1-D_3 - Pe ligamentul cervical posterior	- Pe acromion (marginea internă) - Pe spina omoplatului	- Adductor al omoplatului - Abductor al brațului - Flectează brațul - Ridicător al umărului			
Semispinalul capului și al cefei	- Pe vertebrele cervicale și primele dorsale (apofizele transverse și spinoase)	- Pe occiput și mastoid - Pe apofizele vertebrelor cervicale	- Extensori ai gâtului - Rotatori (când acționează heterolateral)	- Ramuri posterioare ale nervilor cervical mijlocii și inferiori	- Ramuri din arterele: tiroidiană superioară, carotidă comună, carotidă internă, carotidă externă	- Ramuri din venele: jugulară internă, tiroidiană inferioară (caudală)
Splenius al capului	- Pe apofizele spinoase ale primelor 3 vertebre tora- cale și ultima cervicală	- Pe occiput și mastoidă - Pe apofizele vertebrelor cervicale	- Extensor al gâtului - Rotator (când acționează heterolateral)	- Ramuri posterioare ale nervilor cervical mijlocii și inferiori	- Ramuri din arterele: tiroidiană superioară, carotidă comună, carotidă internă, carotidă externă	- Ramuri din venele: jugulară internă, tiroidiană inferioară (caudală)
Splenius al gâtului și capului	- Pe vertebrele cervicale și primele dorsale (apofizele transverse și spinoase)	- Pe occiput și mastoidă - Pe apofizele vertebrelor cervicale	- Extensori ai gâtului - Rotatori (când acționează heterolateral)	- Ramuri posterioare ale nervilor cervical mijlocii și inferiori	- Ramuri din arterele: tiroidiană superioară, carotidă comună, carotidă internă, carotidă externă	- Ramuri din venele: jugulară internă, tiroidiană inferioară (caudală)

TABELUL III.XIV (continuare)

MUȘCHI	ORIGINE	INSERȚIE	ACȚIUNE	INERVARE	VASCULARIZARE	
					Artere	Vene
Ridicătorul scapulei	- Pe tuberculul posterior al apofizelor transverse cervicale de la C_1-C_4	- Pe unghiul supero-intern scapular (margine posterioară)	- Ridicător al omoplatului	- Nervul dorsal al scapulei – o ramură din plexul brahial și o ramură din plexul cervical	- Ramuri din arterele: tiroidiană superioară, carotidă comună, carotidă internă, carotidă externă	- Ramuri din venele: jugulară internă, tiroidiană inferioară (caudală)
Romboidul	- Pe apofizele spinoase ale ultimelor 2 vertebre cervicale și ale primelor 4 vertebre toracale	- Pe marginea vertebrelor scapulei (buza posterioară)	- Adductor și ridicător al umărului - Rotește scapula în jurul axei laterale	- Nervul dorsal al scapulei din plexul brahial	- Ramuri din arterele: tiroidiană superioară, carotidă comună, carotidă internă, carotidă externă	- Ramuri din venele: jugulară internă, tiroidiană inferioară (caudală)
Semispinalul – partea cervicală	- Pe vertebrele cervicale și primele dorsale (apofizele transverse și spinoase)	- Pe occiput și mastoidă - Pe apofizele vertebrelor cervicale	- Extensor al gâtului - Rotator când acționează heterolateral	- Ramuri posterioare ale nervilor cervicali mijlocii și inferiori	- Ramuri din arterele: tiroidiană superioară, carotidă comună, carotidă internă, carotidă externă	- Ramuri din venele: jugulară internă, tiroidiană inferioară (caudală)
Longissim cervical	- Pe vertebrele cervicale și primele dorsale (apofizele transverse și spinoase)	- Pe occiput și mastoidă - Pe apofizele vertebrelor cervicale	- Extensor al gâtului - Rotator când acționează heterolateral	- Ramuri posterioare ale nervilor cervicali mijlocii și inferiori	- Ramuri din arterele: tiroidiană superioară, carotidă comună, carotidă internă, carotidă externă	- Ramuri din venele: jugulară internă, tiroidiană inferioară (caudală)
Longissim al capului	- Pe vertebrele cervicale și primele dorsale (apofizele transverse și spinoase)	- Pe occiput și mastoidă - Pe apofizele vertebrelor cervicale	- Extensor al gâtului - Rotator când acționează heterolateral	- Ramuri posterioare ale nervilor cervicali mijlocii și inferiori	- Ramuri din arterele: tiroidiană superioară, carotidă comună, carotidă internă, carotidă externă	- Ramuri din venele: jugulară internă, tiroidiană inferioară (caudală)
Rotatorul capului	- Pe apofizele transverse și spinoase ale vertebrelor	- Pe apofiza spinoasă și lama arcului vertebral imediat superioare		- Ramuri posterioare ale nervilor cervicali mijlocii și inferiori	- Ramuri din arterele: tiroidiană superioară, carotidă comună, carotidă internă, carotidă externă	- Ramuri din venele: jugulară internă, tiroidiană inferioară (caudală)

ORDINEA ŞI TEHNICA DE PRELUCRARE

Masajul pe regiunea cervicală se începe cu prelucrarea ţesuturilor cu toate manevrele masajului: pe zona toracală posterioară şi superioară (avându-se în vedere originea şi inserţia muşchiului trapez). Se continuă cu masajul pe zona toracală anterioară, pe musculatura subclaviculară şi pe cea pectorală (pentru a evita tracţiunea umerilor în faţă), pe zona cervicală cu prelucrarea ţesuturilor cu fiecare manevră a masajului pe partea dreaptă, apoi pe partea stângă.

Poziţia pacientului poate fi: pe pat, în decubit ventral sau în şezut pe scaun.

Poziţia maseurului poate fi: în lateral sau în spatele pacientului.

Poziţia pacientului, precum şi cea a maseurului, nu se descriu la efectuarea fiecărei manevre, ci numai atunci când acestea se schimbă.

Fiecare manevră se repetă de 3-5 ori pe aceeaşi linie şi în cadrul aceloraşi limite, în funcţie de diagnostic.

Masajul zonal se efectuează pe musculatura paravertebrală cervicală şi pe apofizele vertebrelor cervicale.

În cadrul masajului zonal se insistă cu manevrele:

- frământatul cu o mână, cu ambele mâini şi sub formă de geluire pe musculatura paravertebrală cervicală şi pe fibrele superioare ale muşchiului trapez.

- geluirea, fricţiunea şi vibraţiile pe apofizele transverse şi dorsale ale vertebrelor coloanei cervicale.

A. MANEVRELE PRINCIPALE

Poziţia pacientului: în şezut pe scaun.

Poziţia maseurului: în ortostatism cu faţa spre zona de prelucrat.

1. NETEZIREA

a) Netezirea cu o mână

1) Pe partea dreaptă

Maseurul suspendă mâna dreaptă şi fixează capul pacientului cu ultima falangă a degetelor 2-5 şi poziţionează mâna stângă la nivelul occipitalului, cu policele pe şanţul paravertebral dreapta (la nivelul vertebrelor C_1, C_2), iar cu indexul şi celelalte degete, pe vârful apofizelor transverse (fig. III.144).

Apoi, cu mâna şi degetele, efectuează netezirea pe muşchiul trapez, începând de la occipital, până pe unghiul costovertebral. În continuare, netezirea se efectuează cu toată palma până pe articulaţia umărului, pe care o îmbracă. Se revine şi se reia.

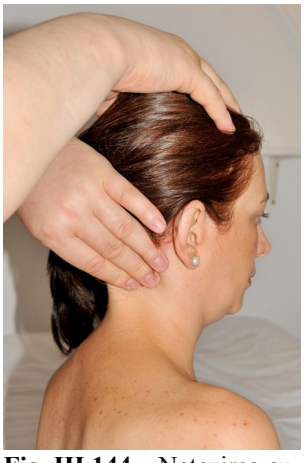

Fig. III.144 – Netezirea cu o mână pe partea dreaptă

2) Pe partea stângă

Maseurul suspendă mâna stângă şi fixează capul pacientului cu ultima falangă a degetelor 1-5, iar cu mâna dreaptă efectuează netezirea, pe aceeaşi linie cu limitele ei, ca pe partea dreaptă (fig. III.145).

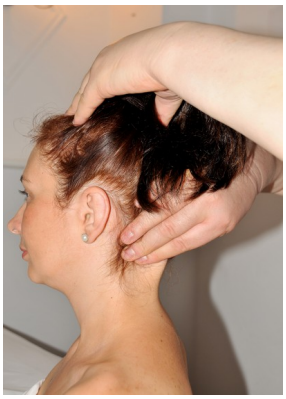

Fig. III.145–Netezirea cu o mână pe partea stângă

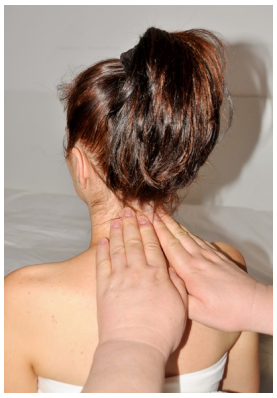

Fig. III.146 – Netezirea cu ambele mâini – linia 1 (paravertebral)

b) Netezirea cu ambele mâini
(se efectuează pe două linii)

Linia 1 – Maseurul poziţionează mâna dreaptă pe musculatura paravertebrală, cu policele pe şanţul paravertebral drept şi cu vârful degetelor 2-5 la baza occipitalului, iar mâna stângă pe partea stângă.

Apoi efectuează netezirea pe musculatura paravertebrală cervicală şi toracală, începând de la occipital, până la perechea de coaste 7 (fig. III.146). Se revine şi se reia.

Linia 2 – Maseurul poziţionează mâna dreaptă pe musculatura paravertebrală, cu policele pe şanţul paravertebral drept şi cu vârful degetelor 2-5 la baza occipitalului, iar mâna stângă, pe partea stângă.

Apoi, cu ambele mâini efectuează netezirea pe părţile laterale ale coloanei cervicale, începând de la occipital, până la prima pereche de coaste. În continuare, netezirea se efectuează pe fibrele superioare ale muşchiului trapez (mâna dreaptă pe partea dreaptă, mâna stângă pe partea stângă), până pe articulaţiile umerilor, pe care le îmbracă (fig. III.147), apoi cu mâinile pe omoplaţi şi cu policele pe muchia superioară şi mediană, până pe vârfurile inferioare ale acestora. Se revine şi se reia.

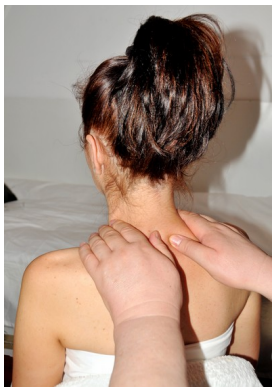

Fig. III.147 – Netezirea cu ambele mâini – linia 2 (pe fibrele trapezului)

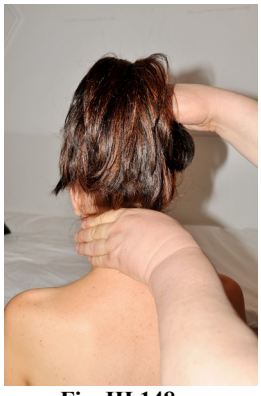

Fig. III.148
Netezirea cu degetele 2-3 – linia 1(pe şanţurile paravertebrale)

c) Netezirea cu degetele 2-3 pe şanţurile paravertebrale

Maseurul, cu mâna dreaptă/stângă, fixează capul pacientului cu ultima falangă a degetelor 1-5, iar pe cealaltă o suspendă deasupra occipitalului şi poziţionează degetele 1-2 pe şanţurile paravertebrale, la nivelul apofizelor transverse ale vertebrei C_1 (fig. III.148).

Apoi efectuează netezirea cu degetele 2-3 pe şanţurile paravertebrale, începând de sub occipital, până la nivelul vertebrei dorsale 7. Se revine şi se reia.

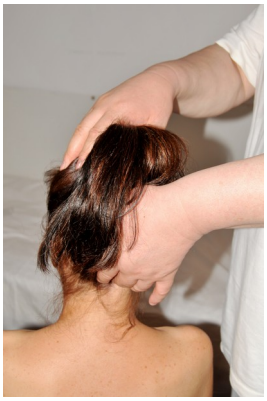

Fig. III.149
Netezirea cu două degete sub occipital

d) Netezirea cu degetele 1-2 la baza cutiei craniene, bilateral faţă de coloana cervicală

Maseurul, cu mâna dreaptă/stângă, fixează capul pacientului cu ultima falangă a degetelor 1-5, iar pe cealaltă o suspendă şi poziţionează părţile laterale ale indexului şi ale policelui sub

occipital, dreapta-stânga coloanei, cu vârfurile spre urechi (fig. III.149).

Apoi efectuează netezirea cu indexul şi cu policele pe şi la baza cutiei craniene prin tragere spre partea posterioară a coloanei cervicale, începând de la ureche, până la apofiza dorsală a vertebrei C_1. Se revine şi se reia.

e) Netezirea sub formă de pieptene (se efectuează pe două linii)

Linia 1 – Maseurul poziţionează mâinile bilateral cervical, pe unghiul costovertebral.

Apoi, cu ambele mâini efectuează netezirea cu partea dorsală pe fibrele superioare ale muşchiului trapez, începând de la unghiul costovertebral, până la articulaţiile umerilor. Se revine şi se reia.

Linia 2 – Maseurul poziţionează partea dorsală a mâinilor paravertebral, la nivelul perechii de coaste 7.

Apoi, cu ambele mâini efectuează netezirea cu partea dorsală pe musculatura paravertebrală, începând de la nivelul perechii de coaste 7, până la nivelul primei perechi de coaste. Se revine şi se reia.

Se intercalează netezirea cu ambele mâini şi se trece la frământatul cu o mână.

2. FRĂMÂNTATUL

a) Frământatul cu o mână

(se efectuează pe trei linii pe partea dreaptă a coloanei cervicale şi se continuă pe partea stângă tot pe trei linii)

1) Pe partea dreaptă

Linia 1 – Maseurul suspendă mâna dreaptă şi fixează capul pacientului cu ultima falangă a degetelor 1-5, apoi suspendă mâna stângă deasupra occipitalului şi poziţionează policele pe apofizele transverse ale vertebrelor C_1, C_2 (care apasă pe apofize şi împinge muşchiul trapez uşor în lateral), iar indexul şi celelalte degete, pe vârfurile apofizelor transverse (care adună musculatura spre police) (fig. III.150).

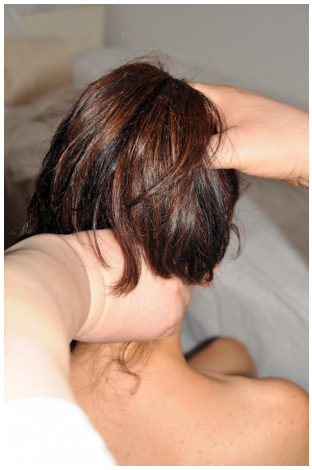

Fig. III.150
Frământatul cu o mână pe partea dreaptă - linia 1

Apoi efectuează frământatul cu indexul şi cu policele pe musculatura paravertebrală cervicală, începând de la occipital, până la nivelul unghiului costovertebral. În continuare, frământatul se efectuează cu podul palmei, cu indexul şi cu policele pe fibrele superioare ale muşchiului trapez (cu policele pe partea superioară a omoplatului, iar cu indexul pe partea anterosuperioară a trapezului), până pe articulaţia umărului, apoi pe deltoid (cu policele pe partea posterioară, iar cu indexul pe partea anterioară a V-ului), până la vârful acestuia. Se revine şi se reia.

Linia 2 – Maseurul suspendă mâna dreaptă şi fixează capul pacientului cu ultima falangă a degetelor 1-5, apoi poziţionează mâna stângă pe coloana cervicală, cu policele pe şanţul paravertebral, la nivelul vertebrelor C_6, C_7, D_1, iar cu indexul spre muchia superioară a omoplatului.

Apoi efectuează frământatul cu podul palmei, cu indexul şi cu policele pe fibrele inferioare ale muşchiului trapez, începând de la unghiul costovertebral, până la vârful inferior al omoplatului. Se revine şi se reia.

Linia 3 – Maseurul suspendă mâna stângă şi fixează capul pacientului cu ultima falangă a degetelor 1-5, apoi poziţionează mâna dreaptă la nivelul coastelor 8-9, cu policele pe şanţul paravertebral (care apasă în jos şi uşor în lateral), iar cu indexul şi celelalte degete, pe partea latero-externă a musculaturii paravertebrale (care adună muşchiul spre police).

Apoi efectuează frământatul cu podul palmei, cu indexul şi cu policele pe musculatura paravertebrală toracală, începând de la nivelul coastei 7, până la nivelul coastei 1. Se revine şi se reia.

2) Pe partea stângă

Maseurul suspendă mâna stângă şi fixează capul pacientului cu ultima falangă a degetelor 1-5.

Mâna dreaptă efectuează frământatul pe aceleaşi linii şi între aceleaşi limite ca pe partea dreaptă.

Se intercalează netezirea cu ambele mâini şi se trece la frământatul cu ambele mâini.

XX. MASAJUL ŞI KINETOTERAPIA COMPLEMENTARĂ ÎN ZONA MÂINILOR PROPRIU-ZISE

- **Delimitarea anatomică a zonei mâinii propriu-zise**

a) În partea distală
– de linia articulaţiilor metacarpofalangiene;

b) În partea proximală
– de linia articulaţiei pumnului.

- **Delimitarea regională pentru zona mâinii propriu-zise**

a) În partea distală
– de extremitatea distală a ultimelor falange;

b) În partea proximală
– de treimea inferioară a braţului.

- **Descrierea anatomică a mâinii propriu-zise**

Oase:
– 8 carpiene;
– 5 metacarpiene.

Articulaţiile mâinii şi articulaţii la formarea cărora participă oasele mâinii:
– intercarpiene (semimobile);
– carpometacarpiene (semimobile);
– intermetacarpiene (semimobile);
– la articulaţia radiocubitalocarpiană (pumnului), mobilă, pluriaxială - cu extremitatea proximală a oaselor carpiene;
– la articulaţiile metacarpofalangiene (mobile, uniaxiale) - cu extremităţile distale ale metacarpienelor.

Muşchi (vezi tabelul III.XX):

Fig. III.190 – Oasele mâinii

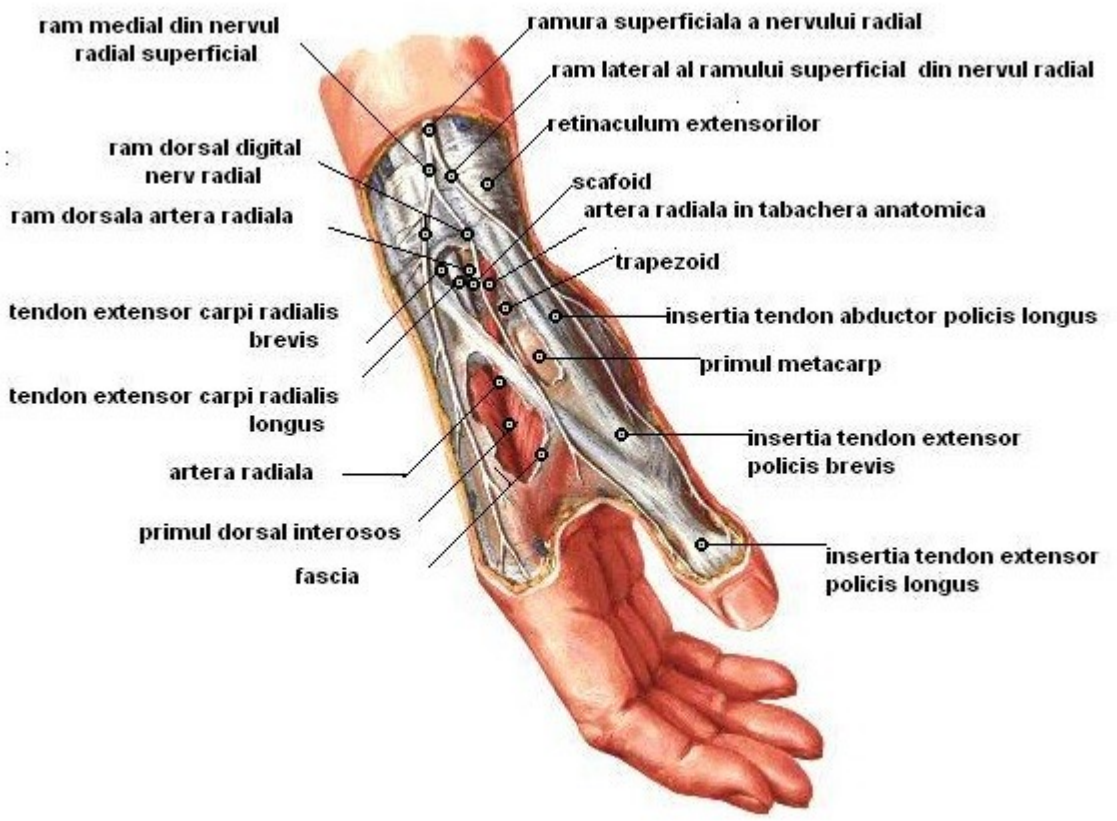

Fig. III.191 – Muşchii şi tendoanele mâinii

TABELUL III.XX

MUȘCHI	ORIGINE	INSERȚIE	ACȚIUNE	INERVARE	VASCULARIZARE	
					Artere	Vene
A. MUȘCHII POLICELUI						
Scurtul abductor (al policelui)	- Pe tuberculul scafoid - Pe ligamentul transvers al carpului	- Pe baza falangei 1 a policelui (fața externă) - Pe expansiunea extensorilor policelui	- Abductor al metacarpianului 1 - Flexor al metacarpianului 1 - Extensor al falangei distale a policelui	- Nervul median ramura C_6-C_9	- Ramuri din arterele: carpiene posterioare, carpiene anterioare, metacarpiene, princeps policis, radio-palmară	- Ramuri din venele: digitale, metacarpiene palmare
Opozantul (policelui)	- Pe tuberculul trapezului - Pe ligamentul transvers al carpului	- Pe primul metacarpian (marginea radială)	- Opoziția policelui - Adducția și flexia, precum și adducția și rotația primului metacarpian	- Nervul cubital ramura C_8	- Ramuri din arterele: carpiene posterioare, carpiene anterioare, metacarpiene, princeps policis, radio-palmară	- Ramuri din venele: digitale, metacarpiene palmare
Scurtul flexor (al policelui)	- Pe ligamentul transvers al carpului - Pe tuberculul trapezului (fasciculul extern) - Pe primul metacarpian - Pe osul trapezoid și osul mare (fasciculul intern)	- Pe baza falangei 1 pe fețele laterale	- Flexor al falangei 1 și al metacarpianului 1 - Adductor al policelui - Opoziția policelui	- Nervul median (pentru fasciculul extern) - Nervul cubital (pentru fasciculul intern)	- Ramuri din arterele: carpiene posterioare, carpiene anterioare, metacarpiene, princeps policis, radio-palmară	- Ramuri din venele: digitale, metacarpiene palmare
Adductorul (policelui)	- Printr-un capăt oblic pe osul mare și baza metacarpienelor 2 și 3 - Printr-un capăt transvers pe fața palmară a metacarpienelor 3 și 4	- Printr-un tendon comun pe fața medială a falangei proximale a policelui, împreună cu primul mușchi interosos palmar	- Flexor al falangei 1 și al metacarpianului 1 - Adductor al policelui - Opoziția policelui	- Nervul cubital ramură C_8-D_1	- Ramuri din arterele: carpiene posterioare, carpiene anterioare, metacarpiene, princeps policis, radio-pal- mară	- Ramuri din venele: digitale, metacarpiene palmare

TABELUL III.XX (continuare)

MUCHI	ORIGINE	INSERȚIE	ACȚIUNE	INERVARE	VASCULARIZARE	
					Artere	Vene
B. MUȘCHII DEGETULUI MIC						
Palmarul scurt	- Pe aponevroza palmară	- Pe pielea marginii mediale a mâinii	- Încrețește pielea regiunii hipotenare și protejează artera ulnară când pumnul este strâns puternic	- Încrețește pielea regiunii hipotenare	- Ramuri din arterele: carpiene posterioare, carpiene anterioare, metacarpiene, princeps policis, radio-palmară	- Ramuri din venele: digitale, meta-carpiene palmare
Flexorul scurt (al degetului mic)	- Pe osul cu cârlig - Pe ligamentul transvers al carpului	- Pe fața anterioară a bazei falangei proximale	- Flexor al degetului 5 - Abductor al degetului 5	- Nervul cubital ramura C_8	- Ramuri din arterele: carpiene posterioare, carpiene anterioare, metacarpiene, princeps policis, radio-palmară	- Ramuri din venele: digitale, meta-carpiene palmare
Abductorul (degetului mic)	- Pe osul pisiform - Pe ligamentul transvers al carpului	- Pe baza falangei 1 a degetului 5 (fața cubitală)	- Abductor al degetului 5 - Flexor al degetului 5	- Nervul cubital ramura C_8	- Ramuri din arterele: carpiene posterioare, carpiene anterioare, metacarpiene, princeps policis, radio-palmară	- Ramuri din venele: digitale, meta-carpiene palmare
Opozantul (degetului mic)	- Pe osul cu cârlig - Pe ligamentul transvers al carpului	- Pe marginea medială a metacarpianului 5	- Opoziția degetului 5	- Nervul cubital ramura C_8	- Ramuri din arterele: carpiene posterioare, carpiene anterioare, metacarpiene, princeps policis, radio-palmară	- Ramuri din venele: digitale, meta-carpiene palmare
C. MUȘCHII REGIUNII PALMARE MIJLOCII						
Lombricali (4 mușchi) **- 2 laterali** **- 2 mediali**	- Pe fața laterală a tendoanelor flexorului profund - Pe ambele fețe ale tendoanelor flexorului profund	- Pe aponevroza dorsală a degetelor 2-5	- Flexori ai falangei proximale - Extensori ai celorlalte două falange (mijlocie și distală) - Adductori ai primei falange	- Nervul cubital ramura C_8 - Nervul median ramura C_6-C_7	- Ramuri din arterele: carpiene posterioare, carpiene anterioare, metacarpiene, princeps policis, radio-palmară	- Ramuri din venele: digitale, meta-carpiene palmare

TABELUL III.XX (continuare)

MUȘCHI	ORIGINE	INSERȚIE	ACȚIUNE	INERVARE	VASCULARIZARE	
					Artere	**Vene**
Interosoși **a. palmari (în număr de 3)**	- Pe fața metacarpianului care privește spre axul median al mâinii. Axul median al mâinii trece prin degetul medius	- Printr-un tendon subțire pe aponevroza dorsală a degetului corespunzător metacarpianului pe care își au originea (respectiv pe degetele 2-4-5)	- Flectează falanga proximală și le extind pe celelalte două - Adductori (apropie degetele de axul mâinii) - Abductori (îndepărtează degetele de axul mâinii)	- Nervul cubital ramura C_8-D_1	- Ramuri din arterele: carpiene posterioare, carpiene anterioare, metacarpiene, princeps policis, radio-palmară	- Ramuri din venele: digitale, metacarpiene palmare
b. dorsali (în număr de 4)	- Pe fața metacarpienelor care limitează spațiile 1, 2, 3 și 4	- Pe aponevroza dorsală a degetelor, pe marginea care nu privește axul mâinii (respectiv pe degetele 2, 3, 5)				

ORDINEA ŞI TEHNICA DE PRELUCRARE

Tratamentul pe regiunea mâinilor propriu-zise se începe cu prelucrarea ţesuturilor cu toate manevrele masajului pe mâna propriu-zisă dreaptă, apoi pe cea stângă.

Poziţia pacientului poate fi: pe pat, în decubit dorsal, lateral (dreapta-stânga), ventral sau în şezut.

Poziţia maseurului poate fi: în ortostatism sau în şezut, în faţa mâinii pacientului sau în lateral.

Poziţia pacientului, precum şi cea a maseurului, nu se descriu la efectuarea fiecărei manevre, ci numai atunci când acestea se schimbă.

Fiecare manevră (cu formele ei) se repetă de 3-5 ori pe aceeaşi linie şi în cadrul aceloraşi limite (în funcţie de diagnostic).

Masajul zonal se efectuează pe mâinile propriu-zise.

În cadrul masajului zonal, ţesuturile se prelucrează pe faţa palmară şi pe cea dorsală cu manevrele:

- netezirea, frământatul cu o mână, cu ambele mâini, în contratimp şi sub formă de geluire, fricţiune şi vibraţii pe faţa palmară;

- netezirea, geluirea, fricţiunea şi vibraţiile pe faţa dorsală.

I. MÂNA DREAPTĂ

Poziţia pacientului: în şezut, pe scaun.

Poziţia maseurului: în ortostatism sau în şezut pe scaun, în faţa mâinii pacientului.

A. MANEVRELE PRINCIPALE

1. NETEZIREA

a) Netezirea cu o mână (se efectuează pe trei linii)

Linia 1 – Maseurul susţine mâna pacientului în supinaţie cu mâna stângă şi poziţionează mâna dreaptă pe partea cubitală a mâinii, cu policele pe faţa palmară a degetelor pacientului, iar cu degetele 2-5, pe partea dorsală.

Apoi efectuează netezirea pe degete, pe musculatura eminenţei hipotenare a mâinii, începând de pe extremitatea distală a degetelor, până pe articulaţia pumnului. În continuare, netezirea se efectuează pe grupa de muşchi cubitală a antebraţului (cu policele pe şanţul dintre grupele de muşchi de pe partea anterioară, iar cu indexul şi cu celelalte degete, pe şanţul dintre grupa de muşchi cubitală şi muchia cubitală), până pe articulaţia cotului. Se revine şi se reia.

Linia 2 – Maseurul susţine mâna pacientului în semipronaţie cu mâna dreaptă şi poziţionează mâna stângă pe partea latero-externă a policelui pacientului, cu policele pe faţa palmară, iar cu degetele 2-5, pe partea dorsală a mâinii pacientului.

Apoi efectuează netezirea pe eminenţa tenară şi pe faţa dorsală a mâinii pacientului, începând de pe faţa palmară, până pe partea radială a articulaţiei pumnului. În continuare, netezirea se efectuează pe grupa de muşchi radială a antebraţului (cu policele pe şanţul format între grupele de muşchi de pe partea anterioară, iar cu indexul şi cu celelalte degete, pe şanţul format între grupa

de muşchi radială şi muchia radială), până pe articulaţia cotului. Se revine şi se reia.

Linia 3 – Maseurul susţine mâna pacientului în pronaţie cu mâna dreaptă şi poziţionează mâna stângă pe partea posterioară a mâinii pacientului, cu policele pe şanţul dintre muchia radială şi grupa de muşchi posterioară, iar cu indexul pe şanţul dintre muchia cubitală şi grupa de muşchi posterioară.

Apoi efectuează netezirea pe articulaţia pumnului şi pe grupa de muşchi posterioară a antebraţului, începând de pe faţa dorsală a mâinii până pe articulaţia cotului. Se revine şi se reia.

b) Netezirea cu degetele 2-5 sau/şi 1-5 (se efectuează pe două linii)

Linia 1 – Maseurul susţine mâna pacientului în supinaţie cu mâna stângă, apoi suspendă mâna dreaptă şi poziţionează degetele 2-5 pe faţa palmară a degetelor pacientului, la extremitatea distală.

Apoi efectuează netezirea cu degetele 2-5 pe faţa palmară a degetelor şi a mâinii pacientului, începând de pe extremitatea distală a degetelor, până pe articulaţia pumnului. În continuare, netezirea se efectuează pe şanţurile dintre tendoanele şi muşchii grupelor de muşchi de pe partea anterioară a antebraţului (cu degetul 1 pe şanţul dintre muchia radială şi grupa de muşchi radială, d.2-4 pe şanţurile dintre muşchii şi grupele de muşchi de pe partea anterioară, iar d.5 pe şanţul dintre muchia cubitală şi grupa de muşchi cubitală), până pe articulaţia cotului. Se revine şi se reia.

Linia 2 – Maseurul susţine mâna pacientului în uşoară pronaţie cu mâna dreaptă, apoi suspendă mâna stângă şi poziţionează degetele pe partea dorsală la extremitatea distală a degetelor pacientului.

Apoi efectuează netezirea cu degetele 2-5 pe faţa dorsală a degetelor pacientului, pe şi printre metacarpiene, carpiene, începând de pe extremitatea distală a degetelor pacientului, până pe articulaţia pumnului. În continuare, netezirea se efectuează pe şanţurile dintre tendoanele şi muşchii grupei posterioare a antebraţului (cu degetul 1 pe şanţul dintre muchia radială şi grupa de muşchi posterioară, d.2-4 pe şanţurile dintre muşchii grupei posterioare, iar d.5 pe şanţul dintre muchia cubitală şi grupa de muşchi posterioară), până pe articulaţia cotului. Se revine şi se reia.

Se intercalează netezirea cu o mână pe cele 3 linii şi se trece la frământatul cu o mână.

2. FRĂMÂNTATUL

a) Frământatul cu o mână (se efectuează pe trei linii)

Linia 1 – Maseurul susţine mâna pacientului în supinaţie cu mâna stângă şi poziţionează mâna dreaptă pe partea cubitală, cu policele pe faţa palmară, iar cu degetele 2-5, pe partea dorsală.

Apoi efectuează frământatul cu indexul şi cu policele pe musculatura eminenţei hipotenare, începând de la nivelul articulaţiilor metacarpofalangiene, până la articulaţia pumnului (peste care se păşeşte). În continuare, frământatul se efectuează cu podul palmei, cu indexul şi cu policele pe musculatura grupei de muşchi cubitală a antebraţului (cu policele pe şanţul dintre grupele de muşchi de pe partea anterioară, iar cu indexul şi cu celelalte degete, pe şanţul dintre grupa de muşchi cubitală şi muchia cubitală), până la articulaţia cotului. Se revine şi se reia.

Linia 2 – Maseurul susţine mâna pacientului în pronaţie cu mâna dreaptă şi poziţionează mâna stângă pe partea radială a policelui, cu policele pe şanţul dintre eminenţa tenară şi

hipotenară, iar cu indexul şi cu celelalte degete, pe partea dorsală.

Apoi efectuează frământatul cu indexul şi cu policele pe musculatura eminenţei tenare, începând de pe faţa palmară, până la articulaţia pumnului (peste care se păşeşte). În continuare, frământatul se efectuează cu podul palmei, cu indexul şi cu policele pe musculatura grupei radiale (cu policele pe şanţul dintre grupele de muşchi de pe partea anterioară, iar cu indexul şi cu celelalte degete, pe şanţul dintre grupa de muşchi radială şi muchia radială), până la articulaţia cotului. Se revine şi se reia.

Linia 3 – Maseurul susţine mâna pacientului în pronaţie cu mâna dreaptă şi poziţionează mâna stângă pe partea posterioară a articulaţiei pumnului, cu policele pe şanţul dintre muchia radială şi grupa de muşchi posterioară, iar cu indexul şi cu celelalte degete, pe şanţul dintre grupa de muşchi posterioară şi muchia cubitală.

Apoi efectuează frământatul cu podul palmei, cu indexul şi cu policele pe musculatura grupei posterioare a antebraţului, începând de la articulaţia pumnului, până la articulaţia cotului. Se revine şi se reia.

Se intercalează netezirea cu o mână pe cele 3 linii şi se trece la frământatul cu ambele mâini.

XXIII. MASAJUL ŞI KINETOTERAPIA COMPLEMENTARĂ ÎN ZONA FEŢEI

- **Delimitarea anatomică a zonei feţei**

a) În partea inferioară
– de partea inferioară a liniei mandibulare;

b) În partea superioară
– de arcadele oculare şi de partea inferioară a tâmplelor.

- **Descrierea anatomică a feţei**

Oase:
– 2 oase nepereche: mandibula şi vomerul;
– 6 oase pereche: maxilar, zigomatic, nazal, palatin, lacrimal şi conca nazală inferioară.

Articulaţii:
– articulaţiile temporomandibulare sunt mobile. Celelalte articulaţii ale oaselor feţei sunt fixe.

Muşchi (vezi tabelul III.XXIII):

Fig. III.199 – Oasele feţei

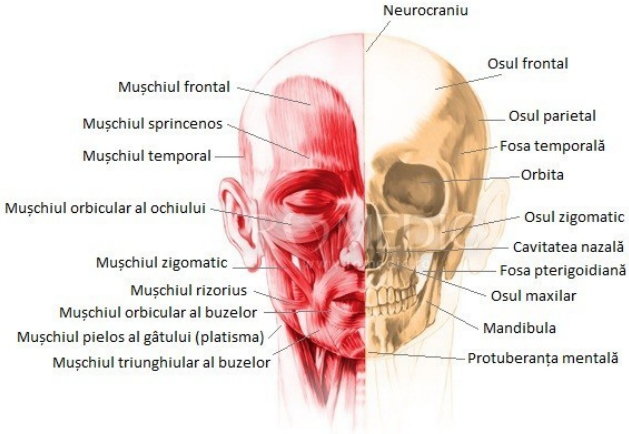

Fig. III.200 – Muşchii feţei

TABELUL III.XXIII

MUȘCHI	ORIGINE	INSERȚIE	ACȚIUNE	INERVARE	VASCULARIZARE	
					Artere	Vene
MUȘCHII MASTICATORI						
Temporal	- În fosa temporală - Trece pe sub arcada zigomatică	- Pe apofiza coronoidă a mandibulei	- Puternic ridicător al mandibulei - Prin fasciculele posterioare face mișcarea de proiecție înapoi a mandibulei	- Nervul mandibular a treia ramură a trigemenului	- Ramuri din arterele: facială, linguală, auriculară, temporală superficială, carotidă externă	- Ramuri din venele: jugulară externă, jugulară internă, jugulară anterioară
Maseter	- Pe arcada zigomatică printr-un fascicul superficial și altul profund cu fibre oblice de sus în jos	- Pe tuberozitatea maseterină de pe fața externă a unghiului mandibulei	- Ridicător al mandibulei	- Nervul mandibular a treia ramură a trigemenului	- Ramuri din arterele: facială, linguală, auriculară, temporală superficială, carotidă externă	- Ramuri din venele: jugulară externă, jugulară internă, jugulară anterioară
Pterigoidian	- În fosa pterigoidă a apofizei pterigoide a sfenoidului	- Pe fața medială a un- ghiului mandibulei	- Ridicător al mandibulei	- Nervul mandibular a treia ramură a trigemenului	- Ramuri din arterele: facială, linguală, auriculară, temporală superficială, carotidă externă	- Ramuri din venele: jugulară externă, jugulară internă, jugulară anterioară
Pterigoidian lateral	- Pe fața interioară a aripii mari a sfenoidului - Pe lama laterală a apofizei pterigoide	- Într-o fosetă a condilului mandibulei - Pe capsulă și marginea discului articular	- Proiecție înainte și coboară până la un punct mandibula	- Nervul mandibular a treia ramură a trigemenului	- Ramuri din arterele: facială, linguală, auriculară, temporală superficială, carotidă externă	- Ramuri din venele: jugulară externă, jugulară internă, jugulară anterioară
MUȘCHII NASULUI						
Nazal **a. porțiunea transversă** **b. porțiunea alară a nazalului**	- Are formă triunghiulară și este dispusă transversal pe porțiunea cartilaginoasă a nasului - Fibrele sunt mai scurte, merg pe cartilajul aripii nasului și pe sept	- Pe fața anterioară a maxilei dedesubtul incizurii nazale și urcă spre dosul nasului	- Mușchiul trage nasul cartilaginos în jos (când ia punct fix pe maxilă) - Constrictor al narinelor	- Nervul facial	- Ramuri din arterele: facială, linguală, auriculară, temporală superficială, carotidă externă	- Ramuri din venele: jugulară externă, jugulară internă, jugulară anterioară

TABELUL III.XXIII (continuare)

MUȘCHI	ORIGINE	INSERȚIE	ACȚIUNE	INERVARE	VASCULARIZARE	
					Artere	Vene
MUȘCHII GURII						
Orbicular al gurii	- Are formă circulară și este situat în grosimea buzelor		- Închide gura	- Nervul facial	- Ramuri din arterele: facială, linguală, auriculară, temporală superficială, carotidă externă	- Ramuri din venele: jugulară externă, jugulară internă, jugulară anterioară
Buccinator	- În grosimea obrazului	- Se face de-a lungul unei linii cu formă de potcoavă, cu deschiderea anterioară pe procesul alveolar al maxilei - Pe porțiunea alveolară a mandibulei - Pe rafeul pterigo-mandibular	- Masticație	- Nervul facial	- Ramuri din arterele: facială, linguală, auriculară, temporală superficială, carotidă externă	- Ramuri din venele: jugulară externă, jugulară internă, jugulară anterioară
Ridicător al buzei superioare și al aripii nasului	- Pe șanțul dintre nas și obraz	- Pe fața laterală a procesului frontal al maxilei	- Ridică aripa nasului și buza superioară	- Nervul facial	- Ramuri din arterele: facială, linguală, auriculară, temporală superficială, carotidă externă	- Ramuri din venele: jugulară externă, jugulară internă, jugulară anterioară
Ridicător al buzei superioare	- Pe apofiza frontală a maxilarului - Pe osul zigomatic - Pe maxilar sub marginea orbitei	- Pe fața anterioară a corpului maxilei, deasupra găurii infraorbitale	- Ridică buza superioară - În mimică participă la exprimarea neplăcerii - Intervine și în plâns	- Nervul facial	- Ramuri din arterele: facială, linguală, auriculară, temporală superficială, carotidă externă	- Ramuri din venele: jugulară externă, jugulară internă, jugulară anterioară
Zigomatic mic	- Situat între ridicătorul buzei superioare și zigomaticul mare	- Pe osul zigomatic	- Trage în sus buza superioară		- Ramuri din arterele: facială, linguală, auriculară, temporală superficială, carotidă externă	- Ramuri din venele: jugulară externă, jugulară internă, jugulară anterioară

TABELUL III.XXIII (continuare)

MUȘCHI	ORIGINE	INSERȚIE	ACȚIUNE	INERVARE	VASCULARIZARE	
					Artere	Vene
Ridicător al unghiului gurii	- Situat profund lateral și dedesubtul zigomaticului mic	- În fosa canină	- Trage comisura gurii în sus și puțin medial	- Nervul facial	- Ramuri din arterele: facială, linguală, auriculară, temporală superficială, carotidă externă	- Ramuri din venele: jugulară externă, jugulară internă, jugulară anterioară
Zigomatic mare	- Situat superficial în regiunea centrală a obrazului	- Pe fața laterală a osului malar	- Mușchiul râsului - Trage comisura buzelor în sus și lateral	- Nervul facial	- Ramuri din arterele: facială, linguală, auriculară, temporală superficială, carotidă externă	- Ramuri din venele: jugulară externă, jugulară internă, jugulară anterioară
Rizorius	- De pe pielea obrazului la comisura buzelor	- Pe fascia maseterină	- Mușchiul râsului		- Ramuri din arterele: facială, linguală, auriculară, temporală superficială, carotidă externă	- Ramuri din venele: jugulară externă, jugulară internă, jugulară anterioară
Coborâtor al unghiului gurii	- Situat superficial, acoperind platisma și mușchiul coborâtor al buzei inferioare	- Pe linia oblică a mandibulei	- Coborâtor al buzei inferioare		- Ramuri din arterele: facială, linguală, auriculară, temporală superficială, carotidă externă	- Ramuri din venele: jugulară externă, jugulară internă, jugulară anterioară
Coborâtor al buzei inferioare	- Situat medial sub mușchiul coborâtor al unghiului gurii	- Pe linia oblică a mandibulei	- Exprimă tristețe, dezgust, ironie		- Ramuri din arterele: facială, linguală, auriculară, temporală superficială, carotidă externă	- Ramuri din venele: jugulară externă, jugulară internă, jugulară anterioară
Mental	- Acoperit în cea mai mare parte de mușchiul coborâtor al buzei inferioare	- Pe fața anterioară a corpului mandibular	- Ridică moțul bărbiei - Împinge înainte buza inferioară		- Ramuri din arterele: facială, linguală, auriculară, temporală superficială, carotidă externă	- Ramuri din venele: jugulară externă, jugulară internă, jugulară anterioară

ORDINEA ŞI TEHNICA DE PRELUCRARE

Tratamentul pe regiunea feţei se începe cu prelucrarea ţesuturilor cu fiecare manevră a masajului pe partea dreaptă a feţei şi se continuă pe partea stângă. Anumite manevre se efectuează concomitent pe ambele părţi.

Poziţia pacientului poate fi: pe pat, în decubit dorsal sau în şezut pe scaun, cu capul sprijinit pe abdomenul maseurului.

Poziţia maseurului poate fi: în şezut pe scaun, cu faţa spre capul pacientului sau în ortostatism, în spatele pacientului.

Poziţia pacientului, precum şi cea a maseurului, nu se descriu la efectuarea fiecărei manevre, ci numai atunci când acestea se schimbă.

Fiecare manevră (cu formele ei) se repetă de 3-5 ori pe aceeaşi linie şi în cadrul aceloraşi limite, în funcţie de diagnostic.

Masajul zonal se efectuează pe musculatura de pe linia mandibulei şi pe articulaţia temporomandibulară.

În cadrul masajului zonal se insistă cu manevrele:

- frământatul cu o mână, cu ambele mâini şi cu vibraţii pe musculatura de pe linia mandibulei;

- fricţiunea şi vibraţiile pe articulaţiile temporomandibulare.

A. MANEVRELE PRINCIPALE

Poziţia pacientului: în şezut pe scaun, cu capul sprijinit pe abdomenul maseurului.

Poziţia maseurului: în ortostatism, cu faţa spre spatele pacientului.

1. NETEZIREA

a) Netezirea cu ambele mâini

1) Pe linia mandibulei

Maseurul poziţionează mâna dreaptă pe partea dreaptă a feţei, cu degetele 2-3 pe partea latero-superioară a mandibulei, d.4 pe partea laterală, d.5 pe partea inferioară (cu vârful pe linia mediană a bărbiei), iar mâna stângă, pe partea stângă.

Apoi, cu ambele mâini efectuează netezirea pe mandibulă începând de pe linia mediană a bărbiei, până la urechi. Se revine şi se reia.

2) În mişcare circulară pe umerii obrajilor

Maseurul suspendă mâna dreaptă şi poziţionează degetele 2-5 la baza umărului obrazului drept (lângă fosa nazală), iar mâna stângă, pe partea stângă.

Apoi, cu ambele mâini efectuează netezirea în mişcare circulară (în sensul acelor de ceasornic) cu degetele 2-5 pe umerii obrajilor, începând de pe partea inferioară a umerilor obrajilor (de lângă fosa nazală), până la revenirea la poziţia iniţială. Se revine şi se reia.

b) Netezirea cu două degete

1) Pe conturul gurii

Maseurul suspendă mâna dreaptă deasupra obrazului drept al pacientului şi poziţionează indexul deasupra buzei superioare, sub nas, pe partea dreaptă şi mediusul sub buza inferioară şi poziţionează mâna stângă pe partea stângă.

Apoi, cu ambele mâini efectuează netezirea cu indexurile şi cu mediusurile pe zona auriculară, începând de la linia mediană a feţei, până pe mandibulă. Se revine şi se reia.

2) Pe conturul ochiului

Maseurul suspendă mâna dreaptă deasupra tâmplei drepte a pacientului şi poziţionează indexul pe arcada dreaptă, mediusul sub pleoapa inferioară (cu vârful la baza nasului) şi poziţionează mâna stângă pe partea stângă.

Apoi, cu ambele mâini efectuează netezirea cu indexurile şi cu mediusurile pe conturul ochilor, începând de la baza nasului, până la coada acestora, unde indexurile se apropie de mediusuri. În continuare, netezirea se efectuează (indexurile depărtându-se de mediusuri pentru riduri) până la urechi. Se revine şi se reia.

3) Pe nas

Maseurul suspendă mâna dreaptă deasupra frunţii pacientului şi poziţionează indexul şi mediusul pe partea dreaptă a nasului, cu vârful la baza părţii externe a cavităţii nazale şi poziţionează mâna stângă pe partea stângă.

Apoi, cu ambele mâini efectuează netezirea cu indexurile şi cu mediusurile pe fosele nazale, începând de pe partea antero-inferioară a nasului, până pe arcadele oculare. Se revine şi se reia.

Se intercalează netezirea cu ambele mâini pe mandibulă şi, circular, pe umerii obrajilor şi se trece la frământatul cu o mână.

2. FRĂMÂNTATUL

a) Frământatul cu indexul şi cu policele

1) Pe musculatura de pe linia mandibulei

a) Pe partea dreaptă

Maseurul suspendă mâna dreaptă şi fixează capul pacientului cu ultima falangă a degetelor 1-5, apoi suspendă mâna stângă şi poziţionează policele pe partea superioară a mandibulei (la nivelul liniei mediane a bărbiei), iar indexul, pe cea inferioară.

Apoi efectuează frământatul cu indexul şi cu policele pe musculatura de pe linia mandibulei, începând de la linia mediană a bărbiei, până la articulaţia temporomandibulară. Se revine şi se reia.

b) Pe partea stângă

Maseurul suspendă mâna stângă şi fixează capul pacientului cu ultima falangă a degetelor 1-5, apoi suspendă mâna dreaptă şi poziţionează policele pe partea superioară a mandibulei (la nivelul liniei mediane a bărbiei), iar indexul, pe cea inferioară.

Apoi efectuează frământatul cu indexul şi cu policele pe musculatura de pe linia mandibulei, începând de la linia mediană a bărbiei, până la articulaţia temporomandibulară. Se revine şi se reia.

❖ Frământatul se poate efectua şi concomitent, cu ambele mâini, astfel:

Maseurul poziţionează mâna dreaptă pe partea dreaptă a feţei, cu policele pe partea

superioară a mandibulei (la nivelul liniei mediane a bărbiei), cu indexul pe cea inferioară, iar mâna stângă, pe partea stângă.

Apoi efectuează frământatul cu policele şi cu indexurile pe musculatura de pe linia mandibulei, începând de pe linia mediană a bărbiei, până la articulaţiile temporomandibulare. Se revine şi se reia.

❖ Frământatul cu o mână pe musculatura de pe linia mandibulei se mai poate efectua cu mâna dreaptă suspendată la nivelul urechii drepte, cu policele deasupra articulaţiei temporomandibulare, iar cu indexul, sub mandibulă.

Apoi efectuează frământatul cu policele şi cu indexul pe musculatura de pe linia mandibulei, începând de la articulaţia temporomandibulară dreaptă, până la articulaţia temporomandibulară stângă (sau invers cu mâna stângă).

2) Pe umerii obrajilor

a) Pe partea dreaptă

Maseurul suspendă mâna dreaptă şi fixează capul pacientului cu ultima falangă a degetelor 1-5, apoi suspendă mâna stângă şi poziţionează policele la colţul gurii şi indexul pe partea superioară a mandibulei.

Apoi efectuează frământatul cu policele şi cu indexul pe musculatura de pe umărul obrazului, începând de la colţul gurii, până la coada ochiului. Se revine şi se reia.

b) Pe partea stângă

Maseurul suspendă mâna stângă şi fixează capul pacientului cu ultima falangă a degetelor 1-5, apoi suspendă mâna dreaptă şi poziţionează policele la colţul gurii şi indexul pe partea superioară a mandibulei.

Apoi efectuează frământatul cu policele şi cu indexul pe musculatura de pe umărul obrazului, începând de la colţul gurii, până la coada ochiului. Se revine şi se reia.

❖ Frământatul se poate efectua şi concomitent, cu ambele mâini.

Se intercalează netezirea cu ambele mâini pe linia mandibulei şi netezirea circulară pe umerii obrajilor şi se trece la frământatul cu ambele mâini.

CAPITOLUL IV

- TEHNICA DE EFECTUARE A MASAJULUI MEDICAL PE ÎNTREG CORPUL UMAN - MASAJ GENERAL -

MASAJUL GENERAL

Efectele benefice ale masajului general asupra întregului organism uman:

– îmbunătăţirea circulaţiei generale periferice (sangvine şi limfatice) şi îndepărtarea stazelor;

– îmbunătăţirea supleţei şi elasticităţii tendoanelor, a fibrelor musculare, nervoase şi a vaselor (sangvine şi limfatice);

– îmbunătăţirea supleţei şi elasticităţii elementelor articulare (ligamente, capsulă) şi creşterea mobilităţii articulaţiei;

– îndepărtarea celulelor îmbătrânite (pentru regenerarea ţesuturilor);

– creşterea temperaturii corpului la periferie;

– îndepărtarea ţesutului adipos (combaterea obezităţii prin prelucrarea stratului adipos subcutanat cu manevre excitante);

– relaxarea sistemului nervos (psihic şi motor) prin masaj de relaxare (sedativ şi descongestionant);

– îmbunătăţirea tranzitului intestinal (în special al colonului);

– îmbunătăţirea capacităţii respiraţiei (făcându-se o oxigenare mai bună a ţesuturilor).

❖ **Masajul general poate fi sedativ şi tonifiant.**

Masajul sedativ se poate efectua pe tot corpul sau pe anumite regiuni. În acest ultim caz, pe celelalte regiuni se poate efectua masajul tonifiant.

Masajul tonifiant se poate efectua pe tot corpul sau pe anumite regiuni. În acest ultim caz, pe celelalte regiuni se poate efectua masajul sedativ.

Delimitarea regiunilor în cadrul masajului general este diferită faţă de delimitarea regională în cadrul masajului pe regiuni.

Durata unui masaj general diferă în funcţie de diagnostic, de scopul urmărit şi de prescripţia medicului curant (45-80 minute).

ORDINEA ŞI TEHNICA DE PRELUCRARE

Masajul general are un efect optim atunci când tratamentul se începe cu prelucrarea ţesuturilor cu toate manevrele masajului pe regiunea bazinului şi a spatelui, continuându-se pe partea posterioară a membrelor inferioare, apoi pe cea anterioară, după care se trece la regiunile: abdominală, toracală anterioară, cervicală, a membrelor superioare - şi se încheie cu masajul pe scalp.

SPATELE

- **Delimitarea regională**

a) În partea inferioară: de plica feselor;

b) În partea superioară: median de vertebra C_7 şi bilateral de fibrele superioare ale trapezului;

c) În părţile laterale: de liniile mediane subaxilare.

Poziţia pacientului: pe pat, în decubit ventral, cu sau fără pernă sub abdomen, cu sau fără rulou sub articulaţiile gleznelor, cu mâinile pe lângă corp şi în uşoară abducţie.

Poziţia maseurului: lateral stânga faţă de pacient, în şezut sau în ortostatism, cu şoldul drept la nivelul coapsei pacientului şi cu piciorul stâng în faţă.

Masajul zonal se efectuează pe cutia toracică şi/sau pe zona lombară.

În cadrul masajului zonal se insistă cu manevrele: frământatul cu o mână, cu ambele mâini, geluirea, fricţiunea şi vibraţiile.

Ordinea şi tehnica de prelucrare pe zona spatelui:

Tratamentul se începe cu prelucrarea ţesuturilor cu fiecare manevră a masajului pe hemibazinul şi pe hemitoracele drept şi se continuă pe hemibazinul şi pe hemitoracele stâng.

A. MANEVRELE PRINCIPALE

1. NETEZIREA

a) Netezirea cu ambele mâini (se efectuează pe două linii)

Linia 1 – Maseurul poziţionează mâna dreaptă paravertebral dreapta pe partea inferioară a fesei, cu policele orientat spre şanţul paravertebral, iar mâna stângă, pe partea stângă.

Apoi, cu ambele mâini efectuează netezirea pe musculatura fesieră şi pe cea paravertebrală, începând de pe plica fesieră, până la vertebra C_7. În continuare, netezirea se efectuează pe trapez, până pe umeri, pe care îi îmbracă. Se revine şi se reia.

Linia 2 – Maseurul poziţionează mâna dreaptă pe şoldul drept, iar mâna stângă, pe şoldul stâng.

Apoi, cu ambele mâini efectuează netezirea pe musculatura de pe zona lombară şi de pe cea toracală, începând de pe articulaţiile coxofemurale, până la axile. În continuare, netezirea se efectuează pe omoplaţi, până pe coloana cervicală, unde mâinile se petrec. Se revine şi se reia.

b) Netezirea cu mână după mână

1) Pe partea dreaptă

Maseurul suspendă mâna dreaptă deasupra coapsei şi poziţionează degetele 2-5 pe plica fesieră, succedate de degetele 2—5 ale mâinii stângi.

Apoi efectuează netezirea pe muşchii fesieri şi pe musculatura paravertebrală, începând de pe plica fesieră, până la nivelul coastei T1. Se revine şi se reia, lipindu-se şi palmele.

2) Pe partea stângă

Maseurul suspendă mâna dreaptă deasupra coapsei şi poziţionează degetele 2-5 pe plica fesieră, succedate de degetele 2—5 ale mâinii stângi.

Apoi efectuează netezirea pe muşchii fesieri şi pe musculatura paravertebrală, începând de pe plica fesieră, până la nivelul coastei T1. Se revine şi se reia, lipindu-se şi palmele.

c) Netezirea cu două degete

1) Pe şanţurile paravertebrale

Maseurul suspendă mâna dreaptă deasupra coccisului şi poziţionează indexul pe şanţul paravertebral stâng (la nivelul coccisului) şi mediusul pe şanţul paravertebral drept.

Apoi efectuează netezirea cu indexul şi cu mediusul pe şanţurile paravertebrale, începând

de pe coccis, până la vertebrele C_5-C_6. Se revine şi se reia.

2) Pe crestele iliace

a) *Pe creasta iliacă dreaptă*

Maseurul suspendă mâna dreaptă deasupra crestei iliace stângi şi poziţionează indexul pe creasta iliacă (la nivelul articulaţiilor sacroiliace), iar mediusul, pe partea posterioară.

Apoi efectuează netezirea cu indexul şi cu mediusul pe creasta iliacă, începând de pe articulaţiile sacroiliace, până la linia mediană subaxilară. Se revine şi se reia.

b) *Pe creasta iliacă stângă*

Maseurul suspendă mâna dreaptă deasupra crestei iliace drepte şi poziţionează mediusul pe creasta iliacă (la nivelul articulaţiilor sacroiliace), iar indexul, pe partea posterioară.

Apoi efectuează netezirea cu indexul şi cu mediusul pe creasta iliacă, începând de pe articulaţiile sacroiliace, până la linia mediană subaxilară. Se revine şi se reia.

d) Netezirea cu degetele 2-5 pe rebordurile costale şi pe musculatura intercostală (se efectuează pe două linii pe fiecare hemitorace)

Poziţia maseurului: în ortostatism, cu şoldul stâng la nivelul articulaţiei umărului stâng al pacientului, cu piciorul drept în faţă.

1) Pe hemitoracele drept

Linia 1 – Maseurul suspendă mâna stângă (deasupra hemitoracelui stâng) şi poziţionează degetul 5 printre coastele 5-6, d.4 printre coastele 6-7, d.3 printre coastele 7-8, iar d.2 printre coastele 8-9.

Apoi efectuează netezirea cu degetele 2-5 pe şanţurile indicate dintre rebordurile costale şi pe musculatura intercostală, începând de la musculatura paravertebrală, până la muchia mediană a omoplatului. Se revine şi se reia.

Linia 2 – Maseurul suspendă mâna stângă deasupra hemitoracelui stâng şi poziţionează degetul 5 printre coastele 9-10, d.4 printre coastele 10-11, d.3 printre coastele 11-12, iar d.2 pe rebordul coastei 12.

Apoi efectuează netezirea cu degetele 2-5 pe şanţurile indicate dintre rebordurile costale şi pe musculatura intercostală, începând de la musculatura paravertebrală, până la linia mediană subaxilară. Se revine şi se reia.

2) Pe hemitoracele stâng

Linia 1 – Maseurul suspendă mâna stângă deasupra hemitoracelui drept şi poziţionează degetul 2 printre coastele 5-6, d.3 printre coastele 6-7, d.4 printre coastele 7-8, iar d.5 printre coastele 8-9.

Apoi efectuează netezirea cu degetele 2-5 pe şanţurile indicate dintre rebordurile costale şi pe musculatura intercostală, începând de la musculatura paravertebrală, până la muchia mediană a omoplatului. Se revine şi se reia.

Linia 2 – Maseurul suspendă mâna stângă deasupra hemitoracelui drept şi poziţionează degetul 2 printre coastele 9-10, d.3 printre coastele 10-11, d.4 printre coastele 11-12, iar d.5 pe rebordul coastei 12.

Apoi efectuează netezirea cu degetele 2-5 pe şanţurile indicate dintre rebordurile costale şi pe musculatura intercostală, începând de la musculatura paravertebrală, până pe linia mediană subaxilară. Se revine şi se reia.

Maseurul revine la poziţia anterioară.

e) Netezirea sub formă de pieptene

Maseurul poziţionează mâna dreaptă paravertebral pe plica fesieră dreaptă, iar mâna stângă, pe plica fesieră stângă.

Apoi efectuează netezirea cu partea dorsală pe musculatura fesieră şi pe musculatura paravertebrală, începând de pe plica fesieră, până la nivelul primei perechi de coaste. Se revine şi se reia.

f) Netezirea cu partea cubitală a mâinii

1. Pe şanţul paravertebral drept

Maseurul poziţionează mâna dreaptă cu partea cubitală pe şanţul paravertebral drept, la nivelul articulaţiilor sacroiliace.

Apoi efectuează netezirea cu partea cubitală pe şanţul paravertebral, începând de pe articulaţiile sacroiliace, până pe apofiza vertebrală C_7. Se revine şi se reia.

2. Pe şanţul paravertebral stâng

Maseurul poziţionează mâna dreaptă cu partea cubitală pe şanţul paravertebral stâng, la nivelul articulaţiilor sacroiliace.

Apoi efectuează netezirea cu partea cubitală pe şanţul paravertebral, începând de pe articulaţiile sacroiliace, până pe apofiza vertebrei C_7. Se revine şi se reia.

g) Netezirea sub formă de romb

Se efectuează în funcţie de diagnostic.

Se intercalează netezirea cu ambele mâini şi se trece la frământatul cu o mână.

CAPITOLUL V

- CONDIŢIILE ŞI TEHNICA DE EFECTUARE A MASAJULUI PE COPII (BEBELUŞI) DE UNUL DINTRE PĂRINŢI SAU DE CĂTRE MASEUR

A. CONDIŢIILE ŞI MODUL DE EFECTUARE A MASAJULUI PE COPIL (BEBELUŞ)

Masajul pe bebeluşi este efectuat, în general, de unul dintre părinţi şi, în anumite situaţii, de către maseuri.

Bebeluşul, în primele zile de viaţă, se adaptează atât cu mediul înconjurător, cât şi cu mămica lui.

1. Condiţiile pe care trebuie să le respecte mama înainte de a începe masajul pe bebeluş

a. Să aibă multă afecţiune faţă de copil, să fie calmă şi relaxată
b. Să nu se grăbească
c. Să nu consume alimente condimentate (usturoi, ceapă), alcool, droguri, să nu fumeze
d. Să se spele pe mâini.

Toate aceste reguli trebuie respectate, deoarece copilul simte imediat lipsa de afecţiune, momentele de apatie, lipsa de preocupare, anxietatea şi agitaţia, la fel cum simte şi fericirea, liniştea, grija şi devotamentul.

Mămica nu trebuie să considere efectuarea masajului pe copil o obligaţie.

Masajul aduce beneficii atât copiilor cât şi părinţilor, prin întărirea legăturii dintre ei, reducând stresul şi apropiindu-i sufleteşte.

Masajul efectuat pe copil este o necesitate; nu este vorba doar de a îi crea senzaţii de plăcere, ci şi de a-l ajuta să se dezvolte armonios, atât din punct de vedere fizic, cât şi psihic.

Atingerea prin masaj este unul din principalele mijloace de comunicare cu bebeluşul, de a-l face să se simtă în siguranţă şi iubit, să se relaxeze şi să nu mai fie tensionat sau frustrat, lipsit de afecţiune.

Bebeluşii cărora li se face masaj sunt mult mai prietenoşi, mai voioşi, mai energici şi mai puternici.

Bebeluşii născuţi prematur, cărora li se face masaj, recuperează mai uşor timpul pentru a ajunge la greutatea şi energia necesare.

Terapia prin masaj ajută la îndepărtarea durerii provocate de creşterea dinţilor şi de crampele abdominale.

Bebeluşului poate să i se efectueze masaj după câteva zile de viaţă, ceea ce îl ajută să-şi fortifice musculatura, determinând-o să "intre în acţiune" şi să facă faţă solicitărilor, să-şi îmbunătăţească circulaţia sanguină şi cea limfatică, determinând astfel creşterea imunităţii prin îndepărtarea tuturor toxinelor din organism.

Fig. V.1 – Efectuarea băiţei

Condiţiile în care se poate efectua masajul:

- Temperatura corpului copilului trebuie să fie în limite normale (să nu fie crescută)
- Camera unde i se face baie trebuie să fie bine aerisită şi corespunzător încălzită (22-26˚C), fără prezenţa altor persoane.
- Temperatura apei din băiţă trebuie să fie în jur de 37˚C (pe care mama o testează, în general, cu cotul).
- Bebeluşul se spală cu şampon adecvat
- Momentul optim pentru practicarea masajului pe

bebeluş este în timpul efectuării băii (Fig V.1), imediat după baie sau când este liniştit şi relaxat, la cel puţin o oră după ce a fost alăptat

- Corpul bebeluşului se unge înainte de masaj cu uleiuri sau creme speciale, care să îi hidrateze tegumentul.

Efectuarea masajului pe bebeluş se începe din primele zile de viaţă sau din a doua săptămână de la naştere. Numărul şedinţelor de masaj poate fi de 1-2 pe zi - până la vârsta de 7-8 luni, după care se poate reduce la o dată pe zi sau o dată la 2 zile, în funcţie de timpul pe care îl are fiecare mămică.

La efectuarea primelor şedinţe, este nevoie de timp mai mult pentru deprinderea mamei cu efectuarea manevrelor masajului, cu adaptarea intensităţii compresiunilor pe ţesuturi, cu ritmul şi durata lor pentru fiecare manevră, precum şi cu observarea reacţiilor copilului la efectuarea fiecărei manevre.

În timpul masajului, copilul trebuie să fie vioi, vesel şi să nu plângă.

În situaţia în care copilul este neliniştit şi plânge, mămica trebuie să-i înţeleagă reacţiile şi cauzele plânsului. Mama trebuie să îl mângâie uşor, să-l privească în ochi, să îi vorbească cu afecţiune în permanenţă, astfel încât copilul să simtă că i se acordă atenţie numai lui. Dacă bebeluşul nu se linişteşte, trebuie analizată cauza. Excepţie fac perioadele cu dureri de burtă, crampe abdominale – situaţie în care mămica poziţionează mâinile pe plexul solar, deasupra ombilicului (fig. V.2) sau dureri date de apariţia dinţilor, care încep odată cu a treia lună de viaţă.

Fig. V.2 – Poziţia mâinilor pe plexul solar

Crampele abdominale apar de la spuma laptelui sau de la aerul înghiţit odată cu suptul şi pot să dispară odată cu introducerea alimentaţiei diversificate. În aceste situaţii, masajul are rolul de a atenua durerile şi de a linişti bebeluşul.

2. Noţiuni esenţiale de însuşit de cei care doresc să practice masajul pe bebeluşi

Cu manevrele masajului se prelucrează ţesuturile de pe segmentele corpului bebeluşului cu faţa palmară a ultimei falange a degetelor (1, 2, 3) a mâinii mămicii (nu cu vârful degetelor, deoarece se pot produce leziuni cu unghiile pe pielea bebeluşului), excepţie făcând netezirea, care se poate efectua şi cu toată faţa palmară a mâinii.

Intensitatea compresiunilor pe ţesuturi exercitată de mâna mamei în timpul efectuării manevrelor masajului este identică cu intensitatea compresiunilor efectuate de indexurile mâinilor mămicii pe globii oculari ai acesteia.

După ce mama scoate bebeluşul din apă, îl şterge cu un prosop pe întreg corpul şi îl aşează pe o măsuţă confortabilă (pe care se află un cearşaf sau un prosop), apoi, pentru a nu pierde temperatura corpului, îl acoperă cu un prosop sau cu un cearşaf, lăsând descoperită doar zona pe care se începe prelucrarea prin masaj. Mama încearcă să capteze privirea copilului sub diverse forme: fredonând o melodie care să-l bine dispună şi să-l relaxeze, fluierând uşor sau mobilizându-i picioruşele şi mânuţele. De asemenea, copiii apreciază foarte mult şi sărutul.

Fig. V.3 – Mângâierea pe zona abdominală

Mămica atinge uşor corpul bebeluşului în zona abdominală cu mâna (Fig. V.3).

CAPITOLUL VI

- TEHNICI PARTICULARE DE MASAJ APLICATE ÎN DIFERITE AFECŢIUNI, DERIVATE DIN TEHNICA MANEVRELOR MASAJULUI TERAPEUTIC - MEDICAL:

1. DRENAJUL LIMFATIC MANUAL (LEDUC)
2. MASAJUL TRANSVERSAL PROFUND CYRIAX
3. MASAJUL PERIOSTAL (VOGLER)
4. TEHNICA DE PALPARE RULARE WETTERVALD
5. MASAJUL MANIPULATIV TERRIER
6. METODA LUI RABE
7. METODA LUI BUGNET
8. CRIOMASAJUL
9. MASAJUL COLONULUI
10. MASAJUL REFLEX

În afara manevrelor masajului terapeutic (medical) şi a tehnicilor de aplicare, expuse în detaliu în conţinutul acestui tratat, se mai folosesc anumite tehnici speciale derivate din tehnica manevrelor masajului terapeutic, ce am considerat necesar a fi descrise cât mai clar în acest capitol, pentru a putea fi aplicate în tratarea anumitor afecţiuni.

1. Drenajul limfatic manual (Leduc)

Drenajul limfatic se practică din vremuri străvechi, fiind menţionat ca metodă de tratament încă de pe vremea şcolii medicale a lui Hipocrat. Adevăratele preocupări pentru practicarea acestui drenaj au apărut de curând.

Prin drenaj limfatic se elimină lichidul interstiţial din ţesuturi şi se îmbunătăţeşte circulaţia limfatică, care are o mare importanţă în buna funcţionare a organismului uman. Dacă aceasta nu ar fi corespunzătoare, corpul ar fi mult mai uşor afectat de infecţii de tot felul.

Drenajul limfatic se adresează tratării tuturor formelor de edem de origine venoasă, cardiacă sau limfatică.

Limfedemul reprezintă acumularea de lichid limfatic în spaţiile interstiţiale, mai ales în ţesutul celular subcutanat, ceea ce duce la creşterea dimensiunilor segmentului afectat, cel mai frecvent braţ sau gambă. Reprezintă o disfuncţie a sistemului limfatic.

Există două tipuri principale de limfedem:

- limfedemul acut este tranzitoriu şi durează mai puţin de 6 luni. Poate fi moderat şi tranzitoriu, când apare de obicei după intervenţii chirurgicale, prin secţionarea vaselor limfatice. Dispare de obicei în aproximativ 7 zile, prin poziţionarea corectă a segmentului afectat (procliv) şi exerciţii fizice. El poate fi acut şi dureros şi poate să apară la aproximativ şase săptămâni după tratamentul chirurgical, ca urmare a unei tromboflebite sau limfangite acute.

- limfedemul cronic este cel mai frecvent şi mai dificil de tratat, din cauza fiziopatologiei sale. Este de obicei insidios, indolor şi neasociat cu eritem. Această formă apare frecvent tardiv, la 18-24 de luni după intervenţia chirurgicală; dacă intervalul de timp este mai mare, se pune problema unei recidive tumorale. Poate apărea în următoarele circumstanţe: postchirurgical, imobilizare segmentară, infecţii sau leziuni ale vaselor limfatice, recidiva unei tumori sau extensia acesteia către ganglionii limfatici. El poate să apară şi ca urmare a unei hipoalbuminemii determinată de anumite afecţiuni, ca: diabetul zaharat, insuficienţa cardiacă, insuficienţa renală, sau ca urmare a unui aport ori absorbţii scăzute a proteinelor în organism: anorexie, vărsături, depresie, anxietate, diaree, chimioterapie, afecţiuni intestinale, sau prin pierderi de proteine (hemoragii, ascită, drenaj chirurgical).

Diagnosticul de limfedem se pune pe existenţa următoarelor semne şi simptome:

- eritem şi creşterea temperaturii locale;
- senzaţia de "piele strânsă";
- senzaţia de greutate la nivelul segmentului afectat;
- înţepături şi furnicături, durere mai mult sau mai puţin importantă, atât local, la nivelul segmentului afectat, dar şi referită: umăr pentru membrul superior, regiunea inghinală pentru membrul inferior;
- edematierea regiunii afectate;
- scurgerea de lichid limfatic la nivelul tegumentului.

Sunt descrise trei grade ale limfedemului:

- gradul I (spontan reversibil) edemul apare la presiunea tegumentului (lasă godeu) şi scade la elevaţia membrului;
- gradul II - presiunea degetelor nu lasă godeu. Se instalează fibroza care marchează debutul edematierii membrului. Elevaţia segmentului afectat nu duce la dispariţia edemului;

- gradul III (elefantiazis) (fig. VI.1) este ireversibil, iar dimensiunile membrului afectat sunt foarte mari. Ţesutul este dur, fibrotic; se indică chirurgia de debridare.

Fig. VI.1 – Mână cu elefantiazis

Dacă limfedemul nu este tratat, lichidul bogat în proteine continuă să se acumuleze, ducând la fibrozarea membrului. Acesta devine un mediu de cultură propice pentru dezvoltarea bacteriilor şi apariţia secundară a limfangitei. Limfedemul secundar apărut la membrul superior sau inferior are, în general, o evoluţie proximo-distală.

Dintre tehnicile de masaj transversal profund am ales tehnica Leduc, pentru că este o tehnică simplă, uşor de învăţat şi aplicabilă edemelor membrelor.

Drenajul ganglionilor limfatici - în scopul evacuării conţinutului lor prin presiuni repetate lent, de intensitate medie.

Ganglionii limfatici sunt localizaţi în regiuni bine definite ale corpului, grupaţi în relee (fig. VI.2), talia lor variind între dimensiunile unui bob de orez şi ale unui sâmbure de măslină. Forma lor este ovală (fig. VI.3).

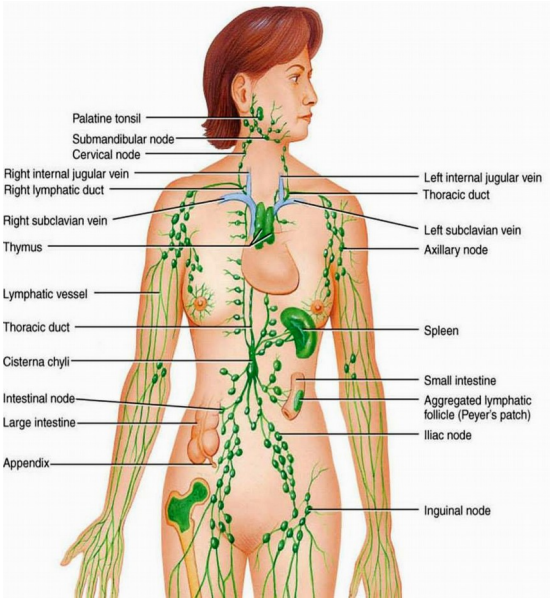

Fig. VI.2 – Ganglioni grupaşi în relee

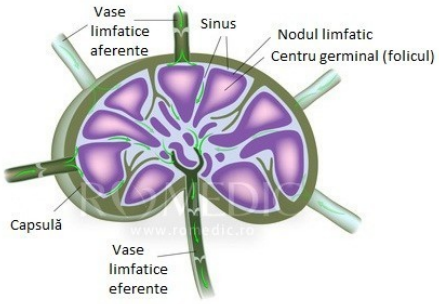

Fig. VI.3 – Forma ganglionilor

Aspecte tehnice: mâna se aplică pe grupul ganglionar, cu degetele perpendiculare pe vasele aferente şi se exercită presiuni moderate cu un ritm de 2-3 mişcări în 10 secunde. Mişcările mâinii, lente şi blânde, se repetă de 10 - 12 ori pe fiecare releu ganglionar accesibil - în axilă, în plica inghinală.

Drenajul de apel - se realizează asupra vaselor colectoare limfatice în scopul evacuării limfei din acestea, exercitând o aspiraţie la nivelul regiunii drenate. Colectoarele limfatice acompaniază reţeaua venoasă, sunt numeroase, iar rolul lor constă în drenajul limfei recoltate în prealabil de capilare către releele ganglionare.

Aspecte tehnice: ritmul manevrei se execută printr-o suită de mişcări lente - 3 pe secundă, repetate de 3-4 ori în acelaşi loc.

CAPITOLUL VII

- **ACTIVE CHAIR MASSAGE**, TEHNICĂ PARTICULARĂ DE MASAJ APLICATĂ CA TERAPIE PE SEGMENTELE CORPULUI, CU PACIENTUL AŞEZAT PE SCAUN

ISTORICUL ACTIVE CHAIR MASSAGE

Tehnicile şi procedeele speciale de masaj, precum şi celelalte aplicaţii terapeutice manuale incluse în practica Active Chair Massage, derivă din tehnica manevrelor masajului terapeutic şi din elemente ale medicinei tradiţionale japoneze, cum ar fi terapia manuală Yumeiho şi terapia manuală Shiatsu, adaptate la masajul din poziţia pacientului aşezat pe un scaun normal sau pe un scaun special de masaj.

Această procedură se aplica încă din antichitate, în orientul îndepărtat (mai ales în Japonia şi China), fără a fi considerată o metodă aparte sau specială, ci pur şi simplu se aplicau procedee manuale terapeutice preventive, în condiţia în care pacientul era aşezat pe scaun. Deci, originea masajului pe scaun nu poate fi determinată separat de originea masajului în general. Atestări documentare despre practicarea metodelor terapeutice manuale la pacienţii aşezaţi pe scaun, există în China încă din anul 300 Î.H.

Masajul pe pacientul aşezat pe scaun în orientul îndepărtat are o largă răspândire, fiind extrem de popular. În oraşele mari din China, Vietnam şi Thailanda, pot fi văzute multe persoane practicând chiar pe stradă şi în parc, masajul pe pacientul aşezat pe scaun.

În occident, masajul pe pacientul aşezat pe scaun s-a popularizat la sfârşitul anilor 1970 şi începutul anilor 1980. Această procedură s-a răspândit şi în America.

Masajul pe pacientul aşezat pe scaun făcut într-un mod profesionist şi instituţionalizat, pe un scaun special conceput, a început în anul 1986, când David Palmer a conceput primul scaun special de masaj. Tot atunci a introdus şi denumirea de "On-Site Massage" şi apoi "Chair Massage".

În prezent, această terapie cunoaşte o largă răspândire şi îmbunătăţire, masajul fiind practicat de profesionişti în aeroporturi, centre comerciale, în centrele de afaceri (birouri), pe plaje, pe stradă, în cazinouri. Masajul pe scaun are răspândire mai mare în Statele Unite şi în Canada.

Astăzi, există sute de tipuri si stiluri de masaj şi terapii manuale aplicate pacientului aşezat pe scaun. Majoritatea sunt inspirate din tehnica de efectuare a manevrelor masajului terapeutic şi adaptate la tehnica masajului pe scaun.

În România, masajul pe segmentele corpului cu pacientul aşezat pe scaun se practică la modul profesionist din anul 1999 (pe Aeroportul Internaţional Timişoara de către Asociaţia Maseurilor Profesionişti din Banat).

În Bucureşti, a apărut prima oară în anul 2000 tehnica Focused Touch Shiatsu pe scaun, practicată de terapeutul Marius Viorel Dincă în centre comerciale şi cluburi. Terapeutul s-a pregătit permanent, s-a perfecţionat continuu, a îmbunătăţit şi a răspândit tehnica masajului pe pacientul aşezat pe scaun să-şi menţină sau să-şi amelioreze simţitor starea fizică şi psihică de sănătate, să-şi îmbunătăţe. A pregătit în acest domeniu numeroşi specialişti, începând din anul 2005, când a pus bazele terapiei pe segmentele corpului cu pacientul aşezat pe scaun, rapide şi eficiente sub denumirea de **Active Chair Massage**. Această terapie poate fi aplicată oricui, oriunde şi oricând în spaţiul public, pentru a ajuta cât mai mulţi oameni cu timp limitat să-şi menţină sau să-şi amelioreze simţitor starea fizică şi psihică de sănătate, să-şi îmbunătăţească calitatea vieţii.

Avantajele terapiei prin masaj pe segmentele corpului cu pacientul aşezat pe scaun:

- Condiţiile pentru aplicarea acestei terapii: un scaun special, care asigură pacientului un confort sporit, sau un scaun obişnuit;
- Pacientul câştigă timp preţios;
- Se poate practica oriunde: acasă, în cabinete medicale, la biroul angajaţilor, la evenimente de orice fel, în mall-uri, în parc, spa etc.;
- Pacientul nu trebuie să se dezbrace, eliminând astfel problemele cauzate de timp şi de

pudoare;

- Terapia prin masaj pe segmentele corpului cu pacientul aşezat pe scaun este indicată şi persoanelor care nu pot sta culcate, cu faţa în jos;
- Pot beneficia cu succes şi femeile însărcinate;
- Această terapie poate fi executată într-un timp scurt;
- Se aplică în spaţii cu temperaturi diferite.

Active Chair Massage

Această tehnică a masajului se realizează peste haine şi se aplică pe segmentele corpului pacientului aşezat pe un scaun special creat (proiectat pentru a sta comod), sau pe un scaun normal. Masajul pe pacientul aşezat pe scaun nu necesită folosirea de creme, uleiuri sau talc, excepţie făcând anumite segmente (articulaţiile pumnilor, mâinile propriu-zise, degetele şi coloana cervicală).

Tehnica de efectuare a acestui tip de masaj constă într-un ansamblu de manevre terapeutice manuale, derivate din manevrele masajului terapeutic (frământatul cu o mână, cu ambele mîini, cu ambele mâini în contratimp pe toate grupele de muşchi indicate prelucrării pe pacientul îmbrăcat, geluirea şi fricţiunea cu ultima falangă a degetului/degetelor pe zonele libere – cervical, cap şi pe mâinile propriu-zise – fricţiune combinată cu compresiuni, vibraţii şi mobilizări, efectuată cu nodozităţile degetelor, cu podul palmei sau cu ultima falangă a policelui sau/şi a indexului pe toate zonele indicate terapiei, compresiuni combinate cu vibraţii efectuate cu o mână sau cu ambele mâini, tracţiuni şi tracţiuni cu scuturături ale segmentelor prelucrate) şi din cele japoneze, adaptate la prelucrarea ţesuturilor corpului uman, din poziţia în şezut pe scaun.

Aplicarea manevrelor manuale la persoanele aşezate pe scaun nu impune cerinţe sau condiţii speciale.

De precizat faptul că manevrele aplicate pe un punct se efectuează în acelaşi mod pe următoarele puncte, însă trecerea de la un punct la celălalt se face prin păşire, nu prin alunecare. Prelucrarea punctelor se poate efectua de la extremitatea distală a segmentului spre extremitatea proximală, sau invers.

Tehnica de efectuare a fiecărei manevre a masajului terapeutic este prezentată în capitolul II din volumul I al acestei lucrări.

Terapia prin masaj pe pacientul aşezat pe scaun se efectuează pe zonele cele mai expuse tensiunii: cap, gât, umeri, spate, zona toracală, lombară, braţe, palme şi, la cerere, muşchii coapselor sau/şi ai gambelor.

Terapia masajului pe pacientul aşezat pe scaun este aplicată în scop profilactic sau corectiv.

Manevrele folosite frecvent în cadrul acestei terapii sunt: compresiuni, fricţiuni, vibraţii, presopunctură, elemente de stretching (tracţiuni, elongaţii), gimnastică mio-articulară pasivă şi tehnici de manipulare osteo-articulare. Aceste procedee sunt selectate, sistematizate şi optimizate pentru obţinerea unei eficienţe terapeutice maxime într-un timp rapid.

Această terapie constă în îmbunătăţirea stării de sănătate, prin înlăturarea tensiunilor ce provoacă oboseala, stresul, durerea şi dezechilibrul în corp, precum şi în stimularea forţelor naturale de refacere a corpului, prin aplicarea de presiuni asupra anumitor muşchi, articulaţii sau puncte speciale de pe corp.

Terapia **Active Chair Massage** are drept scop reabilitarea echilibrului şi verticalităţii şi este destinată persoanelor sedentare, cu activitate profesională intensă pe întreg parcursul zilei.

CAPITOLUL VIII

- MASAJUL TERAPEUTIC, PROCEDURĂ DE BAZĂ ÎN RECUPERAREA DIFERITELOR AFECŢIUNI, CÂT ŞI PENTRU PREVENIREA LOR SAU/ŞI PENTRU ÎNTREŢINEREA ŞI MENŢINEREA STĂRII DE BINE A TUTUROR PERSOANELOR

- EVALUAREA MEDICALĂ ŞI INVESTIGAŢIILE SPECIFICE NECESARE ÎNAINTEA APLICĂRII TERAPIEI PRIN MASAJ

- INDICAŢIILE ŞI OBIECTIVELE TERAPIEI PRIN MASAJ ÎN FUNCŢIE DE MODIFICĂRILE FIZIO-PATOLOGICE ŞI DE CELE PSIHO-COMPORTAMENTALE

- CONTRAINDICAŢIILE TERAPEIEI PRIN MASAJ ÎN FUNCŢIE DE CATEGORIILE DE PATOLOGIE

Masajul terapeutic, procedură de bază în recuperarea diferitelor afecţiuni, cât şi pentru prevenirea lor sau/şi pentru întreţinerea şi menţinerea stării de bine a tuturor persoanelor

Masajul terapeutic reprezintă o procedură care face parte din grupa terapiilor nonfarmacologice, din secvenţa de fizioterapie, ca metodă fizicală de tip mecanic pasiv, exercitată manual sau cu echipamente specifice (electromecanice).

Masajul terapeutic prezintă mai multe avantaje: prezenţa umană, forma de comunicare nonverbală, aplicarea şi exercitarea unor manevre de palpare/stimulare de tip mecanic, diferită ca intensitate, durată, formă de exercitare, asocierea cu diferite substanţe emoliente şi odorante cu efecte psihologice, analgetice, miorelaxante - decontracturante si vasculotrope.

Plecând de la definiţia masajului terapeutic, se constată în practică legătura importantă a masajului terapeutic cu aspectele de fiziologie, fiziopatologie si disfuncţionalitate somatică.

În afară de efectele nespecifice psiho-comportamentale, masajul terapeutic determină şi efecte structurale.

Efectele structurale au la bază stimularea circulaţiei şi apariţia hiperemiei de intensitate diferită, cu ameliorarea funcţională de tip pasiv, cu ţinta pe grupele musculare şi structurile fasciale. Unele tehnici de masaj terapeutic (vibraţii, petrisaj, frământare – fricţiune şi rulare, masaj transvers profund) au efect favorabil asupra calităţilor vasco-elastice ale ţesutului conjunctiv, influenţând starea de flexibilitate şi alternanţa eficienţei între cei doi poli „contracţie-relaxare”, ameliorarea stărilor de contractură, crampă sau spasmul muscular. În această situaţie, în care se realizează un cerc vicios, spasmul se dezvoltă pe un fond de hipoxie musculară care, secundar, stimulează filetele nociceptive, accentuând contractura sau spasmul muscular iniţial.

Efectele iniţiale de tip vascular, trofic şi de reechilibrare a tonusului muscular sunt urmate de:

- ameliorarea mobilităţii articulare;
- ameliorarea manifestărilor algice cu punct de plecare din zone trigger sau tender points;
- combaterea dezvoltării şi organizării fibroase şi a aderenţelor (mai ales în cazul situaţiilor sechelare posttraumatice);
- participarea la procesul de refacere tisulară a colagenului prin stimularea circulaţiei şi mobilizarea edemului posttraumatic.

Efectele sistemice privind ameliorarea activităţii la nivel celular prin stimulare în sistemul circulator, au arătat o stimulare a circulaţiei periferice cu 50% pentru circulaţia de întoarcere veno-limfatică. Se stimulează fluxul de întoarcere, iniţial prin scăderea presiunii capilare prin patul capilar. Masajul terapeutic exercitat asupra reţelei vasculare venoase superficiale determină un moment de presiune negativă în capilare. Această presiune stimulează aportul de flux sanguin în zonă, îmbunătăţind transferul de lichide transmembranar şi resorbţia, stimulare care acţionează eficient în cazul edemului venos, mai puţin cel de tip limfatic. În cazul aplicării tehnicilor specifice de masaj de drenaj limfatic, ele acţionează ţintit la nivelul grupelor ganglionare şi pe traseul limfatic. Asocierea dintre cele două grupuri de tehnici de masaj terapeutic (selectate din tehnici de masaj clasic terapeutic şi masajul de drenaj limfatic) poate avea un efect însumat în insuficienţa veno-limfatică, fără manifestări obstructive.

Diferite studii prin care s-au cercetat efectele masajului terapeutic asupra circulaţiei şi fluxului sanguin au înregistrat rezultate contradictorii, dar un fenomen este evident – în urma exercitării diferitelor forme şi tehnici de masaj terapeutic apare hiperemia în tegument şi în

ţesutul subcutanat, ceea ce înseamnă un plus de flux sanguin, respectiv manifestări de vasodilataţie cu efect trofic suplimentar. În contextul proceselor reparative tisulare, se asociază la masajul terapeutic şi aplicaţii de termoterapie.

Evaluarea medicală şi investigaţiile specifice necesare înaintea aplicării terapiei prin masaj

Evaluarea medicală şi investigaţiile paraclinice specifice sunt obligatorii anterior aplicării şi dezvoltării de masaj terapeutic, ţinând cont de frecventa asociere a manifestărilor superficiale cu cele profunde, parţial evaluate, situaţie care intră sub incidenţa aspectelor de malpraxis şi pot dezvolta complicaţii cu risc vital.

Decizia de exercitare a unor tehnici şi metode de masaj terapeutic impune o evaluare riguroasă a pacientului, realizată de medic, urmată de transferarea informaţiei şi dezvoltată practic de către fizioterapeut, pentru ca echipa să aibă o imagine corectă a cazului, o înţelegere integrativă a pacientului şi a dinamicii clinico-funcţionale, în contextul aplicării programului fizical incluzând şi masajul terapeutic.

Indicarea şi dezvoltarea programelor de masaj terapeutic necesită evaluare medicală în scop diagnostic corect şi complet pentru a stabili obiectivele şi suficienta motivare a dezvoltării unor anumite tehnici de masaj terapeutic. Se va ţine cont de siguranţa pacientului, mai ales când acesta solicită masaj terapeutic, iar tehnicianul sau fizioterapeutul se angajează fără un examen medical obligatoriu al pacientului, care este urmat de stabilirea obiectivelor terapeutice şi a mijloacelor, atât de tip farmacologic cât şi nonfarmacologic, incluzând şi procedurile de terapie fizicală, respectiv masajul terapeutic.

În decizia de a indica masajul terapeutic intră mai mulţi factori, care privesc atât pacientul cât şi fizioterapeutul. Aceştia se referă la contextul medical iniţial, experienţa fizioterapeutului, abordul psihologic şi obiectiv al pacientului, respectarea indicaţiilor si contraindicaţiilor şi a protocolului de dezvoltare a diferitelor tehnici de masaj terapeutic. Acest protocol trebuie să cuprindă:

- stabilirea diagnosticului corect şi complet din punct de vedere etiologic, identificarea formei clinice (acut, subacut, cronic), a fazei de evoluţie (moderată, severă) şi a extensiei (local, segmentar, sistemic);
- aprecierea tipului de reactivitate psiho-comportamentală;
- aprecierea particularităţilor topografice şi a manifestărilor fiziopatologice locale şi la distanţă (de tip reflex).

Indicaţiile şi obiectivele terapiei prin masaj în funcţie de modificările fizio-patologice şi de cele psiho-comportamentale

Masajul terapeutic se va indica plecând de la evaluarea clinico-funcţională a pacienţilor.

Masajul are acţiune trofică, îndeosebi asupra masei musculare:

- îmbunătăţeşte circulaţia sanguină şi limfatică, ajutând la îndepărtarea stazelor şi a toxinelor;
- stimulează contracţia fibrelor musculare, mărindu-le excitabilitatea, sau le decontracturează, scinzându-le excitabilitatea;
- redă elasticitatea şi supleţea elementelor articulare, crescând totodată mobilitatea segmentelor din articulaţie;
- mobilizează depozitele de grăsime;
- încălzeşte musculatura înainte de efort;
- îndepărteză oboseala;

Masajul este indicat în recuperarea funcţională ca un mijloc de stimulare a troficităţii în atrofiile musculare, cauzate de:

- imobilizare îndelungată;
- afecţiuni posttraumatice;
- suferinţă articulară;
- boală nervoasă, paralizii postraumatice sau virotice;
- boli debilitare generale (rahitismul), în convalescenţă.

De asemenea, mai este indicat în afecţiunile care produc induraţii, fibrozări, cicatrici retractile, cu condiţia ca tehnica să fie efectuată corect, pentru a nu reproduce noi traumatisme.

Masajul este indicat în atrofia musculară, definită ca oboseala muşchiului, care se întâlneşte în special la vârsta prepubertăţii şi se asociază insuficienţei vertebrale, piciorului plat şi altor deformităţi, precum şi afecţiunilor cu caracter reumatismal.

Masajul are efect preventiv asupra instalării unor diformităţi (atitutdini vicioase, contracturi antalgice, tulburări de statică).

Masajul terapeutic în patologia posttraumatică

În funcţie de gravitate, topografie, extensie şi vechime a traumatismului, se poate decide aplicarea unor tehnici de masaj terapeutic. Acestea au ca ţintă terapeutică atât controlul şi ameliorarea sindromului dureros posttraumatic (pentru componenta nociceptiva şi/sau neuropată), cât şi starea complexă posttraumatică în faza subacută şi cronică, realizând un tablou local cu stare sechelară post echimoză şi/sau contuzie, hematom, edem, revărsat lichidian intraarticular, retracţii de ţesut cutanat şi subcutanat, interesare de structuri capsulo-ligamentare şi tendinoase. În acest context în care se evaluează fiecare tip de afectare, se decide momentul adecvat pentru selectarea şi aplicarea tehnicilor de masaj terapeutic.

În cazul traumatismelor simple de tip entorsă necomplicată sau contuzii prin dezvoltarea unui program de masaj terapeutic aplicat la distanţă de zona lezată, se urmăreşte:

- diminuarea durerii, prin stimularea unor efecte de tip reflex;

- corectarea şi ameliorarea factorilor implicaţi în apariţia edemului, prin masaj de drenaj veno-limfatic şi îmbunătăţirea schimburilor metabolice tisulare.

Leziunile ligamentare impun iniţial aplicarea de proceduri de tip sedativ şi cu efect facilitator pentru circulaţia de întoarcere şi stimularea prin fricţie transversală profundă progresivă, ţinând cont de fragilitatea ţesuturilor.

În faza subacută sau cronică dureroasă şi disfuncţională, pe traiectul ligamentelor afectate sau în vecinătatea capsulei, se pot identifica zone sau puncte dureroase unde se aplică tehnicile asociate de tip sedativ şi fricţia transversală profundă.

În cazul fracturilor fără deplasare, în stadiul iniţial de imobilizare cu aparat gipsat şi fără material de osteosinteză, se aplică masajul terapeutic în vecinătatea aparatului gipsat pentru ameliorarea condiţiilor vasculare locale, combaterea edemului, protejând sau evitând zonele vulnerabile de tip osos (exp. cotul) unde există riscul de favorizare a dezvoltării de osteom.

În cazul traumatismelor complexe, masajul terapeutic este indicat pentru efectul analgetic, antiedematos mai ales în contextul edemului cronic cu risc de organizare fibroasă, pentru ameliorarea circulaţiei periferice local şi în special la nivel distal, corectarea schimburilor tisulare cu îmbunătăţirea efectelor trofice şi resorbtive, combaterea reacţiei de tip hipersimpaticoton şi dezvoltarea sindromului reflex dureros, cu manifestările specifice algoneurodistrofiei reflexe simpatice. În acest context, masajul terapeutic devine un modulator şi reglator complex pe veriga algică, vasculară, metabolică, vegetativă şi funcţională musculară şi articulară şi se apelează la tehnici de tip efleuraj, petrisaj cu torsiune sau executat lent si repetat, presiuni cu alunecări profunde pe fascii şi aponevroze, tapotaj pentru musculatura hipotonă şi manevre cu acţiune vasculară asociate, pentru stimularea circulaţiei de întoarcere.

În situaţii patologice la nivel locomotor, pacientul poate dezvolta o multitudine de acuze, semne şi simptome dintre care unele intră în indicaţiile de masaj terapeutic, cum ar fi: durere, redoare articulară, tulburări ale circulaţiei, atât arteriale cât şi venoase /veno-limfatice, edem, hipotonie/hipotrofie.

Structurile somatice de tip neuromuscular (de la unitatea neuro-motorie la miofibrilele cu miofilamentele de actină şi miozină, aranjate în sarcomer şi responsabile pentru dezvoltarea proceselor contractile) sunt beneficiare de masaj terapeutic în diverse patologii (sechele posttraumatice, pareza de tip periferic, manifestări reumatismale cu interesare secundară neuromusculară). Aceste structuri complexe anatomo-funcţionale au la bază schimburi biochimice şi energetice şi dezvoltă o importantă activitate mecanică, cu un mare consum energetic.

Sistemul muscular striat alcătuit din sute de grupe musculare, de diferite forme şi dimensiuni, adaptate unor solicitări preferenţial de forţă sau pentru activităţi de fineţe, răspunde imperativului funcţional „contractă'', urmat de mobilizarea, sau nu, a unor segmente unele faţă de altele, după cum se organizează grupele musculare agonist-antagoniste. Prin acţiunea de contracţie se dezvoltă o activitate coordonată şi sincronizată, cu implicaţii în postare şi mobilizare, controlată de sistemul nervos central şi periferic, în corelaţie cu reglajele vegetative şi endocrine. Aceste particularităţi de structură şi funcţie pot fi ameliorate prin aplicarea unor tehnici ţintite specifice de masaj terapeutic, selectând pacienţii beneficiari.

Masajul terapeutic aplicat asupra musculaturii cu unele tehnici poate pregăti patul muscular pentru programele active de kinetoterapie sau incorect indicate şi dezvoltate, pot exacerba simptomatologia.

În timpul desfăşurării programului de kineto cu pregătire anterioară de masaj terapeutic, pacientul dezvoltă un feedback kinestezic prin conştientizarea statusului funcţional articular şi muscular, care motivează şi susţine dinamica participativă a pacientului, fapt dovedit pe loturi de tineri ce au dezvoltat programe de solicitare fizică controlată cu pregătire prin masaj terapeutic, faţă de un grup fără program de masaj terapeutic, urmărind performanţele fizice şi parametrii biologici, în favoarea primului lot.

Diferitele grupe musculare angajate în activităţi diverse, de la activităţi cotidiene la cele de efort fizic suprasolicitant dezvoltat accidental sau activităţi sportive de performanţă, pot dezvolta variate categorii de manifestări fiziopatologice de tip hipo/hipertensiune musculară, contractură/retractură, spasm sau crampă musculară, fasciculaţii sau, în cazul pacienţilor neurologici cu afectare de tip central, spasticitate.

CAPITOLUL IX

- MASAJUL TERAPEUTIC FOLOSIT CA PROCEDURĂ ÎN AMELIORAREA ŞI TRATAREA DIFERITELOR AFECŢIUNI:

    1. NEUROLOGICE
    2. REUMATISMALE

Masajul terapeutic în bolile neurologice şi reumatismale

I. Masajul terapeutic în bolile neurologice

A. Date generale

Definit ca "manipularea ţesuturilor moi în scop terapeutic" (H&E Kamenetz), masajul este o intervenţie ce face parte integrantă din armamentariumul terapeutic al dizabilităţii cauzate de bolile neurologice. Pe lângă efectele sale terapeutice, masajul permite stabilirea unui climat de încredere între pacient şi terapeut, creînd premizele eficienţei terapeutice.

Face parte dintr-un grup de proceduri efectuate de obicei prin intermediul mâinii asupra corpului, sub o mare varietate de forme, realizate cu scop curativ, paliativ sau de prevenire. Acest grup mai cuprinde manipulările si tracţiunile. Masajul se aseamănă cu manipulările prin poziţia mâinilor şi a mişcărilor efectuate, iar unele tehnici se suprapun semnificativ. Manipularea ţesuturilor moi, realizată înainte de tehnicile de manipulare propriu-zise, cu scopul de a destinde şi relaxa structurile, este parţial compusă din tehnici de masaj.

Masajul are efecte mecanice, reflexe, neurologice şi psihologice, fiind indicat pentru a reduce durerea sau aderenţele, pentru a promova mobilizarea fluidelor şi vasodilataţia, a creşte relaxarea musculară şi a obţine efectul sedativ.

Indicaţii si efecte terapeutice. Masajul este indicat arareori ca metodă unică de tratament; mai frecvent este folosit ca adjuvant al altor terapii. Indicaţiile sale sunt legate de beneficiile fiziologice, psihologice sau reflexe amintite mai sus. În practică, aceste indicaţii pot fi luate în considerare la pacienţii cu afecţiuni reumatismale, neurologice, ortopedice, cu sechele după diferite traumatisme, cu suferinţe de diverse cauze ale coloanei vertebrale. La aceşti pacienţi, masajul poate fi aplicat atât pentru a întrerupe lanţul fiziopatologic al afecţiunii primare (contracturi, aderenţe), cât şi pentru a preveni unele complicaţii (edemul nonobstructiv din imobilizare). Terapeutul intervine de cele mai multe ori în faza sechelară a acestor afecţiuni, masajul fiind mai eficient în această etapă, acţionând sinergic cu metodele de tratament din faza acută (imobilizarea).

Reacţii adverse şi contraindicaţii. Masajul este contraindicat când poate determina agravarea unei afecţiuni, instalarea distrucţiilor tisulare, extinderea unei leziuni. Malignitatea, prezenţa de trombi, plăcile aterosclerotice şi infecţiile tisulare reprezintă o contraindicaţie absolută pentru masaj. Contraindicaţiile relative se referă la ţesuturile cicatriciale incomplet vindecate, tratamentul anticoagulant, ţesuturi moi calcifiate, grefe de piele sau zone cu tegumente atrofice, segmente predispuse la edem în condiţiile creşterii circulaţiei prin masaj.

De asemenea, masajul este contraindicat în inflamaţiile acute, în perioada acută a traumatismelor (contuzii, entorse, acumularea de lichid intraarticular).

Deşi nu este o contraindicaţie strictă, durerea cronică impune prudenţă în administrarea masajului. Fiind o tehnică pasivă, apare riscul de dependenţă, cu creşterea satisfacţiei psihice, dar fără o ameliorare obiectivă a stării patologice; în aceste cazuri obiectivul trebuie stabilit înainte de începerea tratamentului şi se încheie atunci când acesta a fost atins.

Eficacitatea. În cele mai multe afecţiuni, eficacitatea pe termen lung nu a fost validată.

Unul din motive constă în faptul că fiziologia ţesuturilor nu este pe deplin înţeleasă, prin urmare nici modul în care masajul influenţează fiziologia acestor ţesuturi nu este pe deplin înţeles. În prezent, valoarea terapeutică a masajului este legată de îmbunătăţirea pe termen scurt a stărilor patologice - reducerea edemelor, a sensibilităţii şi a durerii; pe termen lung, putem vorbi de rezultate verificabile în condiţiile asocierii unor terapii care îi potenţează efectul. Având în vedere creşterea utilizării masajului terapeutic în ultimul timp, este important ca eficacitatea pe termen lung să fie obiectivată ştiinţific prin măsurarea, cât mai precisă, a rezultatelor.

Tehnici de masaj clasic (Procedurile Western)

Esenţa masajului constă în utilizarea mâinilor pentru a aplica forţe mecanice de diferite intensităţi asupra muşchilor striaţi şi tegumentului. Manevrele de masaj clasic sunt derivate din sistemul suedez:

- Presiunea se exercită prin alunecarea mâinii de-a lungul pielii - efleuraj
- Ţesuturile moi sunt comprimate între degete sau mâini - petrisaj
- Pielea şi muşchiul sunt lovite prin compresiuni repetitive ale mâinii - percuţie sau tapotaj
- Tensiunile de forfecare sunt create la interfaţa ţesuturilor de sub piele - fricţiune profundă

Efectele masajului sunt:

- Facilitarea circulaţiei arteriale locale
- Facilitarea circulaţiei de întoarcere
- Modificarea metabolismului muscular (creşterea)
- Modificarea excitabilitatii musculare (scăderea)
- Efecte sedative importante asupra sistemului nervos central
- Efect trofic asupra tegumentului şi ţesutului celular subcutanat

Fiecare dintre manevrele clasice ale masajului terapeutic are efectele sale, mai mult sau mai puţin specifice. Majoritatea acestor efecte apar prin acţiune directă asupra terminaţiilor nervoase superficiale, dar şi asupra musculaturii şi circulaţiei superficiale. Astfel, masajul terapeutic îşi explică aplicaţiile importante în diferite boli neurologice, centrale sau periferice, generatoare de dizabilitate.

Principalele indicaţii, în cazul dizabilităţii rezultate din bolile neurologice, sunt:

- Controlul durerii acute
- Managementul durerii cronice
- Modificarea excitabilităţii neuromusculare
- Manipularea tonusului muscular şi a contractilităţii musculare
- Manipularea echilibrului şi coordonării prin intermediul receptorilor periferici
- Asuplizarea ţesutului muscular şi combaterea/prevenirea aderenţelor
- Prevenirea/combaterea efectelor imobilizării prelungite

Bolile neurologice, în tratamentul cărora masajul are un loc, sunt atât afecţiuni neurologice centrale (accidentul vascular cerebral, traumatismele craniocerebrale, scleroza multiplă, boala Parkinson şi sindroamele parkinsoniene etc), cât şi afecţiuni neurologice periferice.

Aplicaţiile masajului în afecţiunile neurologice se bazează mai ales pe efectele sale asupra terminaţiilor nervoase periferice; tehnicile de masaj acţionează diferit asupra acestora:

- executate lent, reduc reactivitatea şi viteza de conducere nervoasă
- executate rapid şi energic, au efecte stimulatoare asupra reactivităţii şi conducerii nervoase.

Afecţiunile neuronului motor central (prin leziuni cerebrale sau medulare) se caracterizează prin instalarea progresivă a spasticităţii. Distribuirea sa este inegală, interesând efectiv muşchii antigravitaţionali: la membrele superioare sunt interesaţi flexorii, adductorii, pronatorii şi rotatorii interni, iar la membrele inferioare - extensorii, adductorii, pronatorii şi rotatorii interni. Spasticitatea moderată are efect benefic asupra funcţionalităţii: menţinerea ortostatismului, îmbunătăţirea transferurilor şi a ambulaţiei, conservarea masei musculare, îmbunătăţirea întoarcerii venoase, reducerea riscului de osteoporoză.

Tratamentul spasticităţii se impune când aceasta agravează gradul de dizabilitate, produce durere şi afectează calitatea vieţii.

Efectele prin care manevrele de masaj clasic acţionează în dizabilitatea produsă de bolile neurologice

1a. Efleurajul superficial (uşor): hiperemie prin creşterea circulaţiei capilare, regenerarea tegumentară, scade excitabilitatea terminaţiilor nervoase, mai ales nociceptive, efect sedativ general şi efect miorelaxant.

1b. Efleurajul profund: decontracturant, creşterea circulaţiei sanguine şi limfatice (manevrele se fac întotdeauna în sensul circulaţiei de întoarcere)

2a. Petrisajul: manevrele uşoare asigură eliminarea deşeurilor metabolice din muşchi şi ameliorarea nutriţiei acestora. Se obţine relaxarea musculară.

2b. Petrisajul profund adaugă un efect de favorizare a creşterii contractilităţii musculare, precum şi acţiune defibrozantă

3a. Fricţiunea ajută la mobilizarea şi eliminarea produşilor de catabolism local; totodată împiedică formarea de aderenţe sau ajută la îndepărtarea lor, mai ales la nivelul articulaţiilor.

3b. Percuţia şi tapotamentul: favorizează nutriţia tisulară, prin efectul hiperemiant puternic, ameliorează controlul muscular, scad excitabilitatea terminaţiilor nervoase periferice.

4a. Vibraţiile uşoare ajută la relaxarea musculară prin scăderea excitabilităţii nervilor periferici şi efect asupra fusurilor neuromusculare.

4b. Vibraţiile care utilizează manevre mai viguroase stimulează contractilitatea musculară, stimulează circulaţia. În particular, vibraţiile şi tapotamentul la nivel toracic ajută la drenajul secreţiilor bronşice.

Alte tehnici de masaj ce pot fi folosite în bolile neurologice

- Tehnica masajului terapeutic neuromuscular

Această tehnică presupune alternarea nivelurilor de presiune exercitată asupra zonelor musculare cu spasticitate sau cu contractură musculară (puncte trigger). Fiecare nivel de presiune se menţine între 10 şi 30 de secunde.

- Masajul cu gheaţă

Crioterapia reprezintă aplicarea la nivelul tegumentului de temperaturi sub 0°C în scop terapeutic. Vectorii utilizaţi sunt: gheaţa, aerul rece şi apa aproape de temperatura de îngheţ. Aplicarea crioterapiei se poate face şi în câmp mobil, sub forma, de obicei, a masajului cu gheaţă. Sunt combinate, astfel, efectele masajului cu efectele crioterapiei.

Efecte cunoscute ale crioterapiei sunt: analgezie, relaxare musculară, scăderea inflamaţiei,

scăderea spasticităţii, scăderea activităţii metabolice.

Crioterapia aplicată sub forma masajului cu gheaţă acţionează prin intermediul următoarelor mecanisme:

- modificarea circulaţiei cutanate (reacţia dermovasculară)
- modificările temperaturii superficiale: temperatura cutanată scade la nivelul temperaturii aplicate, cea subcutanată este cu 3-4 ° > faţă de cea subcutanată, iar cea musculară cu 5-6° > decât cea cutanată
- scade metabolismul local (la scăderea cu 10°C a temperaturii tisulare, metabolismul tisular scade la jumătate)
- modificările de conductibilitate nervoasă cauzate de: scăderea potenţialului de acţiune, prelungirea perioadei de depolarizare, reducerea vitezei de transmitere a impulsurilor nervoase, creşterea timpului de latenţă, blocarea joncţiunii neuromusculare
- modificările de contractilitate musculară: alungirea perioadei de relaxare, creşterea iniţială a excitabilităţii musculare urmată de scăderea ei, creşterea iniţială a tonusului muscular, urmat rapid de scăderea acestuia. Aplicaţiile scurte, de 1 minut, cresc performanţa muşchilor striaţi
- creşterea vâscozităţii ţesutului conjunctiv de la nivelul muşchilor şi structurilor articulare şi periarticulare

Indicaţiile masajului cu gheaţă sunt variate şi cuprind afecţiuni reumatismale (inclusiv reumatismul ţesutului moale) şi traumatice, în general în faze acute sau subacute de evoluţie. În afecţiunile neurologice centrale, principala indicaţie o reprezintă spasticitatea. Poate fi folosit şi în afecţiunile neurologice periferice care se însoţesc de cauzalgie (CRPS II).

Contraindicaţiile masajului cu gheaţă sunt cele ale oricărei proceduri de crioterapie:

- ischemia
- sindromul Raynaud
- tulburările de sensibilitate superficială
- crioglobulinemia
- alergia la rece

A. Masajul în afecţiunile neurologice centrale

Elemente din tabloul clinic al bolilor neurologice, care pot fi abordate terapeutic şi cu ajutorul masajului sunt: durerea, afectarea tonusului muscular (hipotonii şi hipertonii), deficitul de forţă musculară, deficitul de echilibru şi coordonare, sechelele imobilizării prelungite.

1. DUREREA

În diferitele afecţiuni generatoare de durere, masajul poate avea un rol benefic prin acţiunea directă asupra nociceptorilor periferici, prin mecanism de tip „controlul porţii" la nivel medular, prin îmbunătăţirea vascularizaţiei locale şi prin efectul sedativ general. Indicarea acestei terapii diferă, totuşi, în ceea ce priveşte metodologia (tehnica, durata, numărul de sedinţe, frecvenţa) în funcţie de cauză, de fenomenele însoţitoare, de importanţa răsunetului psihoemoţional al durerii şi de tipul de durere: acută sau cronică.

Durerea este definită de IASP (International Association for the Study of Pain) ca „o experienţă personală senzorială şi emoţională dezagreabilă, determinată de o leziune tisulară reală sau potenţială".

Aceasta are următoarele componente:

a. Senzaţia dureroasă

b. Reacţia la durere

Durerea exprimă o suferinţă celulară ce implică modificarea homeostaziei celulei lezate, precum şi a celor învecinate, cu următoarele consecinţe:

a. eliberarea consecutivă de substanţe "de alarmă"
b. modificarea mesajelor aferente din periferie

c. declanşarea reacţiei "de alarmă"

Intensitatea durerii **nu** reflectă simplist intensitatea injuriei fizice. Ea este influenţată de caracteristicile psihologice, motivaţionale, comportamentale şi de experienţa dureroasă individuală.

Senzaţia dureroasă este specifică, fiind independentă de alte forme de sensibilitate. Ea are receptori proprii şi căi proprii de transmitere.

Reacţia la durere are două componente:

POSTFAȚĂ

„TRATATUL DE TEHNICĂ A MASAJULUI TERAPEUTIC ŞI KINETOTERAPIA COMPLEMENTARĂ” - ediţia a V-a, revizuită şi completată, prima apariţie în domeniu, autor Anghel Diaconu.

1. Distincții obținute de autorul acestei lucrări de la instituții de specialitate.

2. Lucrarea a fost analizată *şi evaluată de un număr mare de personalităţi din sfera medicală şi didactică de specialitate.*

1. Distincții obținute de autorul acestei lucrări de la instituții de specialitate.

Prezentei lucrări - „**Tratat de tehnică a masajului terapeutic şi kinetoterapia complementară”** i s-au acordat următoarele distincţii:

- ❖ Diplomă de excelenţă din partea Comisiei de Reabilitare Medicală – Ministerul Sănătăţii;
- ❖ Diplomă de merit din partea Institutul Naţional de Recuperare, Medicină Fizică şi Balneoclimatologie;
- ❖ Diplomă de excelenţă din partea Spritalului Clinic Judeţean de Urgenţă Ilfov;
- ❖ Diplomă de excelenţă din partea Şcolii Postliceale Sanitare “Fundeni”;
- ❖ Diplomă de merite deosebite din partea Şcolii Postliceale Sanitare “Fundeni”;
- ❖ Premiul Special al Juriului, în cadrul concursului de carte „Gheorghe Ardeleanu”, organizat în staţiunea Băile-Felix, jud. Bihor;
- ❖ Diplomă de merite deosebite din partea Liceului tehnologic special „Regina Elisabeta”, Bucureşti;
- ❖ Diplomă de excelenţă din partea Liceului Special pentru Deficienţi de Vedere, Cluj-Napoca;
- ❖ Diplomă de merite deosebite din partea Asociaţiei Balneofizioterapeuţilor cu Deficienţe Vizuale, Bucureşti;
- ❖ Diplomă de merit din partea Liceului Special „Sfânta Maria”, Arad;
- ❖ Diplomă de merite deosebite din partea societăţii *ACTIVE LIFE THERAPY,* Bucureşti;
- ❖ Diplomă de excelenţă din partea Asociaţiei Nevăzătorilor din România..

ROMÂNIA
MINISTERUL SĂNĂTĂȚII
COMISIA CONSULTATIVĂ DE REABILITARE MEDICALĂ

DIPLOMĂ DE EXCELENȚĂ

Se acordă domnului ***ANGHEL DIACONU*** autor al Tratatului de Tehnică a Masajului Terapeutic și Kinetoterapia complementară, Editura Academiei Oamenilor de Știință din România – 2013, lucrare aprobată de **Ministerul Educației Naționale** ca manual de studiu pentru pregătirea de specialitate la toate nivelurile.

PRȘEDINTE
LECTOR UNIV. DR. DAN BLENDEA

MINISTERUL SĂNĂTĂȚII
COMISIA DE REABILITARE MEDICALĂ
ROMÂNIA

București, 29.10.2015

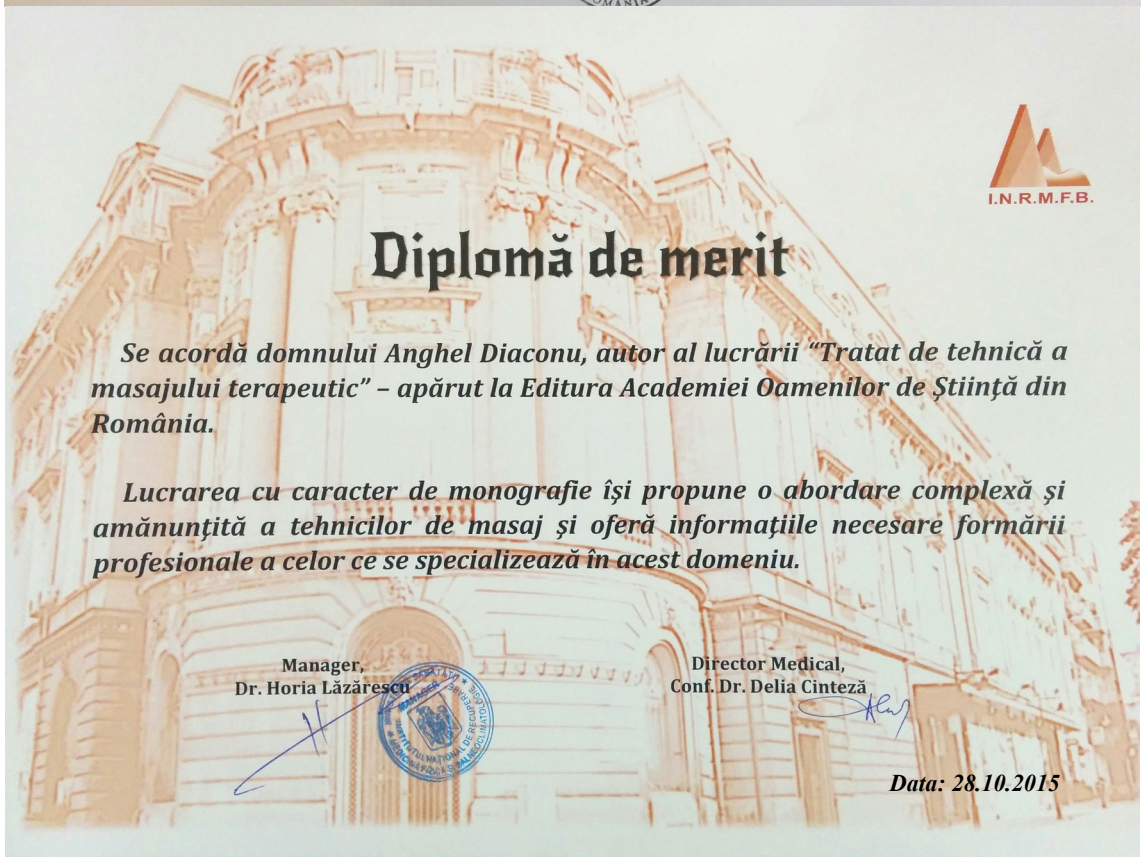

I.N.R.M.F.B.

Diplomă de merit

Se acordă domnului Anghel Diaconu, autor al lucrării "Tratat de tehnică a masajului terapeutic" – apărut la Editura Academiei Oamenilor de Știință din România.

Lucrarea cu caracter de monografie își propune o abordare complexă și amănunțită a tehnicilor de masaj și oferă informațiile necesare formării profesionale a celor ce se specializează în acest domeniu.

Manager,
Dr. Horia Lăzărescu

Director Medical,
Conf. Dr. Delia Cinteză

Data: 28.10.2015

SPITALUL CLINIC JUDEȚEAN DE URGENȚĂ ILFOV
Bvd.Basarabia nr.49-51, Sect.2, București

SECȚIA CLINICĂ DE RECUPERARE, MEDICINĂ FIZICĂ ȘI BALNEOLOGIE
Tel.:021/3250833, 021/3243312, int. 203, Email: clinica_rmfb@yahoo.com

ȘEF SECȚIE CLINICĂ – LECTOR UNIV. DR. DAN BLENDEA Tel/Fax: 021/3250833

DIPLOMĂ DE MERIT

Se acordă domnului ***ANGHEL DIACONU*** autor al Tratatului de Tehnică a Masajului Terapeutic și Kinetoterapia complementară, Editura Academiei Oamenilor de Știință din România – 2013, lucrare aprobată de **Ministerul Educației Naționale** ca manual de studiu pentru pregătirea de specialitate la toate nivelurile.

ȘEF SECȚIE CLINICĂ R.M.F.B.
LECTOR UNIV. DR. DAN BLENDEA

București, 29.10.2015

Data: 10.10.2015

MINISTERUL EDUCATIEI SI CERCETARII STIINTIFICE
SCOALA POSTLICEALA SANITARA " FUNDENI "
Sos. Fundeni Nr. 254 , Sect. 2, Bucuresti
Telefon : 021 / 240.51.35 Fax : 021 / 241.32.97
Adresa e-mail : scoalafundeni@yahoo.com

DIPLOMA de EXCELENTA

Se acordă domnului ANGHEL DIACONU autor al Tratatului de Tehnica a Masajului Terapeutic si Kinetoterapia complementara, Editura Academiei Oamenilor de Stiinta din Romania, lucrare aprobata de Ministerul Educatiei si Cercetarii Stiintifice ca manual de studiu pentru pregatirea de specialitate la toate nivelurile.

Director,
Prof. Dr. ERIN MARCEAN

Data: 10.10.2015

MINISTERUL EDUCAȚIEI ȘI CERCETĂRII ȘTIINȚIFICE
SCOALA POSTLICEALA SANITARA "FUNDENI"
Sos. Fundeni Nr. 254, Sect. 2, Bucuresti
Telefon: 021 / 240.51.35 Fax: 021 / 241.32.97
Adresa e-mail: scoalafundeni@yahoo.com

Diploma de merite deosebite

Se acordă domnului *ANGHEL DIACONU* autor al manualului de Tehnica a Masajului Terapeutic - Editura Medicala Bucuresti- aprobat ca manual de studiu pentru pregatirea de specialitate la toate nivelurile.

Acest manual a fost editat si de Academia Oamenilor de Stiinta din Romania, ca Tratat de Tehnica a Masajului Terapeutic si Kinetoterapia Complementara.

Director,
Prof. Dr. CRIN MARCEAN

CURSUL POSTLICEAL DE B.T.K.T.
LICEUL TEHNOLOGIC SPECIAL„ REGINA ELISABETA"
Str. Vatra Luminoasa nr. 108, sector 2
Tel./Fax 0212506285
E-mail:centrul_scolarnr1@yahoo.com

Diplomă de merite deosebite

Se acordă domnului Anghel Diaconu autor al manualului de Tehnica a Masajului Terapeutic – Editura Medicala Bucuresti-aprobat ca manual de studiu pentru pregatirea de specialitate la toate nivelurile.

Acest manual a fost editat şi de Academia Oamenilor de Stiinta din Romania , ca Tratat de Tehnica a Masajului Terapeutic si Kinetoterapia Complementara.

Director,
Profesor Trifan Eugen

Data:
12.04.2014

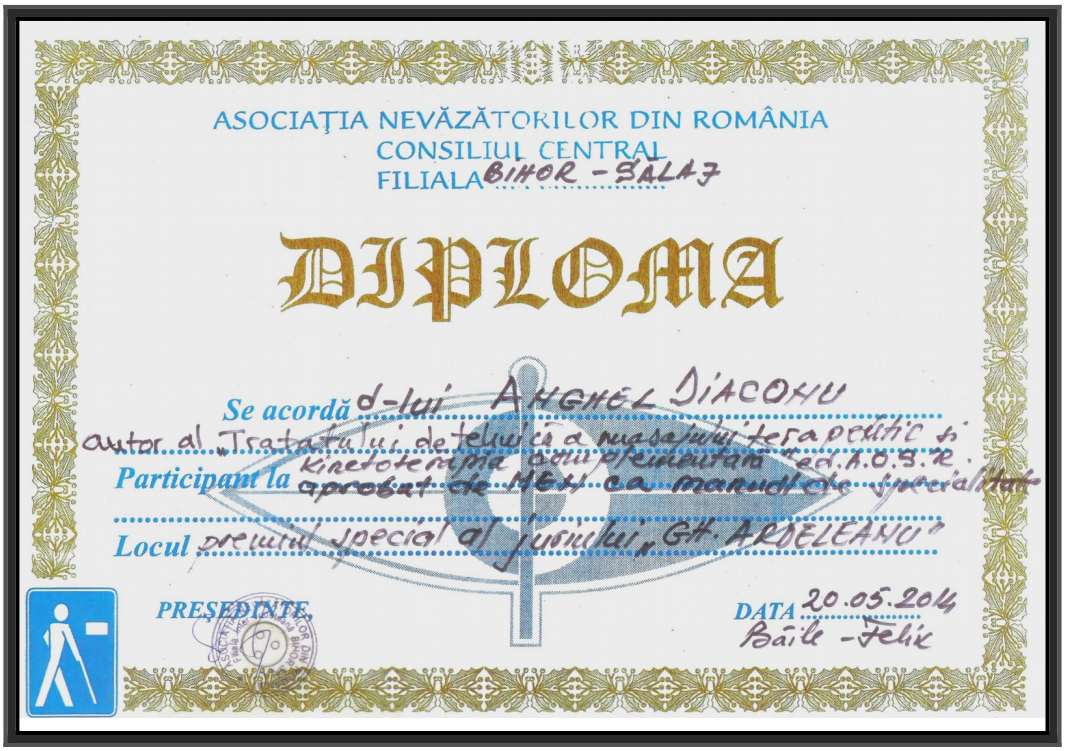

ASOCIAŢIA NEVĂZĂTORILOR DIN ROMÂNIA
CONSILIUL CENTRAL
FILIALA BIHOR - SĂLAJ

DIPLOMA

Se acordă d-lui ANGHEL DIACONU
autor al Tratatului de tehnica a masajului terapeutic si kinetoterapia coautor al manualului pentru ed. I.O.S.R.
Participant la sesiunea de referate si comunicari stiintifice
Locul premiul special al juriului „GH. ARDELEANU"

PREŞEDINTE,

DATA 20.05.2014
Băile - Felix

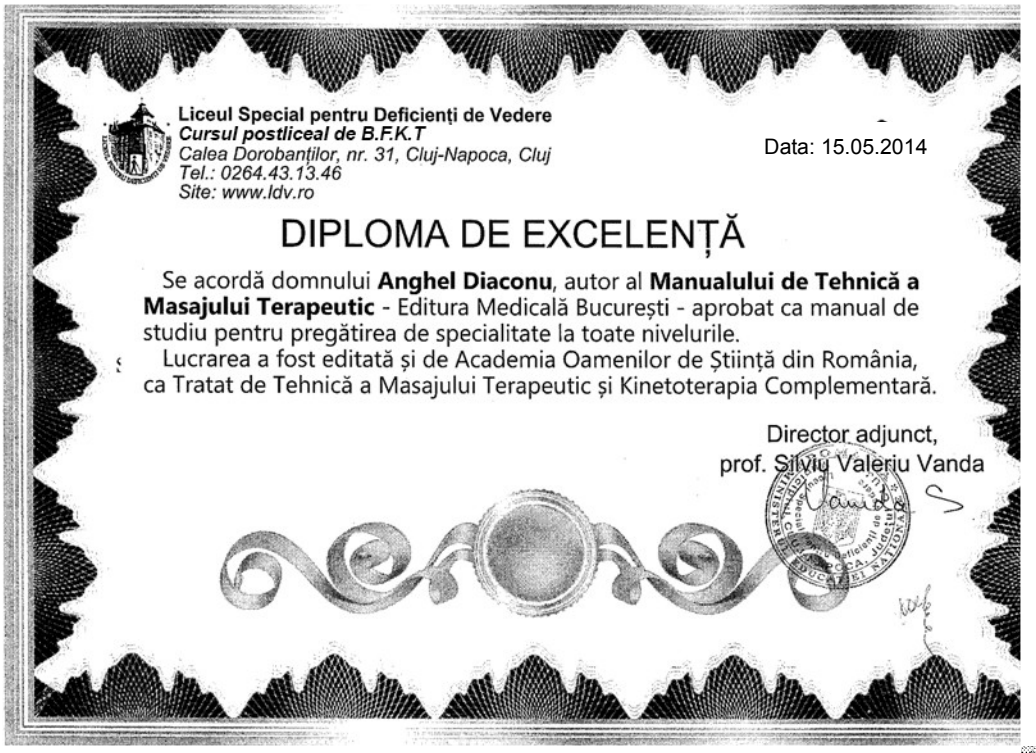

Liceul Special pentru Deficienți de Vedere
Cursul postliceal de B.F.K.T
Calea Dorobanților, nr. 31, Cluj-Napoca, Cluj
Tel.: 0264.43.13.46
Site: www.ldv.ro

Data: 15.05.2014

DIPLOMA DE EXCELENȚĂ

Se acordă domnului **Anghel Diaconu**, autor al **Manualului de Tehnică a Masajului Terapeutic** - Editura Medicală București - aprobat ca manual de studiu pentru pregătirea de specialitate la toate nivelurile.

Lucrarea a fost editată și de Academia Oamenilor de Știință din România, ca Tratat de Tehnică a Masajului Terapeutic și Kinetoterapia Complementară.

Director adjunct,
prof. Silviu Valeriu Vanda

Asociatia
Balneofizioterapeutilor cu
Deficiente Vizuale

ROMANIA

DIPLOMA
DE MERITE DEOSEBITE

Se acorda domnului **Anghel Diaconu** autor al manualului de Tehnica a Masajului Terapeutic-Editura Medicala Bucuresti- aprobat ca manual de studiu pentru pregatirea de specialitate la toate nivelurile. Lucrarea a fost editata si de Academia Oamenilor de Stiinta din Romania, ca Tratat de Tehnica a Masajului Terapeutic si Kinetoterapia Complementara.

Presedinte,
Ioan Semovin

Data: 12.02.2014

Liceul Special "SFÂNTA MARIA" Arad
CURSUL POSTLICEAL DE B.F.K.T

Str. Ghica -Vodă nr. 4 -10, 310108, Arad, România
Tel./Fax: + 40 - (0)257 - 28.09.47
E-mail: ldvarad@yahoo.com

DIPLOMĂ DE MERIT

Se acordă domnului Anghel Diaconu autor al manualului „Tehnica Masajului Terapeutic" – Editura Medicală Bucureşti, aprobat ca manual de studiu pentru pregătirea de specialitate pentru toate nivelele de studiu.

Acest manual a fost editat şi de Academia Oamenilor de Ştiinţă din România ca Tratat de Tehnica Masajului Terapeutic şi Kinetoterapia Complementară.

Director,
prof. Florentina Cirin

Active Life Therapy

SC Active Life Therapy SRL
Str. Faurei, nr. 5, Bucuresti
Telefon: 0725.324.579
E-mail: office@activelife.ro

Data: 20.06.2015

DIPLOMA DE MERITE DEOSEBITE

Se acorda domnului Anghel Diaconu, autor al manualului de Tehnica a Masajului Terapeutic - Editura Medicala Bucuresti, aprobat ca manual de studiu pentru pregatirea de specialitate la toate nivelurile.

Acest manual a fost editat si de Academia Oamenilor de Stiinta din Romania, ca Tratat de Tehnica a masajului Terapeutic si Kinetoterapia Complementara.

Marius Viorel Dinca,
Director general al
Cursului de masaj terapeutic
pe pacientul asezat pe scaun

A.N.R.
ASOCIAȚIA
NEVĂZĂTORILOR
din ROMÂNIA
Data: 11.08.2013
Diplomă de excelenţă
Se acordă domnului Anghel Diaconu autor al Tratatului de Tehnică a Masajului Terapeutic şi Kinetoterapia complementară, Editura Academiei Oamenilor de Ştiinţă din România - 2013, lucrare aprobată de Ministerul Educaţiei Naţionale ca manual de studiu pentru pregătirea de specialitate la toate nivelurile.
Preşedinte,
Prof. Radu Sergiu Ruba

2. Lucrarea a fost analizată *şi evaluată de un număr mare de personalităţi din sfera medicală şi didactică de specialitate.*

- Prof. dr. Ştefan ŞUŢEANU - Preşedinte de onoare al Societăţii Române de Reumatologie

- Conf. dr. Delia CINTEZĂ - Catedra Recuperare Medicală de la Universitatea de Medicină şi Farmacie „Carol Davila" Bucureşti şi de la Institutul Naţional de Recuperare, Medicină Fizică şi Balneoclimatologie

- Conf. dr. Gilda MOLOGHIANU - Universitatea de medicină şi farmacie „Carol Davila" Bucureşti; Institutul Naţional de Recuperare, Medicină Fizică şi Balneoclimatologie

- Dr. Bianca-Doina POŞIRCĂ - Şef catedră B.F.K.T. la Liceul Tehnologic Special „Regina Elisabeta", Bucureşti

- Dr. Cornelia POPESCU - Medic primar, cercetător ştiinţific gr. I, doctor în medicină - l.N.E.M.R.C.M.

- Prof. coord. Cristian DRAGOMIR - Director *Şcoala de Masaj Dragomir* şi *Casa de Sănătate Dragomir*

- Isabela BANGHEA - Kinetoterapeut la Institutul Naţional de Recuperare, Medicină Fizică şi Balneoclimatologie

- Vadim PANŢA - Kinetoterapeut la Centrul de Recuperare al sectorului 2, Bucureşti

- Constantin MOLDOVEANU - Kinetoterapeut şi lector formator la Centrul de Pregătire Profesională (tehnicieni maseuri) Alexander's;

- Cecilia FRIŞAN - Instructor, psihopedagog cu masterat în pedagogie interactivă la Centrul Şcolar Arad

- Floarea FLOREA - Instructor gr. I, catedra de B.F.K.T. de la Liceul Tehnologic Special „Regina Elisabeta", Bucureşti

- Roxana CONSTANTIN - Asistent principal balneofiziokinetoterapie şi masaj

- Mircea BADEA ENE ENE - Instructor la Liceul Tehnologic Special „Regina Elisabeta", Bucureşti

- Marga APOSTOIU – Instructor, specialitatea B.F.K.T. la Şcoala Postliceală Sanitară Fundeni, Bucureşti,

- Ioan SEMOVIN - Preşedinte al A.B.F.T.D.V.R.

- Liviu RAŢIU - Asistent principal balneofiziokinetoterapie şi masaj

- Ildiko STAN - Instructor gr. I

- Nicolae CÎRCIU - Asistent Medical Principal de Balneofiziokinetoterapie şi Masaj**,** Centrul de Îngrijire şi Asistenţă "Şansa" din cadrul D.G.A.S.P.C. Satu Mare.

- **Vasile Spătar Pompei -** Asistent principal B.F.T.M.
- **Prof. Radu Sergiu RUBA**

Punctele de vedere ale personalităţilor din sfera medicală sus-prezentate, au fost solicitate de către Ministerul Educaţiei Naţionale şi publicate în diverse reviste de specialitate, aşa cum sunt prezentate în continuare:

„Masajul este una dintre principalele metode utilizate în tratamentul nefarmacologic al afecţiunilor aparatului locomotor, alături de fizioterapie şi de kinetoterapie. Folosit încă din antichitate, masajul terapeutic (medical) este aplicat şi în prezent, pe scară largă, în toate ţările lumii. Deşi folosită într-o măsură din ce în ce mai mare, această procedură de tratament nu se efectuează întotdeauna corect, conform regulilor şi tehnicilor de efectuare de bază. În literatura medicală din ţara noastră şi din numeroase alte ţări nu au fost publicate, până în prezent, monografii dedicate manevrelor şi tehnicilor de efectuare a masajului terapeutic (medical).

În anul 2008, lucrarea a fost aprobată de Ministerul Educaţiei Naţionale ca manual de studiu în toate şcolile de specialitate de la toate nivelele.

În anul 2013, Academia Oamenilor de Ştiinţă din România a aprobat editarea lucrării cu valoare de „Tratat de tehnică a masajului terapeutic", ediţia I. Ca urmare a solicitării specialiştilor, tot în anul 2013 editura Academiei Oamenilor de Ştiinţă din România a editat „Tratatul de tehnică a masajului terapeutic şi kinetoterapia complementară", ediţia a II-a, revizuită şi adăugită.

Această lucrare a fost distinsă cu premiul special al juriului, în cadrul concursului de carte „Gheorghe Ardeleanu", organizat pe 20 mai 2014, la Băile-Felix, judeţul Bihor. A.N.R. i-a acordat autorului acestei lucrări diploma de excelenţă. De asemenea, A.B.F.T.D.V.R i-a acordat diploma de merite deosebite.

„Tratatul de tehnică a masajului terapeutic şi kinetoterapia complementară" este reeditat de Academia Oamenilor de Ştiinţă din România, în anul 2014, ediţia a III-a, revizuită şi adăugită şi în anul 2015 ediţia a IV-a revizuită şi adăugită. Lucrarea are meritul de a înlătura golul existent în literatura de specialitate. Încă o dovadă că Editura Academiei Oamenilor de Ştiinţă din România oferă permanent cititorilor, lucrări de specialitate interesante, utile şi binevenite.

„Tratatul de tehnică a masajului terapeutic şi kinetoterapia complementară", ediţia a IV-a, revizuită şi adăugită, este o monografie amplă şi riguroasă (de peste 800 de pagini), în care sunt

prezentate, în detaliu, toate noţiunile necesare efectuării corecte a tehnicilor manevrelor masajului terapeutic (medical), utile oricărei persoane care doreşte să practice masajul (cursanţi, elevi, studenţi).

Tratatul cuprinde 8 capitole importante, de mari dimensiuni (îndeosebi capitolele III şi IV).

În partea introductivă a lucrării se face un scurt istoric al masajului, subliniindu-se atât vechimea metodei, cât şi meritele în domeniu ale „părintelui" masajului modern, suedezul Per Henrik Ling (din acest motiv, masajul terapeutic - medical - este cunoscut şi sub denumirea de „masaj suedez"). În continuare, sunt prezentate personalităţile din ţara noastră care au publicat lucrări de specialitate şi au contribuit la pregătirea specialiştilor în domeniu.

Capitolul I - Prezintă criterii esenţiale pentru selectarea persoanelor care doresc să devină maseuri. De asemenea, sunt prezentate noţiunile de bază pe care trebuie să şi le însuşească orice persoană care doreşte să practice această profesie şi, în continuare, condiţiile şi dotarea sălii de masaj.

Capitolul II - Este un capitol cu relevanţă deosebită, ce cuprinde definiţia şi clasificarea masajului terapeutic (medical), ordinea şi tehnica de efectuare a manevrelor masajului (principale, complementare şi kinetoterapia complementară).

Manevrele principale: netezirea (efleurajul sau mângâierea), frământatul (petrisajul), fricţiunea, baterea (tapotamentul), vibraţiile;

Manevrele complementare: rulatul, cernutul, compresiunile, tracţiunile, scuturăturile, elongaţiile;

Kinetoterapia complementară: mobilizările (din articulaţiile mobile şi semimobile), pasive, pasivo-active, active, active cu încărcare şi cu opoziţie.

Maniera clară şi detaliată de descriere, atât teoretică şi practică, cât şi ilustrată a fiecărei manevre permite persoanelor interesate, îndeosebi celor care doresc să practice masajul (tehnicieni, asistenţi, studenţi) înţelegerea şi însuşirea cu uşurinţă a acestora.

Capitolul III - „Masajul terapeutic (medical) regional şi zonal şi kinetoterapia complementară" este un capitol mult mai amplu (aproximativ 650 de pagini), care descrie în detaliu aspecte referitoare la:

- necesitatea respectării recomandărilor generale pentru efectuarea corectă a manevrelor masajului terapeutic (medical). Dacă acestea nu sunt luate în consideraţie, suferinţele pacientului se pot amplifica;
- zonele şi regiunile corpului supuse prelucrării prin masaj. Acestea sunt: dorsală, lombară, membrele inferioare, zona abdominală, toracală anterioară, sâni, cervicală, membrele superioare, zona feţei şi capului. Fiecare regiune sau zonă este prezentată amănunţit - delimitarea topografică şi descrierea anatomică (oase, articulaţii, muşchi, nervi şi vase).

În continuare, este prezentată tehnica specifică de efectuare a fiecărei manevre pentru fiecare regiune şi zonă, cu indicarea traseului de prelucrat, urmată de tehnica de efectuare a fiecărei manevre complementare şi a kinetoterapiei complementare.

Capitolul IV - Conţine descrierea tehnicii de efectuare a masajului general, care este o sinteză a masajului regional. În continuare este descris rolul masajului terapeutic în creşterea eficienţei tratamentului cu masaj limfatic, reflex şi sportiv.

Capitolul V - Condiţiile şi tehnica de efectuare a masajului pe copil (bebeluş) de către mămici sau/şi de către maseuri

Capitolul VI - Conf. Dr. Gilda Mologhianu prezintă masajul, tehnici particulare.

Capitolul VII – Masajul terapeutic pe segmentele corpului cu pacientul aşezat pe scaun.

Capitolul VIII - Prof. Dr. Adriana Sarah Nica prezintă masajul terapeutic, procedură de bază în recuperare, evaluarea medicală, indicaţiile şi contraindicaţiile acestei terapii.

Capitolul IX – Conf. Dr. Delia Cinteză prezintă masajul în afecţiunile neurologice şi reumatismale.

Prin conţinutul său, „Tratatul de tehnică a masajului terapeutic şi kinetoterapia

complementară", ediţia a IV-a, revizuită şi adăugită, demonstrează cunoaşterea deplină şi profundă de către autor a noţiunilor şi a tehnicilor de efectuare a manevrelor masajului (medical), care sunt prezentate în mod ştiinţific, atât teoretic, cât şi practic, iar numeroasele fotografii inserate în text ilustrează, într-o manieră corectă şi edificatoare, noţiunile şi tehnicile explicate.

Domnul Anghel Diaconu, autorul tratatului, specialist în balneofiziokinetoterapie şi masaj, şi-a desfăşurat activitatea profesională în cadrul Institutului Naţional de Expertiză Medicală şi Recuperare a Capacităţii de Muncă, unde s-a perfecţionat continuu, prin:

- acumularea în mod ştiinţific a noţiunilor teoretice şi practice, participând la recuperarea stării de sănătate a multor pacienţi, cărora le-a ameliorat suferinţa;

- participarea la realizarea numeroaselor teme de cercetare privind recuperarea capacităţii de muncă în cadrul Laboratorului de cercetare şi recuperare a capacităţii de muncă a deficienţilor locomotori din cadrul INEMRCM.

De asemenea, autorul „Tratatului" a coordonat cursurile de perfecţionare şi recalificare, organizate de Ministerul Muncii în cadrul Institutului, a pregătit şi a format numeroase generaţii de specialişti, care au urmat cursurile Şcolii postliceale de balneofiziokinetoterapie şi masaj.

Domnul Anghel Diaconu este absolvent al cursului de nivel european de Preparator Formare Persoane Adulte, organizat de Consiliul Naţional de Formare Profesională a Adulţilor, de Ministerul Educaţiei Naţionale şi de Ministerul Muncii.

Prezenta lucrare este, aşadar, rezultatul acumulării de către autor a noţiunilor prezentate în conţinutul acesteia şi al preocupărilor constante de îmbogăţire a cunoştinţelor ce constituie încununarea unei prestigioase activităţi a autorului dedicată însănătoşirii semenilor noştri."

Prof. dr. Ştefan ŞUŢEANU
Preşedinte de onoare al
Societăţii Române de Reumatologie

„*Tratatul de tehnică a masajului terapeutic şi kinetoterapia complementară*, ediţia a II-a revizuită şi adăugită – autor Anghel Diaconu, publicat în anul 2013 de Editura Academiei Oamenilor de Ştiinţă din România este o abordare complexă şi amănunţită a tehnicii de masaj ca metodă de tratament asociată kinetoterapiei şi fizioterapiei.

Lucrarea este aprobată de Ministerul Educaţiei Naţionale şi ca manual de studiu la toate nivelele (pentru cursanţi, elevi şi studenţi) şi corespunde programei analitice şcolare. Noua apariţie a „Tratatului", ediţia a IV-a revizuită şi adăugită, care apare în anul 2015, este structurată în 8 capitole.

Capitolul l - Prezintă criterii esenţiale pentru selectarea persoanelor care vor deveni maseuri, noţiuni generale obligatorii în pregătirea profesională a maseurilor şi a kinetoterapeuţilor.

Capitolul II - Conţine definiţia masajului şi clasificarea manevrelor, cât şi tehnica de efectuare a acestora:

A. Manevrele principale – netezirea, frământatul, fricţiunea, baterea şi vibraţiile.

B. Manevrele complementare – rulatul, cernutul, compresiunile, tracţiunile, scuturăturile şi elongaţiile.

Capitolul se încheie cu tipurile de mobilizări din articulaţii, ce sunt asociate masajului.

C. Kinetoterapia complementară – mobilizările din articulaţiile semimobile şi mobile sunt: pasive, efectuate de maseur/kinetoterapeut; pasivo-active, efectuate de pacient cu ajutorul terapeutului; active, efectuate de către pacient la indicaţia terapeutului; active cu încărcare, efectuate de către pacient, la care terapeutul exercită încărcarea adecvată pe segmentul mobilizat; active cu opoziţie, efectuate de pacient, la care terapeutul exercită opoziţie la mişcarea segmentului mobilizat.

Fiecare manevră este prezentată ştiinţific, cu tehnica ei de efectuare, cu detalii amănunţite, teoretice, practice şi ilustrate. De asemenea, sunt prezentate efectele generale ale fiecărei manevre şi atenţionările asupra efectelor neterapeutice, în situaţia în care manevrele nu sunt efectuate corect.

Capitolul III - *Masajul terapeutic regional, zonal şi kinetoterapia complementară* începe cu descrierea regulilor de efectuare corectă a manevrelor masajului (durată, metodologie etc.). În continuare, este abordat masajul pe fiecare din cele 25 de regiuni anatomice în care autorul împarte corpul, cât şi pe subzonele acestora. Pentru fiecare regiune este descrisă delimitarea topografică şi anatomia (oase, articulaţii, muşchi, nervi şi vase). De asemenea, este detaliată tehnica de efectuare şi traseul de prelucrare cu fiecare manevră a masajului pe fiecare regiune. Apoi este prezentată tehnica de efectuare a kinetoterapiei complementare pentru fiecare articulaţie prelucrată.

Capitolul IV – În cadrul masajului general, este prezentată tehnica de efectuare a manevrelor pe fiecare regiune cu delimitările ei şi succesiunea regiunilor de prelucrat, după cum urmează: regiunea spatelui (torace posterior, zona lombară şi fesieră), membrele pelvine, abdomen, torace anterior, regiunea cervicală, membrele toracale şi regiunea capului.

Capitolul V - Condiţiile şi tehnica de efectuare a masajului pe copil (bebeluş) de către mămici sau/şi de către maseuri

Capitolul VI – Conf. Dr. Gilda Mologhianu prezintă masaj, tehnici particulare.

Capitolul VII – Prezintă tehnica de efectuare a masajului terapeutic pe segmentele corpului cu pacientul aşezat pe scaun.

Capitolul VIII - Prof. Dr. Adriana Sarah Nica prezintă masajul terapeutic, procedură de bază în recuperare, evaluarea medicală, indicaţiile şi contraindicaţiile acestei terapii.

Capitolul IX - Conf. Dr. Delia Cinteză prezintă masajul în afecţiunile neurologice şi reumatismale.

Această monografie, fiind prima apariţie în domeniu, acoperă carenţa existentă în literatura de specialitate. Noţiunile prezentate sunt necesare şi vin în sprijinul celor care se pregătesc şi se perfecţionează în domeniu (tehnicieni, asistenţi, studenţi şi rezidenţi).

Referatul a fost solicitat de către Ministerul Educaţiei Naţionale la Comisia de analiză şi evaluare a manualelor pentru predare în învăţământ.

A fost publicat şi în revista *Viaţa Medicală.*"

Conf. dr. Delia CINTEZĂ,
Catedra de Recuperare medicală,
Universitatea de Medicină şi Farmacie „Carol Davila" Bucureşti şi la
Institutul Naţional de Recuperare, Medicină Fizică şi Balneoclimatologie

„Subsemnata conf. dr. Gilda Mologhianu, Universitatea de medicină şi farmacie „Carol Davila“, Bucureşti, am analizat lucrarea „*Tratat de tehnică a masajului terapeutic şi kinetoterapia complementară*”, ediţia a II-a, revizuită şi adăugită, autor Anghel Diaconu, publicată în anul 2013 de Editura Academiei Oamenilor de Ştiinţă din România şi am constatat următoarele:

Domnul Anghel Diaconu, fizioterapeut cu experienţă deosebită în practica masajului, a publicat anterior acestei lucrări, în anul 2008, la Editura Medicală, „Manualul de tehnică a masajului terapeutic”, ediţia I. Această lucrare a fost atestată în 2010 de către Ministerul Educaţiei Naţionale ca manual pentru predarea în şcolile de specialitate (pentru elevi, studenţi, rezidenţi). Ca urmare a solicitărilor, Editura Medicală a republicat în 2012 „Manualul de tehnică a masajului terapeutic”, ediţia a II-a, revizuită şi adăugită.

Confirmarea valorii acestei lucrări este dată şi de Academia Oamenilor de Ştiinţă din România care a aprobat şi a editat „Tratatul de tehnică a masajului terapeutic”, ediţia I, în anul 2013. Ca urmarea a solicitării specialiştilor, tot în 2013 editura Academiei Oamenilor de Ştiinţă din România a editat „Tratatul de tehnică a masajului terapeutic şi kinetoterapia complementară”, ediţia a II-a, revizuită şi adăugită.

Această lucrare a fost distinsă cu premiul special al juriului, în cadrul concursului de carte „Gheorghe Ardeleanu”, organizat în data de 20 mai 2014, la Băile-Felix, judeţul Bihor. A.N.R. i-a acordat autorului acestei lucrări diploma de excelenţă, de asemenea A.B.F.T.D.V.R i-a acordat diploma de merite deosebite.

„Tratatul de tehnică a masajului terapeutic şi kinetoterapia complementară” este reeditat de Academia Oamenilor de Ştiinţă din România, în anul 2014, ediţia a III-a, revizuită şi adăugită şi în anul 2015 ediţia a IV-a.

Apreciind valoarea şi necesitatea acestei lucrări, Asociaţia Nevăzătorilor din România, la solicitarea membrilor ei care se pregătesc şi se perfecţionează în acest domeniu, tipăreşte în alfabet Braille, în anul 2015, „Manualul de tehnică a masajului terapeutic şi kinetoterapia complementară”, ediţia a III-a, revizuită şi adăugită.

Autorul ne convinge prin conţinutul acestei lucrări de complexitatea procedurii de masaj care, împreună cu kinetoterapia, termoterapia şi electroterapia alcătuiesc „tetrada“ terapeutică în medicina fizică şi de recuperare. Monografia reprezintă singura apariţie de gen în domeniul tehnicii masajului terapeutic în ţara noastră, ea fiind extrem de utilă terapeuţilor cu formări foarte diferite în domeniul fizioterapiei, dar şi medicilor specialişti în recuperare sau de alte specialităţi, dornici să se informeze, să afle detalii referitoare la metodologia de aplicare a celei mai prescrise şi mai solicitate dintre terapiile fizicale - masajul.

Terapia prin masaj este procedura nonfarmacologică care, împreună cu kinetoterapia - „standardul de aur“ al fizioterapiei -, aduce beneficii importante pacientului atât în prevenirea şi în tratarea unor afecţiuni ale aparatului neuromioartrokinetic, cât şi în reabilitarea şi în menţinerea statusului funcţional în suferinţe însoţite de dizabilitate.

Monografia cuprinde un scurt istoric care aminteşte de înaintaşii de frunte ce au contribuit la evoluţia specialiştilor de balneofizioterapie şi recuperare medicală în România, fiind şi autori ai unor lucrări privind masajul (E.T. Petrescu, Adrian Ionescu, Marius Sturza, Traian Dinculescu, Adriana Sarah Nica, Luminiţa Sidenco, Delia Cinteză, Gilda Mologhianu). „Tratatul” este şi manual de studiu şi corespunde programei analitice. Lucrarea este structurată în 8 capitole:

Capitolul I cuprinde criterii esenţiale pentru selectarea persoanelor care doresc să

practice masajul, noţiuni de bază pentru pregătirea terapeuţilor.

Capitolul II prezintă clasificarea masajului terapeutic (medical), ordinea şi tehnica de efectuare a manevrelor masajului, precum şi descrierea manevrelor complementare şi a kinetoterapiei complementare.

În **capitolul III** sunt dezvoltate tehnicile masajului terapeutic regional, zonal şi a kinetoterapiei complementare.

În **capitolul IV** este descrisă tehnica de efectuare a masajului general.

Capitolul V - Condiţiile şi tehnica de efectuare a masajului pe copil (bebeluş) de către mămici sau/şi de către maseuri

În **capitolul VI,** Conf. Dr. Gilda Mologhianu prezintă masaj, tehnici particulare.

Capitolul VII – Prezintă tehnica de efectuare a masajului terapeutic pe segmentele corpului cu pacientul aşezat pe scaun.

Capitolul VIII - Prof. Dr. Adriana Sarah Nica prezintă masajul terapeutic, procedură de bază în recuperare, evaluarea medicală, indicaţiile şi contraindicaţiile acestei terapii.

Capitolul IX - Conf. Dr. Delia Cinteză prezintă masajul în afecţiunile neurologice şi reumatismale.

Noua apariţie a „Tratatului de tehnică a masajului terapeutic şi kinetoterapia complementară", ediţia a IV-a, revizuită şi adăugită, tipărită în 2015, se constituie într-un îndrumar teoretic şi practic pentru terapeuţi, motiv pentru care cele mai consistente capitole sunt cele referitoare la descrierea amănunţită a tehnicii de efectuare a manevrelor masajului terapeutic. Acestea sunt: manevre principale, manevre complementare şi kinetoterapia complementară, care este asociată masajului. Descrierea tehnicilor masajului regional este precedată de o riguroasă incursiune în anatomia zonelor abordate, prezentată schematic şi sub formă de tabele. Se poate remarca bogăţia iconografică, fiecare capitol fiind ilustrat cu fotografii edificatoare pentru tehnicile descrise.

În aceste ediţii, revizuite, îmbunătăţite şi adăugite, autorul ne împărtăşeşte cu generozitate din propria experienţă teoretică şi practică, dobândită de-a lungul carierei sale de fizioterapeut şi de formator de tineri specialişti (s-a ocupat de formarea şi perfecţionarea profesională a elevilor Şcolii postliceale de balneofiziokinetoterapie şi masaj şi a coordonat cursurile de recalificare şi de perfecţionare organizate de Ministerul Muncii în cadrul Institutului Naţional de Expertiză Medicală). Domnul Anghel Diaconu a absolvit cursurile, de nivel european, de Preparator formare pentru adulţi organizate de Consiliul Naţional de Formare Profesională a Adulţilor, de Ministerul Educaţiei Naţionale şi de Ministerul Muncii.

Apreciez efortul depus de autor de a elabora acest „Tratat", devotamentul faţă de profesiunea aleasă, faţă de discipolii săi, dar şi faţă de pacient, preocuparea neobosită de a îmbunătăţi calitatea vieţii pacientului fiind obiectivul cel mai important al activităţii medicale."

Conf. dr. Gilda MOLOGHIANU,
Universitatea de medicină şi farmacie „Carol Davila" Bucureşti şi
Institutul Naţional de Recuperare, Medicină Fizică şi Balneoclimatologie

„Am analizat „Tratatul de tehnică a masajului terapeutic şi kinetoterapia complementară", ediţia a IV-a, revizuită şi adăugită, prima apariţie în domeniu, autor Anghel Diaconu, care apare în anul 2015, la Editura Academiei Oamenilor de Ştiinţă din România şi am constatat că această monografie de specialitate, singura de gen apărută în ţara noastră, ilustrează perfect parabola: „Dă-i unui om un peşte şi i-ai dat hrană pentru o zi, învaţă-l să pescuiască şi i-ai dat hrană pentru o viaţă!" Lucrarea debutează gradual, cu un scurt istoric despre originile şi evoluţia masajului, care este urmat de următoarele secţiuni principale:

Capitolul l – prezintă criteriile de selectare a persoanelor care doresc să practice această meserie, noţiunile necesare pregătirii profesionale, dotarea şi condiţiile sălii de masaj.

Capitolul ll - cuprinde definiţia şi clasificarea masajului terapeutic (medical), ordinea şi tehnica de efectuare a manevrelor masajului terapeutic si kinetoterapia complementară.

Capitolul III - *Masajul terapeutic regional, zonal şi kinetoterapia complementară* prezintă în detaliu tehnica de efectuare a manevrelor masajului, cu particularităţile ei, în funcţie de regiunea pe care este aplicată.

Capitolul IV - *Masaj general* se constituie într-o sinteză comprehensivă a masajului regional.

Capitolul V – Prezintă condiţiile şi tehnica de efectuare a masajului pe copil (bebeluş) de către mămici sau/şi de către maseuri

Capitolul VI – Conf. Dr. Gilda Mologhianu prezintă masaj, tehnici particulare.

Capitolul VII – Prezintă tehnica de efectuare a masajului terapeutic pe segmentele corpului cu pacientul aşezat pe scaun.

Capitolul VIII - Prof. Dr. Adriana Sarah Nica prezintă masajul terapeutic, procedură de bază în recuperare, evaluarea medicală, indicaţiile şi contraindicaţiile acestei terapii.

Capitolul IX - Conf. Dr. Delia Cinteză prezintă masajul în afecţiunile neurologice şi reumatismale.

Cu această lucrare autorul vine în întâmpinarea celor ce îşi doresc să devină adevăraţi profesionişti şi să se perfecţioneze ca specialist în terapia prin masaj medical.

Autorul oferă cu generozitate din experienţa sa, care constituie o bază ştiinţifică solidă, excelent prezentată, atât teoretic, practic, cât şi ilustrat, necesară atât pentru aspiranţii care pornesc la drum pentru a-şi însuşi ştiinţa şi arta masajului terapeutic, cât şi pentru profesorii coordonatori în specialitate.

„Tratatul" este un instrument important, consistent, extrem de util pentru pregătirea specialiştilor în domeniu şi corespunde programei analitice pentru toate nivelele de învăţământ de specialitate (cursanţi, elevi, studenţi). Acest fapt m-a determinat (în calitate de responsabil al Comisiei de ştiinţe medicale, din cadrul Liceului tehnologic special „Regina Elisabeta") ca, împreună cu membrii catedrei de balneofizioterapie, să solicit Ministerului Educaţiei introducerea acestei lucrări ca manual în învăţământ, fapt care s-a şi îndeplinit.

Lucrarea de faţă este rezultatul unei munci străduitoare de o viaţă, dublată de un înalt profesionalism, de respect faţă de pacient şi de nobilă dăruire.

Recomand călduros acest „Tratat" atât celor care doresc să practice şi să se perfecţioneze în această meserie, cât şi instructorilor care pregătesc specialişti în domeniu.

Pregătirea şi perfecţionarea corespunzătoare a specialiştilor vine în ajutorul pacienţilor, acesta fiind, de fapt, cel mai important şi nobil deziderat."

Dr. Bianca-Doina POŞIRCĂ,
şef catedră B.F.K.T la Liceul Tehnologic Special „Regina Elisabeta", Bucureşti

„Am studiat lucrarea „Tratatul de tehnică a masajului terapeutic” ediţia I, autor Anghel Diaconu, care a fost analizat, aprobat şi editat în anul 2013 de către Academia Oamenilor de Ştiinţă din România. Ca urmare a solicitărilor, tot în acelaşi an, Editura A.O.S.R. a republicat „Tratatul de tehnică a masajului terapeutic şi kinetoterapia complementară”, ediţia a II-a revizuită şi adăugită.

Am primit şi am analizat lucrarea „Tratatul de tehnică a masajului terapeutic şi kinetoterapia complementară” , ediţia a III-a, revizuită şi adăugită, care apare în 2014 şi ediţia a IV-a revizuită şi adăugită care apare în anul 2015 la editura A.O.S.R .

Asociaţia Nevăzătorilor din România, la solicitarea membrilor acesteia, care se pregătesc şi se perfecţionează în acest domeniu, editează în Braille, în anul 2015 „Manualul de tehnică a masajului terapeutic şi Kinetoterapia complementară”, ediţia a III-a, revizuită şi adăugită.

Autorul acestei lucrări este un excelent terapeut, specialist în balneofiziokinetoterapie şi masaj, cu o experienţă de 45 de ani în domeniu, timp în care s-a pregătit şi s-a perfecţionat continuu, fapt care a determinat obţinerea eficienţei sporite în recuperarea capacităţii de muncă a pacienţilor internaţi în cadrul Institutului Naţional de Expertiză Medicală şi Recuperare a Capacităţii de Muncă. De asemenea, a participat şi la elaborarea temelor de cercetare privind recuperarea locomotorie în cadrul secţiei de Recuperare locomotorie din cadrul aceluiaşi institut. Tot în această perioadă, autorul şi-a însuşit experienţa didactică prin coordonarea cursurilor de recalificare şi perfecţionare a specialiştilor în domeniu, organizate de Ministerul Muncii în cadrul I.N.E.M.R.C.M. Metodologia prezentării şi structurării noţiunilor din manual este determinată de faptul că Anghel Diaconu a format şi a pregătit numeroase generaţii de elevi din cadrul Şcolii de balneofiziokinetoterapie şi masaj, fapt care i-a fost extrem de util în redactarea acestei lucrări.

„Tratatul” debutează cu un scurt istoric privind vechimea metodei de tratament şi meritele terapeutului suedez Per Henrik Ling, cel care a pus bazele masajului terapeutic suedez, autorul subliniind şi contribuţia medicilor români specialişti în ortopedie, chirurgie, reumatologie şi balneofiziokinetoterapie, care au participat la cunoaşterea, dezvoltarea şi utilizarea masajului ca procedură de bază în prevenirea şi recuperarea diverselor afecţiuni.

Conţinutul lucrării cuprinde opt capitole.

Capitolul I - Prezintă criteriile de selectare a persoanelor care doresc să practice această profesie, noţiunile necesare pregătirii profesionale, condiţiile sălii de masaj şi dotarea acesteia.

Capitolul II - Cuprinde definiţia şi clasificarea masajului terapeutic (medical), ordinea şi tehnica de efectuare a manevrelor masajului, cu explicaţiile lor în detaliu, atât teoretice, practice, cât şi ilustrate, privind manevrele principale, manevrele complementare şi kinetoterapia complementară.

Capitolul III - „Masajul terapeutic regional, zonal şi kinetoterapia complementară” prezintă recomandări generale care sunt obligatoriu de respectat în tehnica de efectuare a manevrelor masajului pe fiecare regiune.

În continuare, prezintă descrierea anatomică, în detaliu, a fiecărei zone cu delimitările ei, modul de efectuare al fiecărei manevre a masajului, principale şi complementare, pe fiecare regiune sau zonă a corpului şi tehnica de efectuare a kinetoterapiei complementare pentru fiecare articulaţie a regiunii prelucrate.

Capitolul IV - Descrie tehnica de efectuare a masajului general, care este o sinteză a capitolului IV.

Capitolul V – Prezintă condiţiile şi tehnica de efectuare a masajului pe copil (bebeluş) de către mămici sau/şi de către maseuri

Capitolul VI – Conf. Dr. Gilda Mologhianu prezintă masaj, tehnici particulare.

Capitolul VII – Prezintă tehnica de efectuare a masajului terapeutic pe segmentele corpului cu pacientul aşezat pe scaun.

Capitolul VIII - Prof. Dr. Adriana Sarah Nica prezintă masajul terapeutic, procedură de bază în recuperare, evaluarea medicală, indicaţiile şi contraindicaţiile acestei terapii.

Capitolul IX - Conf. Dr. Delia Cinteză prezintă masajul în afecţiunile neurologice şi reumatismale.

„Tratatul" este prima apariţie în literatura de specialitate din ţara noastră care oferă celor ce doresc să pregătească şi să formeze specialişti în acest domeniu, toate noţiunile ştiinţifice teoretice, practice şi ilustrate necesare efectuării corecte a manevrelor principale şi complementare ale masajului şi ale masajului pe regiuni, succedat de kinetoterapia complementară.

Prin conţinutul acestei lucrări, autorul dovedeşte cunoaşterea perfectă şi deplină a tehnicii de efectuare a manevrelor specifice masajului terapeutic şi modul de aplicare a lor pe cele 25 de regiuni în care împarte corpul.

„Tratatul de tehnică a masajului terapeutic şi kinetoterapia complementară", ediţia a IV-a, revizuită şi adăugită, corespunde programei analitice pentru toate nivelele de studiu (elevi şi studenţi) şi este atestat de Ministerul Educaţiei Naţionale. Acest tratat prezintă în detaliu tehnica de efectuare corectă a masajului medical şi folosirea lui este necesară şi chiar obligatorie în pregătirea şi perfecţionarea cursanţilor, elevilor şi studenţilor, în vederea practicării corecte a acestei terapii, atât de necesară în menţinerea sănătăţii şi în alinarea suferinţei semenilor noştri.

Tratatul este bine structurat şi conţine toate noţiunile necesare pregătirii şi perfecţionării specialiştilor în domeniu.

Recomand cu căldură această monografie, tuturor acelora care doresc să se pregătească, să se perfecţioneze şi să cunoască tehnica de efectuare a masajului terapeutic medical, precum şi profesorilor-instructor. Masajul este o procedură solicitată din ce în ce mai mult în prevenirea diverselor afecţiuni şi în recuperarea afecţiunilor neuromotorii şi ale aparatului locomotor.

Referat publicat şi în Revista *PHARMA Business*"

Dr. Cornelia POPESCU,
Medic primar,
cercetător ştiinţific gr. I, doctor în medicină

„Este cunoscut faptul că masajul este o procedură nefarmacologică care este practicată încă din antichitate pentru alinarea suferinţei oamenilor. În zilele noastre, această procedură este utilizată pe o scară tot mai largă în scop terapeutic, atât pentru menţinerea sănătăţii semenilor noştri, cât şi ca procedură de bază în recuperarea afecţiunilor locomotorii. Toate acestea m-au determinat să mă pregătesc şi să mă formez ca specialist în această nobilă profesie.

Încă de la începutul formării şi pregătirii mele în acest domeniu, am avut şansa să îl am ca profesor-formator pe domnul Anghel Diaconu, încă de atunci un nume în domeniu. Acest fapt m-a determinat să procur de la prima sa apariţie „Manualul de tehnică a masajului terapeutic", publicat de Editura Medicală, pe care l-am studiat cu atenţie şi am constatat cu mare satisfacţie corespondenţa dintre conţinutul lucrării şi cursurile care mi-au fost predate în urmă cu 25 de ani de către autor. Aceste cursuri mi-au folosit în anii de studiu, atât în cadrul şcolii de balneofiziokinetoterapie şi masaj, cât şi la Facultatea de Kinetoterapie şi masaj.

Referitor la această recentă apariţie - „Tratat de tehnică a masajului terapeutic şi kinetoterapia complementară", ediţia a IV-a, revizuită şi adăugită, Editura Academiei Oamenilor de Ştiinţă din România, 2015 - consider că reprezintă un adevărat abecedar al masajului, deoarece este bine structurată, conţine toate noţiunile necesare pregătirii şi formării specialiştilor în domeniu şi corespunde programei analitice pentru toate şcolile de specialitate, fiind atestată şi de Ministerul Educaţiei Naţionale.

Menţionez că „Tratatul de tehnică a masajului terapeutic şi kinetoterapia complementară" îmi este util în desfăşurarea activităţii mele ca profesor la *Şcoala de masaj Dragomir*. Această monografie, care a fost publicată atât ca manual, cât şi ca tratat în mai multe ediţii, confirmă şi atestă valoarea ştiinţifică şi didactică a conţinutului privind tehnica de efectuare corectă a manevrelor masajului, a masajului pe regiuni şi a kinetoterapiei asociate. Apariţia acestei lucrări este extrem de necesară deoarece este singura monografie de specialitate care conţine descrierea tehnicii de efectuare a fiecărei manevre a masajului şi tehnica de efectuare a fiecărei manevre a masajului pe fiecare regiune a corpului, eliminând golul existent în literatura de specialitate.

Tratatul este structurat în opt capitole.

Capitolul I - Prezintă noţiunile generale necesare selectării şi pregătirii celor care doresc să înveţe şi să practice această nobilă profesie, prezintă sala de masaj şi dotarea ei.

Capitolul II - Descrie în amănunt toate noţiunile, atât teoretice şi practice, cât şi ilustrate ale tehnicilor de efectuare corectă a manevrelor masajului (medical) şi tehnica de efectuare a kinetoterapiei complementare asociată masajului.

Capitolul III - conţine reguli de efectuare corectă a manevrelor masajului.

Ne este prezentată fiecare regiune a corpului, cu delimitarea şi structura ei anatomică, apoi este descrisă teoretic, practic şi ilustrat tehnica de efectuare a fiecărei manevre cu traseul de prelucrat cu delimitările lui, punându-se un accent deosebit pe prelucrarea cu fiecare manevră pe fiecare muşchi/grupă de muşchi, începând de la origine, până la inserţie, metodologie care determină în recuperare obţinerea eficienţei maxime.

Relevantă în acest capitol este descrierea traseului pe care se efectuează fiecare manevră a masajului pe fiecare regiune a corpului. De remarcat este faptul că toate manevrele masajului se efectuează perpendicular pe fibrele muşchilor, în sensul circulaţiei venoase şi limfatice.

Capitolul IV - Conţine descrierea tehnicii de efectuare a masajului general, care reprezintă sinteza masajului regional. De asemenea, ne este prezentat şi rolul masajului medical în creşterea eficienţei tratamentului cu masaj limfatic, reflex şi sportiv.

Capitolul V – Prezintă condiţiile şi tehnica de efectuare a masajului pe copil (bebeluş) de către mămici sau/şi de către maseuri

Capitolul VI – Conf. Dr. Gilda Mologhianu prezintă masaj, tehnici particulare.

Capitolul VII – Prezintă tehnica de efectuare a masajului terapeutic pe segmentele corpului cu pacientul aşezat pe scaun.

Capitolul VIII - Prof. Dr. Adriana Sarah Nica prezintă masajul terapeutic, procedură de bază în recuperare, evaluarea medicală, indicaţiile şi contraindicaţiile acestei terapii.

Capitolul IX - Conf. Dr. Delia Cinteză prezintă masajul în afecţiunile neurologice şi reumatismale.

Valoarea monografiei constă în prezentarea în mod ştiinţific şi didactic a noţiunilor necesare pentru efectuarea corectă a manevrelor masajului medical. Acest lucru l-am constatat încă de la apariţia acestei lucrări şi până în prezent, în calitatea mea de profesor coordonator la *Şcoala de masaj Dragomir,* unde am pregătit şi format numeroase generaţii de specialişti în masaj. Experienţa mea de specialist în domeniu şi de profesor coordonator al *Şcolii de masaj Dragomir* mă determină să recomand „Tratatul de tehnică a masajului terapeutic şi kinetoterapia complementară" publicat în anul 2014 de Editura Academiei Oamenilor de Ştiinţă din România, ediţia a III-a revizuită şi adăugită, atât profesorilor care pregătesc specialişti în domeniu, cât şi acelora care doresc să se pregătească şi să se perfecţioneze ca maseuri."

Prof. coord. Cristian DRAGOMIR
director al *Şcolii de Masaj Dragomir*
şi al *Casei de Sănătate Dragomir*

„Am primit şi am analizat „Tratatul de tehnică a masajului terapeutic şi kinetoterapia complementară” care se publică în anul 2015 de Editura Academiei Oamenilor de Ştiinţă din România, ediţia a IV-a, revizuită şi adăugită, autor Anghel Diaconu. Am constatat că prezenta lucrare menţine structura de bază a ediţiilor anterioare, fiind însă şi mai bine sistematizată şi completată cu o multitudine de informaţii teoretice, practice şi de tehnică a efectuării kinetoterapiei asociate.

Complexitatea conţinutului „Tratatului” constă în asocierea masajului cu kinetoterapia complementară, fapt care determină obţinerea eficienţei sporite în recuperarea pacienţilor cu diverse afecţiuni. Noţiunile prezentate privind tehnica masajului terapeutic asociat cu kinetoterapia complementară sunt extrem de necesare în formarea şi perfecţionarea specialiştilor în balneofiziokinetoterapie şi masaj şi în kinetoterapie şi masaj (elevi, studenţi).

Tratatul corespunde programei analitice şi este atestat de Ministerul Educaţiei Naţionale pentru studiu în toate şcolile de specialitate (tehnicieni, elevi, studenţi).

Lucrarea este structurată în opt capitole.

În introducere, autorul prezintă un scurt istoric privind vechimea practicării masajului terapeutic şi personalităţile de seamă care au contribuit la dezvoltarea şi extinderea practicării acestei profesii în ţara noastră.

Capitolul l - Conţine criteriile esenţiale pentru selectarea persoanelor care doresc să practice această terapie, noţiuni esenţiale pentru pregătirea acestora, condiţiile şi dotarea sălii de masaj, afecţiunile în care terapia prin masaj este contraindicată, precum şi principalele efecte ale masajului asupra pielii, ţesutului muscular, conjunctiv, articulaţiilor şi asupra diferitelor organe, aparate şi sisteme.

Capitolul II - Prezintă definiţia şi clasificarea masajului terapeutic (medical), succedate de explicaţii detaliate, atât teoretice, practice, cât şi ilustrate, despre ordinea şi tehnica de efectuare a manevrelor masajului, care sunt principale şi complementare.

A. Manevrele principale: netezirea cu toate formele ei, frământatul cu toate formele lui, fricţiunea, baterea sub toate formele şi vibraţiile.

B. Manevrele complementare: rulatul, cernutul, tracţiunile, scuturăturile şi elongaţiile.

În continuare, descrierea este completată cu tehnica de efectuare a kinetoterapiei complementare.

C. Kinetoterapia complementară: mobilizări din articulaţiile semimobile şi mobile (uniaxiale şi pluriaxiale). Acestea sunt: pasive - efectuate de către maseur/kinetoterapeut, pasivo-active - efectuate de pacient cu ajutorul terapeutului, active - efectuate de către pacient la indicaţia terapeutului, active efectuate de pacient cu încărcare adecvată - exercitată de terapeut în timpul mobilizării segmentului pe extremitatea distală a acestuia, active cu opoziţie la mişcare, efectuate de către pacient la care terapeutul exercită opoziţie la mobilizare pe extremitatea distală a segmentului de mobilizat.

Capitolul III - Conţine reguli generale pentru efectuarea corectă a tehnicii manevrelor masajului şi efectele secundare în cazul în care manevra nu este efectuată corect.

În continuare, sunt prezentate, cu detalii amănunţite şi explicite, topografia şi anatomia celor 25 de regiuni în care autorul împarte corpul. După descrierea topografiei şi a anatomiei fiecărei regiuni este prezentată tehnica de efectuare a fiecărei manevre a masajului cu traseul de prelucrat şi cu limitele acestuia.

După efectuarea masajului pe fiecare regiune, se efectuează kinetoterapia complementară pentru fiecare articulaţie prelucrată.

Menţionez că, la revizuirea şi completarea subcapitolelor de kinetoterapie complementară, am colaborat şi eu.

Capitolul IV - Descrie delimitarea fiecărei regiuni şi tehnica de efectuare a masajului general. De asemenea, este prezentat şi rolul masajului terapeutic în creşterea eficienţei tratamentului cu masaj limfatic, reflex şi sportiv.

Capitolul V – Prezintă condiţiile şi tehnica de efectuare a masajului pe copil (bebeluş) de către mămici sau/şi de către maseuri

Capitolul VI – Conf. Dr. Gilda Mologhianu prezintă masaj, tehnici particulare.

Capitolul VII – Prezintă tehnica de efectuare a masajului terapeutic pe segmentele corpului cu pacientul aşezat pe scaun.

Capitolul VIII - Prof. Dr. Adriana Sarah Nica prezintă masajul terapeutic, procedură de bază în recuperare, evaluarea medicală, indicaţiile şi contraindicaţiile acestei terapii.

Capitolul IX - Conf. Dr. Delia Cinteză prezintă masajul în afecţiunile neurologice şi reumatismale.

Anghel Diaconu prezintă în conţinutul acestui „Tratat", în mod ştiinţific şi metodic, toate noţiunile teoretice, practice şi ilustrate acumulate după o vastă experienţă. „Tratatul", ca primă apariţie în domeniu, elimină lipsurile existente în literatura de specialitate şi se constituie ca bază a formării şi perfecţionării specialiştilor în balneofiziokinetoterapie şi recuperare (tehnicieni, asistenţi şi studenţi).

Recomand cu căldură această monografie a artei masajului, care se practică pe o scară tot mai mare. Lucrarea de faţă este foarte necesară în pregătirea şi perfecţionarea fiecărei persoane care doreşte să practice corect această procedură.

Referatul a fost solicitat de Ministerul Educaţiei Naţionale la Comisia de analiză şi evaluare a manualelor pentru predare în învăţământ."

Isabela BANGHEA,
Kinetoterapeut la Institutul Naţional de Recuperare,
Medicină Fizică şi Balneoclimatologie

„Am studiat apariţia „Tratatului de tehnică a masajului terapeutic şi kinetoterapia complementară”, ediţia a IV-a, revizuită şi adăugită, unica lucrare în domeniu, autor Anghel Diaconu, care se publică în anul 2015 la Editura Academiei Oamenilor de Ştiinţă din România şi am constatat că prezenta lucrare menţine structura de bază a apariţiilor anterioare şi prezintă, mai larg dezvoltat, toate noţiunile tehnice privind efectuarea manevrelor masajului, fapt care uşurează înţelegerea acestora de către cursanţi.

Ca o noutate, trebuie amintită prezentarea cu mai multe detalii a tehnicii de efectuare a kinetoterapiei complementare din fiecare articulaţie (semimobilă şi mobilă), care este obligatoriu să se efectueze după aplicarea terapiei prin masaj de către maseur/kinetoterapeut, pentru creşterea eficienţei în recuperarea locomotorie. În calitate de kinetoterapeut, am colaborat la revizuirea acestei ediţii, în special a subcapitolelor de kinetoterapie complementară.

Prezenta lucrare este structurată în opt capitole:

Capitolul I - Prezintă criteriile esenţiale pentru selectarea persoanelor care doresc să practice această terapie, noţiunile esenţiale pentru pregătirea acestora, condiţiile şi dotarea sălii de masaj.

Capitolul lI - Descrie definiţia şi clasificarea masajului terapeutic (medical), iar în continuare sunt prezentate noţiunile teoretice, practice şi ilustraţiile necesare efectuării corecte a fiecărei manevre a masajului (principale şi complementare) şi a kinetoterapiei complementare ce priveşte mobilizările active şi pasive ale segmentelor care formează articulaţiile.

Capitolul III - Conţine reguli generale pentru efectuarea corectă a tehnicii manevrelor masajului şi efectele secundare în cazul în care tehnica nu este efectuată corect.

În continuare, sunt prezentate amănunţit topografia şi anatomia celor 25 de regiuni ale corpului, precum şi tehnica de efectuare a manevrelor masajului pe fiecare regiune.

După efectuarea masajului regional este explicată kinetoterapia complementară care se efectuează pentru fiecare articulaţie a regiunii prelucrate.

Capitolul IV - Descrie delimitarea topografică a fiecărei regiuni, succesiunea cronologică a lor în timpul tratamentului şi tehnica de efectuare a masajului general pe fiecare regiune. De asemenea, este subliniată şi importanţa masajului terapeutic în creşterea eficienţei tratamentului cu masaj limfatic, reflex şi sportiv.

Capitolul V – Prezintă condiţiile şi tehnica de efectuare a masajului pe copil (bebeluş) de către mămici sau/şi de către maseuri

Capitolul VI – Conf. Dr. Gilda Mologhianu prezintă masaj, tehnici particulare.

Capitolul VII – Prezintă tehnica de efectuare a masajului terapeutic pe segmentele corpului cu pacientul aşezat pe scaun.

Capitolul VIII - Prof. Dr. Adriana Sarah Nica prezintă masajul terapeutic, procedură de bază în recuperare, evaluarea medicală, indicaţiile şi contraindicaţiile acestei terapii.

Capitolul IX - Conf. Dr. Delia Cinteză prezintă masajul în afecţiunile neurologice şi reumatismale.

Parcurgând această lucrare, este de domeniul evidenţei că autorul deţine o vastă experienţă, atât teoretică cât şi practică, dobândită şi perfecţionată în timpul îndelungatei sale activităţi profesionale prin care şi-a adus în mod esenţial contribuţia la menţinerea şi redarea stării de sănătate a semenilor noştri.

Pregătirea şi perfecţionarea autorului au fost permanente, fapt demonstrat şi de absolvirea cursurilor de preparare şi formare continuă a persoanelor adulte, organizat de Consiliul naţional de formare permanentă, Ministerul Muncii şi Ministerul Educaţiei Naţionale.

Conţinutul acestei lucrări denotă că autorul a acumulat o multitudine de noţiuni, atât teoretice cât şi practice, necesare efectuării unei terapii corecte, pe care le-a prezentat în mod ştiinţific, metodic şi riguros.

Recomand această monografie a artei masajului tuturor acelora care doresc să practice corect această procedură terapeutică, folosită din ce în ce mai mult în prevenirea şi recuperarea diferitelor afecţiuni.

Prezenta lucrare este singurul tratat de specialitate din toată literatura pe care eu am analizat-o ca specialist în domeniu."

Vadim PANŢA,
Kinetoterapeut la Centrul de Recuperare
Locomotorie al sectorului 2, Bucureşti

„Este cunoscut faptul că masajul, indiferent de modul de efectuare, este o terapie, chiar dacă este vorba despre o simplă mângâiere, o presiune sau o prelucrare metodică şi profundă pe o regiune sau pe întregul corp. Diferenţa constă în scopul pentru care se aplică, dar şi în efectul obţinut.

Rezultatul terapiei prin masaj poate fi obţinut numai de un bun specialist care şi-a însuşit corect tehnica de efectuare a manevrelor masajului pe fiecare regiune şi pe întregul corp.

Efectul recuperării prin masaj se realizează numai dacă specialistul şi-a însuşit vaste cunoştinţe de anatomie şi fiziologie a omului, dar şi o capacitate de înţelegere a firii umane. Toate aceste lucruri trebuie completate şi de un har dat de Dumnezeu.

Există multe cărţi scrise în domeniu şi foarte mulţi autori care au încercat să redea celor interesaţi din cunoştinţele dobândite de ei în decursul anilor de experienţă şi din activitatea desfăşurată în diferite centre de recuperare şi tratament şi, de asemenea, profesori instructori care îi îndrumă pe cei doritori să înveţe tainele acestei nobile meserii de tehnician maseur, dar acestea nu sunt de ajuns pentru specializarea şi perfecţionarea în vederea practicării masajului medical.

Am primit şi am analizat „Tratatul de tehnică a masajului terapeutic şi kinetoterapia complementară", ediţia a IV-a, revizuită şi adăugită, autor Anghel Diaconu, care se publică în anul 2015 de Editura Academiei Oamenilor de Ştiinţă din România şi am constatat că este de fapt o monografie completă, exhaustivă a artei masajului medical folosită ca procedură în prevenirea şi în recuperarea diverselor afecţiuni locomotorii.

Recunosc şi apreciez meritul deosebit al autorului manualului, care a reuşit prin realizarea acestei monografii să completeze ceea ce unui om înzestrat de natură îi lipseşte: noţiunile de anatomie necesare şi cunoştinţele de bază pentru efectuarea corectă a tehnicii manevrelor masajului medical şi modul de aplicare a lor pe fiecare regiune a corpului uman.

„Tratatul" prezintă în conţinutul său toate noţiunile de bază, teoretice, practice şi ilustrate, privind tehnica de efectuare a manevrelor masajului, a masajului pe regiuni şi a kinetoterapiei asociate în mod ştiinţific şi didactic, fapt care dovedeşte că este o lucrare de bază în pregătirea practicii masajului. Acest fapt mă determină să îl recomand cu căldură atât profesorilor instructori care pregătesc şi formează specialişti în domeniu, cât şi celor care se pregătesc şi se formează ca practicieni, datorită multitudinilor de noţiuni explicate cu detalii amănunţite privind tehnica de efectuare a manevrelor masajului, a masajului pe regiuni şi a kinetoterapiei asociate, pe înţelesul oricărei persoane, indiferent de nivelul de pregătire.

Autorul a conceput această lucrare după o vastă experienţă, acumulată pe parcursul a 45 de ani de activitate profesională, atât ca terapeut, cât şi ca formator a numeroase generaţii de specialişti. Concluzionez, menţionând că am analizat toate ediţiile apărute atât la Editura Medicală, cât şi la Editura Academiei Oamenilor de Ştiinţă din România, şi afirm că toate aceste lucrări îşi menţin structura de bază, sunt bine organizate şi uşor de însuşit de către oricare persoană interesată.

Recomand cu căldură şi încredere acest „Tratat de tehnică a masajului terapeutic şi kinetoterapia complementară", ediţia a IV-a, revizuită şi adăugită, atât profesorilor-instructori, cât şi elevilor şi studenţilor kinetoterapeuţi care doresc să practice în mod corect această nobilă profesie, în scopul menţinerii şi redării sănătăţii celor care sunt în suferinţă şi ne solicită ajutorul."

Constantin MOLDOVEANU,
Kinetoterapeut, lector formator la

Centrul de Pregătire Profesională (tehnicieni maseuri) Alexander’s

„Am parcurs şi am analizat „Tratatul de tehnică a masajului terapeutic şi kinetoterapia complementară”, ediţia a IV-a, revizuită şi adăugită, singura apariţie în domeniu, autor Anghel Diaconu, care se publică în anul 2015, la Editura Academiei Oamenilor de Ştiinţă din România. În conţinutul lucrării sunt prezentate toate noţiunile necesare pentru pregătirea elevilor care vor practica această profesie.

„Tratatul” este bine organizat şi conţine opt capitole importante.

Capitolul l - Sunt descrise criteriile esenţiale pentru selectarea persoanelor care doresc să practice această terapie, noţiuni esenţiale pentru pregătirea acestora, condiţiile şi dotarea sălii de masaj.

Capitolul ll - Sunt prezentate definiţia şi clasificarea masajului terapeutic (medical), succedate de explicaţii detaliate, atât teoretice, practice, cât şi ilustrate despre ordinea şi tehnica de efectuare a manevrelor masajului, care sunt principale şi complementare.

A. Manevrele principale: netezirea cu toate formele ei, frământatul cu toate formele lui, fricţiunea, baterea sub toate formele şi vibraţiile.

B. Manevrele complementare: rulatul, cernutul, tracţiunile, scuturăturile şi elongaţiile.

În continuare, descrierea este completată cu tehnica de efectuare a kinetoterapiei complementare.

C**.** Kinetoterapia complementară: mobilizări din articulaţiile semimobile şi mobile (uniaxiale şi pluriaxiale). Acestea sunt: pasive - efectuate de către maseur/kinetoterapeut, pasivo-active - efectuate de pacient cu ajutorul terapeutului, active - efectuate de către pacient la indicaţia terapeutului, active cu încărcare adecvată - exercitată de terapeut pe extremitatea distală a segmentului mobilizat, active cu opoziţie la mişcare - exercitată de terapeut pe extremitatea distală a segmentului de mobilizat

Capitolul III - Conţine reguli generale pentru efectuarea corectă a tehnicii manevrelor masajului şi efectele secundare în cazul în care manevra nu este efectuată corect.

În continuare, sunt prezentate, cu detalii amănunţite şi explicite, topografia şi anatomia celor 25 de regiuni în care autorul împarte corpul. După descrierea topografiei şi a anatomiei fiecărei regiuni, este prezentată tehnica de efectuare a fiecărei manevre a masajului cu traseul de prelucrat şi cu limitele acestuia.

După efectuarea masajului pe fiecare regiune, se efectuează kinetoterapia complementară pentru fiecare articulaţie prelucrată.

Capitolul IV - Descrie delimitarea fiecărei regiuni şi tehnica de efectuare a masajului general. De asemenea, este prezentat şi rolul masajului terapeutic în creşterea eficienţei tratamentului cu masaj limfatic, reflex şi sportiv.

Capitolul V – Prezintă condiţiile şi tehnica de efectuare a masajului pe copil (bebeluş) de către mămici sau/şi de către maseuri

Capitolul VI – Conf. Dr. Gilda Mologhianu prezintă masaj, tehnici particulare.

Capitolul VII – Prezintă tehnica de efectuare a masajului terapeutic pe segmentele corpului cu pacientul aşezat pe scaun.

Capitolul VIII - Prof. Dr. Adriana Sarah Nica prezintă masajul terapeutic, procedură de bază în recuperare, evaluarea medicală, indicaţiile şi contraindicaţiile acestei terapii.

Capitolul IX - Conf. Dr. Delia Cinteză prezintă masajul în afecţiunile neurologice şi reumatismale.

Autorul ne prezintă în conţinutul „Tratatului”, în mod metodic şi riguros, toate noţiunile teoretice şi practice acumulate după o experienţă vastă, el contribuind prin

activitatea sa la menţinerea şi îmbunătăţirea stării de sănătate a semenilor noştri şi la pregătirea şi formarea a numeroase generaţii de specialişti (elevi, cursanţi pentru formare şi perfecţionare).

Având în vedere experienţa mea teoretică şi practică, am constatat că „Tratatul" corespunde programei analitice şi tuturor cerinţelor necesare atât profesorilor-instructori care îşi desfăşoară activitatea în domeniu, cât şi elevilor care se pregătesc pentru această specialitate. Aceste concluzii m-au determinat să îl predau elevilor şcolii de specialitate, chiar din momentul apariţiei primei ediţii ca manual.

Pe parcursul activităţii mele, am pregătit şi am format numeroase generaţii de specialişti în domeniu, predându-le atât teoretic, cât şi practic după această lucrare şi am constatat însuşirea cu uşurinţă de către elevi a tuturor noţiunilor privind tehnica de efectuare a manevrelor masajului şi a masajului pe regiuni. Toate aceste lucruri m-au determinat să apreciez „Tratatul" ca fiind binevenit pentru cei care doresc să practice corect şi eficient terapia prin masaj. Recomand ca această lucrare să fie procurată atât de profesorii-instructori, cât şi de cei care doresc să devină specialişti (cursanţi, elevi, studenţi), fiind abecedarul acestei meserii (atât teoretic, cât şi practic), permanent util în pregătirea şi perfecţionarea în această profesie.

Felicit Editura Medicală pentru editarea „Manualului de tehnică a masajului terapeutic", Editura Academiei Oamenilor de Ştiinţă din România pentru tipărirea „Tratatului de tehnică a masajului terapeutic şi kinetoterapia complementară", Ministerul Educaţiei Naţionale pentru atestarea lui ca manual de studiu în şcolile de specialitate şi, nu în ultimul rând, pe autor pentru pregătirea sa şi pentru efortul depus în realizarea lucrării."

Cecilia FRIŞAN,
Instructor, psihopedagog cu masterat
în Pedagogie interactivă la „Centrul şcolar Arad"

„Am primit încă de la prima apariţie atât “Manualul de tehnică a masajului terapeutic” editat de Editura Medicală, autor Anghel Diaconu, cât şi următoarele ediţii apărute ca manual sau tratat care au fost publicate până la editarea „Tratatului de tehnică a masajului terapeutic şi kinetoterapia complementară” care se publică în anul 2015 de Editura Academiei Oamenilor de Ştiinţă din România, ediţia a IV-a, revizuită şi adăugită. Această recentă apariţie menţine structura de bază a lucrărilor anterioare, fiind mai bine structurată şi prezentând mai concis toate noţiunile teoretice şi practice necesare oricărui profesor care îşi desfăşoară activitatea în pregătirea şi formarea viitorilor specialişti în domeniu.

Având în vedere experienţa mea de 47 de ani ca profesor în specialitatea de balneofiziokinetoterapie şi masaj, consider că „Manualul” apărut la Editura Medicală în anul 2008, prima apariţie în domeniu, pe care l-am studiat şi l-am analizat, corespunde programei şcolare şi este necesar şi util în pregătirea şi formarea specialiştilor în domeniu. Acest fapt m-a determinat să predau după această monografie numeroaselor generaţii pe care le-am format ca specialişti.

Conţinutul actualului „Tratat” este prezentat ştiinţific şi are un caracter didactic complet, corespunzând programei analitice, fapt pe care îl atestă şi Ministerul Educaţiei Naţionale. „Tratatul” oferă prin conţinutul său o bază fundamentală şi temeinică prin noţiunile care privesc tehnica de efectuare corectă a manevrelor masajului, a masajului pe regiuni şi a kinetoterapiei complementare asociată masajului. Această lucrare este extrem de utilă celor care pregătesc şi formează pe cei ce doresc să practice corect această terapie necesară pentru alinarea suferinţei semenilor noştri.

În cadrul discuţiilor cu elevii în timpul formării şi perfecţionării, aceştia au precizat că îşi însuşesc cu uşurinţă toate noţiunile prezentate în lucrare. De asemenea, discutând cu pacienţi trataţi de elevii formaţi de mine, am constatat că „Tratatul” este foarte util în formarea şi pregătirea oricărei persoane care doreşte să practice corect această profesie. Conţinutul său este baza fundamentală în pregătire, formare şi perfecţionare prin prezentarea noţiunilor necesare însuşirii tehnicii corecte de efectuare a manevrelor masajului, a masajului pe regiuni şi a kinetoterapiei complementare. „Tratatul” este structurat în opt capitole:

Capitolul I - Prezintă criteriile esenţiale pentru selectarea persoanelor care doresc să practice masajul, noţiuni esenţiale pentru pregătirea acestora, condiţiile şi dotarea sălii de masaj.

Capitolul II - Cuprinde definiţia şi clasificarea masajului terapeutic (medical), ordinea şi tehnica de efectuare a manevrelor masajului (manevrele principale, complementare şi kinetoterapia complementară).

Capitolul III - Descrie tehnica de efectuare a masajului regional, zonal şi kinetoterapia complementară pe cele 25 de regiuni ale corpului;

Capitolul IV - Prezintă tehnica de efectuare a masajului general, care este o sinteză a masajului regional.

Capitolul V – Prezintă condiţiile şi tehnica de efectuare a masajului pe copil (bebeluş) de către mămici sau/şi de către maseuri

Capitolul VI – Conf. Dr. Gilda Mologhianu prezintă masaj, tehnici particulare.

Capitolul VII – Prezintă tehnica de efectuare a masajului terapeutic pe segmentele corpului cu pacientul aşezat pe scaun.

Capitolul VIII - Prof. Dr. Adriana Sarah Nica prezintă masajul terapeutic, procedură

de bază în recuperare, evaluarea medicală, indicaţiile şi contraindicaţiile acestei terapii.

Capitolul IX - Conf. Dr. Delia Cinteză prezintă masajul în afecţiunile neurologice şi reumatismale.

Având în vedere cele prezentate, pot să afirm că „Tratatul de tehnică a masajului terapeutic şi kinetoterapia complementară", ediţia a IV-a, revizuită şi adăugită, este o lucrare ce derivă dintr-o vastă experienţă de acumulare şi de perfecţionare a autorului său, pe tot parcursul desfăşurării activităţii profesionale, fapt demonstrat prin obţinerea de rezultate deosebite în recuperarea pacienţilor cu afecţiuni locomotorii, prin participarea la elaborarea temelor de cercetare privind recuperarea locomotorie, prin pregătirea şi formarea numeroaselor generaţii de specialişti în domeniu, prin coordonarea cursurilor de calificare şi perfecţionare a specialiştilor în domeniu, organizate de Ministerul Muncii împreună cu Institutul de expertiză medicală, şi prin urmarea cursurilor de preparator formator continuu, organizate de Consiliul naţional de formare şi perfecţionare a persoanelor adulte, de Ministerul Muncii şi de Ministerul Educaţiei Naţionale. Lucrarea este prezentată în mod ştiinţific şi metodologic, reprezentând o încununare a activităţii profesionale a autorului.

„Tratatul" demonstrează prin conţinutul său necesitatea însuşirii noţiunilor anatomice şi fiziopatologice şi a tehnicii de efectuare corectă a masajului medical practicat tot mai frecvent pentru recuperarea pacienţilor. Monografia este o lucrare de referinţă în literatura de specialitate şi este necesară ca tratat de studiu în pregătirea şi formarea numeroaselor generaţii de practicieni ai acestei terapii atât de binefăcătoare în alinarea suferinţei oamenilor.

Domnul Anghel Diaconu este un binecunoscut specialist în balneofiziokinetoterapie şi masaj, având o mare experienţă în domeniu pe care a dobândit-o timp de peste 40 de ani.

Recomand cu căldură acest „Tratat" care conţine toate noţiunile necesare practicii corecte a masajului."

Floarea FLOREA
Instructor gr. I la
Liceul Tehnologic Special „Regina Elisabeta",
catedra de BFKT

„Am citit şi studiat „Tratatul de tehnică a masajului terapeutic şi kinetoterapia complementară”, ediţia a IV-a revizuită şi adăugită, singura apariţie în domeniu, autor Anghel Diaconu, care se publică în anul 2015 la Editura Academiei Oamenilor de Ştiinţă din România.

Am constatat că prezenta lucrare menţine structura apariţiilor anterioare, dar este mai complexă şi conţine în detaliu noţiunile de efectuare corectă a tehnicii manevrelor masajului şi a masajului pe fiecare regiune. Noutatea semnificativă a acestui „Tratat” constă în multitudinea de noţiuni prezentate privind tehnica de efectuare a kinetoterapiei complementare asociată masajului pentru fiecare articulaţie prelucrată, fapt care contribuie în mod esenţial la obţinerea rezultatelor remarcabile în recuperarea afecţiunilor locomotorii.

Conţinutul prezentei lucrări este structurat în opt capitole.

În introducere este prezentat un scurt istoric privind vechimea practicării masajului şi specialiştii care au promovat această nobilă profesie.

Capitolul I - Prezintă noţiunile generale necesare selectării şi pregătirii celor care doresc să înveţe şi să practice această nobilă profesie, condiţiile şi dotarea sălii de masaj.

Capitolul II - Descrie în amănunt toate noţiunile tehnicilor de efectuare corectă a fiecărei manevre a masajului pe fiecare regiune a corpului, cu traseul şi delimitarea fiecărei linii prelucrate, şi tehnica de efectuare a kinetoterapiei complementare asociată masajului.

Capitolul III - Prezintă teoretic, practic şi ilustrat tehnica de efectuare a fiecărei manevre a masajului pe fiecare regiune a corpului. Relevant în acest capitol este descrierea traseului pe care se efectuează fiecare manevră a masajului pe fiecare regiune a corpului.

De remarcat este sublinierea faptului că toate manevrele masajului se efectuează numai perpendicular pe fibrele musculare, în sensul circulaţiei sangvine şi limfatice.

De asemenea, o importanţă deosebită o reprezintă şi descrierea modului de prelucrare a muşchiului sau a grupei de muşchi, începând de la origine şi până la inserţie, astfel obţinându-se efectul dorit şi subcapitolele care prezintă tehnica de efectuare a kinetoterapiei pentru fiecare articulaţie.

Capitolul IV - Conţine descrierea tehnicii de efectuare a masajului general, care reprezintă sinteza masajului regional.

Capitolul V – Prezintă condiţiile şi tehnica de efectuare a masajului pe copil (bebeluş) de către mămici sau/şi de către maseuri

Capitolul VI – Conf. Dr. Gilda Mologhianu prezintă masaj, tehnici particulare.

Capitolul VII – Prezintă tehnica de efectuare a masajului terapeutic pe segmentele corpului cu pacientul aşezat pe scaun.

Capitolul VIII - Prof. Dr. Adriana Sarah Nica prezintă masajul terapeutic, procedură de bază în recuperare, evaluarea medicală, indicaţiile şi contraindicaţiile acestei terapii.

Capitolul IX - Conf. Dr. Delia Cinteză prezintă masajul în afecţiunile neurologice şi reumatismale.

Pe perioada desfăşurării activităţii mele, am respectat cu stricteţe tehnica însuşită în

timpul formării profesionale, îmbogăţită în urma studierii acestui „Tratat”. Perfecţionarea continuă este demonstrată şi prin obţinerea de rezultate remarcabile în recuperarea pacienţilor pe care i-am tratat sau pe care îi tratez în prezent.

În calitatea mea de asistent medical principal de balneofiziokinetoterapie şi masaj (practic din anul 2000 această nobilă profesie) am constatat că această lucrare conţine toate noţiunile anatomice şi de specialitate necesare pregătirii şi perfecţionării specialiştilor în domeniu.

„Tratatul” umple golul existent în literatura medicală de gen şi, de aceea, îl recomand tuturor celor care doresc să se pregătească şi să se perfecţioneze în practicarea acestei profesii, precum şi instructorilor care formează elevi şi studenţi.”

Roxana CONSTANTIN
Asistent principal balneofizioterapie şi masaj

„Am procurat „Manualul de tehnică a masajului terapeutic”, autor Anghel Diaconu, din momentul primei apariţii la Editura Medicală, atunci fiind elev la şcoala postliceală de specialitate. Manualul mi-a fost foarte util în pregătirea mea de asistent de balneofiziokinetoterapie şi recuperare medicală. Monografia este foarte bine structurată, în conţinutul său fiind prezentate în detaliu toate noţiunile de bază, atât teoretice, cât şi practice, necesare pregătirii oricărei persoane care doreşte să devină specialist în domeniu.

De la debutul carierei ca profesor-instructor în domeniu, predau la cursuri după „Manualul de tehnică a masajului terapeutic”, ediţia a II-a, revizuită şi adăugită, editat tot de Editura Medicală.

Am primit şi „Tratatul de tehnică a masajului terapeutic şi kinetoterapia complementară”, ediţia a IV-a, revizuită şi adăugită, care se publică în anul 2015 de Editura Academiei Oamenilor de Ştiinţă din România. La completarea conţinutului acestei ediţii am colaborat şi eu, aducându-mi contribuţia prin observaţii practice, constatate în timpul desfăşurării activităţii de profesor-instructor.

Conţinutul lucrării este bine structurat în opt capitole distincte.

Capitolul I - Prezintă noţiunile generale necesare selectării şi pregătirii celor care doresc să înveţe şi să practice această nobilă profesiune, prezintă sala de masaj şi dotarea ei.

Capitolul II - Descrie în amănunt toate noţiunile atât teoretice şi practice, cât şi ilustrate ale tehnicilor de efectuare corectă a manevrelor masajului (medical) şi tehnica de efectuare a kinetoterapiei complementare asociată masajului.

Capitolul III - Conţine regulile de efectuare corectă a manevrelor masajului. Este prezentată fiecare regiune a corpului cu delimitarea şi structura ei anatomică, apoi este descrisă atât teoretic, practic, cât şi ilustrat tehnica de efectuare a fiecărei manevre, cu traseul de prelucrat, punându-se un accent deosebit pe prelucrarea cu fiecare manevră pe fiecare muşchi/grupă de muşchi, începând de la origine, până la inserţie, metodologie care determină în recuperare obţinerea eficienţei maxime. Relevantă în acest capitol este descrierea traseului pe care se efectuează fiecare manevră a masajului pe fiecare regiune a corpului. De remarcat este faptul că toate manevrele masajului se efectuează perpendicular pe fibrele muşchilor, în sensul circulaţiei venoase şi limfatice.

Capitolul IV - Conţine descrierea tehnicii de efectuare a masajului general, care reprezintă sinteza masajului regional. De asemenea, ne este prezentat şi rolul masajului medical în creşterea eficienţei tratamentului cu masaj limfatic, reflex şi sportiv.

Capitolul V – Prezintă condiţiile şi tehnica de efectuare a masajului pe copil (bebeluş) de către mămici sau/şi de către maseuri

Capitolul VI – Conf. Dr. Gilda Mologhianu prezintă masaj, tehnici particulare.

Capitolul VII – Prezintă tehnica de efectuare a masajului terapeutic pe segmentele corpului cu pacientul aşezat pe scaun.

Capitolul VIII - Prof. Dr. Adriana Sarah Nica prezintă masajul terapeutic, procedură de bază în recuperare, evaluarea medicală, indicaţiile şi contraindicaţiile acestei terapii.

Capitolul IX - Conf. Dr. Delia Cinteză prezintă masajul în afecţiunile neurologice şi reumatismale.

Atât în perioada pregătirii, cât şi în timpul activităţii mele ca specialist şi instructor, am constatat că este obligatoriu să se respecte tehnica de efectuare a manevrelor masajului (medical) şi regulile de prelucrare pe fiecare regiune, pentru a obţine eficienţa dorită în urma tratamentului. Acest fapt m-a determinat să explic elevilor necesitatea de a procura şi studia după această

lucrare, care este abecedarul necesar pregătirii lor profesionale şi perfecţionării în specialitate.

Felicit Editura Medicală pentru apariţia tuturor ediţiilor acestui manual. De asemenea, felicit Editura Academiei Oamenilor de Ştiinţă din România pentru tipărirea „Tratatului de tehnică a masajului terapeutic şi kinetoterapia complementară" ediţia I, ediţia a II-a (2013), pentru ediţia a III-a (2014), cât şi pentru ediţia a IV-a 2015. Totodată felicit şi Asociaţia Nevăzătorilor din România care tipăreşte în alfabet Braille, în anul 2015, „Manualul de tehnică a masajului terapeutic şi kinetoterapia complementară", ediţia a III-a, revizuită şi adăugită, care e de un real folos deficienţilor de vedere care se pregătesc şi practică această profesiune. Apreciez în mod deosebit pregătirea ştiinţifică şi didactică a domnului Anghel Diaconu, autorul acestei adevărate monografii a artei masajului, atât de necesară în vederea pregătirii şi perfecţionării corecte a celor care instruiesc şi a celor care studiază practicarea masajului medical."

Mircea BADEA ENE ENE,
Instructor la Liceul Tehnologic Special
„Regina Elisabeta", Bucureşti

„Trupul, acest templu al lui Dumnezeu, trebuie să fie în permanentă legătură cu mediul înconjurător. Organul cel mai expus mediului înconjurător este pielea, care reprezintă zona de presiune din această dimensiune, formând un scut între tendinţa corpului de a se dilata şi apăsarea greutăţii atmosferice. La nivelul pielii sunt prezente punctele reflexe pentru stimularea tuturor organelor interne cât şi a glandelor hipotalamusului, hipofizei şi a suprarenalelor.

Terapia cea mai la îndemână care reduce stresul şi tensiunile acumulate în muşchi sau alte organe este MASAJUL. El este cunoscut din cele mai vechi timpuri, existând perioade când a fost considerat o ramură importantă a medicinei, renunţându-se apoi la el din diferite considerente. Dar iată că, în zilele noastre oamenii şi-au dat seama de valoarea lui terapeutică, redescoperindu-i beneficiile şi eficienţa în tratarea diferitelor tulburări şi afecţiuni.

Ca instructor la şcoala Postliceală sanitară Fundeni din Bucureşti, specialitatea balneofiziokinetoterapie şi recuperare, am studiat diferite lucrări apărute privind masajul, în dorinţa de a găsi explicaţiile cât mai clare pentru predarea şi însuşirea tehnicii de efectuare a manevrelor masajului şi a masajului pe regiuni de către elevii pregătiţi şi formaţi de mine. În momentul în care am citit, cu o bucurie nemărginită, „Manualul de tehnică a masajului terapeutic”, autor Anghel Diaconu, lucrare pe care am studiat-o, înregistrând în memorie fiecare capitol desfăşurat într-o succesiune a lucrurilor aşa cum le vedeam eu, mi-am zis că şirul căutărilor mele a luat sfârşit. Am constatat că monografia este cu adevărat un manual pe care orice profesor care predă masajul terapeutic trebuie să-l utilizeze şi să îndrume elevii să-l studieze şi să-l aprofundeze cât mai temeinic.

Masajul are o serie de indicaţii şi contraindicaţii dar, până acolo, trebuie parcurse o sumedenie de „secvenţe” foarte importante pentru a ajunge un bun terapeut de recuperare, ce practică această procedură medicală.

Am primit lucrarea - „Tratat de tehnică a masajului terapeutic şi kinetoterapia complementară” - , ediţia a IV-a, revizuită şi adăugită, prima apariţie în domeniu, tipărită în anul 2015 la Editura Academiei Oamenilor de Ştiinţă din România. Conţinutul acestei lucrări este prezentat în 8 capitole distincte:

Capitolul I prezintă criteriile esenţiale pentru selectarea celor care doresc să devină maseuri, noţiuni necesare pregătirii profesionale, condiţiile şi dotarea sălii de masaj.

Capitolul II cuprinde clasificarea masajului terapeutic (medical), ordinea şi tehnica de efectuare a manevrelor masajului şi kinetoterapia complementară.

Capitolul III descrie topografia şi anatomia fiecărei regiuni a corpului, tehnica de efectuare a fiecărei manevre (principală şi complementară) pe fiecare regiune sau zonă a corpului şi kinetoterapia complementară pentru fiecare articulaţie a regiunii prelucrate.

Capitolul IV este o sinteză a capitolului IV.

Capitolul V – Prezintă condiţiile şi tehnica de efectuare a masajului pe copil (bebeluş) de către mămici sau/şi de către maseuri

Capitolul VI – Conf. Dr. Gilda Mologhianu prezintă masaj, tehnici particulare.

Capitolul VII – Prezintă tehnica de efectuare a masajului terapeutic pe segmentele corpului cu pacientul aşezat pe scaun.

Capitolul VIII - Prof. Dr. Adriana Sarah Nica prezintă masajul terapeutic, procedură de bază în recuperare, evaluarea medicală, indicaţiile şi contraindicaţiile acestei terapii.

Capitolul IX - Conf. Dr. Delia Cinteză prezintă masajul în afecţiunile neurologice şi reumatismale.

Terapeutul Anghel Diaconu a prezentat în acest excelent „Tratat” toate noţiunile teoretice şi practice pe care trebuie să le asimileze orice persoană care doreşte să practice şi să se perfecţioneze în această nobilă profesie.

Consider că această lucrare va contribui la îmbunătăţirea cunoştinţelor teoretice şi practice în domeniul masajului terapeutic, care nu se va mai confunda cu alt mod de practicare a masajului, aducând totodată o oază de mângâiere pacienţilor care îşi pun speranţa în noi, cei ce căutăm să le alinăm durerea şi să le luminăm viaţa.

Terapeutul Anghel Diaconu ne-a dăruit trunchiul unui copac, iar noi – profesorii şi elevii – vom fi ramurile lui.

Vă mulţumim că existaţi!”

Marga APOSTOIU,
Instructor la Şcoala Postliceală Sanitară Fundeni,
Bucureşti, specialitatea BFKT

„Am primit şi am analizat „Tratatul de tehnică a masajului terapeutic şi kinetoterapia complementară”, ediţia a IV-a, revizuită şi adăugită, autor Anghel Diaconu, care se publică în anul 2015 la Editura Academiei Oamenilor de Ştiinţă din România. Menţionez că am primit, încă de la apariţie, lucrarea „Manual de tehnică a masajului terapeutic”, pe care am studiat-o şi am constatat că monografia prezintă în detaliu toate informaţiile necesare pregătirii şi formării unui viitor specialist. Am apreciat conţinutul lucrării, care descrie în mod deosebit tehnica de efectuare a manevrelor masajului, a masajului pe regiuni şi a modului de efectuare a kinetoterapiei asociate.

Acest fapt m-a determinat să folosesc manualul pentru predare pe perioada în care am fost instructor de BFT şi masaj la Liceul Tehnologic Special “Regina Elisabeta” din Bucureşti, unde am format numeroase generaţii de specialişti în domeniu în vederea alinării suferinţei pacienţilor. De asemenea, am solicitat ca „Manualul de tehnică a masajului terapeutic şi kinetoterapia complementară”, ediţia a IV-a, revizuită şi adăugită să fie tipărit în alfabet Braille de către Asociaţia Nevăzătorilor din România, deoarece este foarte util în formarea şi perfecţionarea membrilor săi care sunt şi membri ai Asociaţiei de BFT. Deficienţii de vedere practică această nobilă profesie încă din vremuri îndepărtate, fiind recunoscuţi ca cei mai buni terapeuţi în practicarea acestei profesii.

Am remarcat cu mare satisfacţie că „Tratatul de tehnică a masajului terapeutic şi kinetoterapia complementară”, ediţia a IV-a, revizuită şi adăugită este o apariţie mult mai cuprinzătoare şi mai bine structurată. Se observă o abordare mai amănunţită şi mai amplă şi, totodată, un plus de claritate în descrierea problematicilor atât de complexe ale acestei proceduri de bază în recuperare. Afirm acest lucru după o practică de 38 de ani în această profesie, pe care şi eu, ca şi autorul, care are o experienţă de 45 de ani în domeniu, am învăţat-o de la cei care au introdus-o şi au pus-o în mâinile acelora ce merită cu adevărat să o practice - deficienţii de vedere care au o sensibilitate tactilă aparte. Nouă, celor care am fost iniţiaţi în aceasta meserie de către „cei dintâi” - prof. dr. Tudor Agârbiceanu şi prof. instructor Kraus Reghina - ne-a fost destul de uşor să predăm mai departe secretele meseriei, ca profesori instructori, însă, pentru cei care ne urmează, de la toate nivelele de învăţământ în domeniu, „Tratatul de tehnică a masajului terapeutic şi kinetoterapia complementară”, ediţia a IV-a, revizuită şi adăugită reprezintă abecedarul şi cartea de căpătâi.

Recomand cu căldură această lucrare în care autorul ne prezintă tainele ştiinţifice necesare oricărei persoane care doreşte să vină în sprijinul alinării suferinţei semenilor noştri.”

Ioan SEMOVIN
Preşedinte al Asociaţiei balneofizioterapeuţilor
cu deficienţe vizuale din România

„În calitatea mea de asistent principal de balneofiziokinetoterapie şi recuperare, cu o activitate de 35 de ani, am primit şi am studiat „Tratatul de tehnică a masajului terapeutic şi kinetoterapia complementară”, ediţia a IV-a, revizuită şi adăugită, autor Anghel Diaconu, care se publică în anul 2015 la Editura Academiei Oamenilor de Ştiinţă din România şi am constatat că în conţinutul său sunt prezentate toate noţiunile necesare tehnicii de efectuare a manevrelor masajului şi a masajului pe regiuni. Lucrarea este prima apariţie în domeniu în literatura de specialitate, atât din ţara noastră, cât şi din alte ţări şi reprezintă abecedarul tehnicii de efectuare corectă a masajului medical, practicat pe o scară tot mai mare pentru prevenirea diverselor afecţiuni (circulatorii, neuromusculare, neuromotorii) şi ca procedură de bază în recuperare, alături de hidroterapie, electroterapie, kinetoterapie etc. Având în vedere experienţa dobândită de mine pe parcursul exercitării profesiei, am constatat că această lucrare prezintă în mod ştiinţific, metodic şi exhaustiv toate noţiunile necesare pregătirii şi perfecţionării tuturor celor care practică această meserie. „Tratatul” are conţinutul bine structurat şi împărţit în opt capitole.

Capitolul I - prezintă noţiunile generale necesare selectării şi pregătirii celor care doresc să înveţe şi să practice această nobilă profesie.

Capitolul II - sunt prezentate în amănunt toate noţiunile teoretice, practice şi ilustrate ale tehnicilor de efectuare corectă a tuturor manevrelor masajului (medical) principale, complementare şi a kinetoterapiei complementare.

Capitolul III - descrie tehnica pentru efectuarea manevrelor masajului în sensul circulaţiei sangvine, limfatice şi a fibrelor musculare ale fiecărui muşchi sau grupă de muşchi, începând de la origine şi până la inserţie, pe cele 25 de regiuni. Această descriere reprezintă esenţa obţinerii efectelor terapeutice dorite în recuperarea semenilor noştri.

Capitolul IV - descrie efectuarea masajului general, care reprezintă sinteza masajului pe cele 25 de regiuni.

Capitolul V – Prezintă condiţiile şi tehnica de efectuare a masajului pe copil (bebeluş) de către mămici sau/şi de către maseuri

Capitolul VI – Conf. Dr. Gilda Mologhianu prezintă masaj, tehnici particulare.

Capitolul VII – Prezintă tehnica de efectuare a masajului terapeutic pe segmentele corpului cu pacientul aşezat pe scaun.

Capitolul VIII - Prof. Dr. Adriana Sarah Nica prezintă masajul terapeutic, procedură de bază în recuperare, evaluarea medicală, indicaţiile şi contraindicaţiile acestei terapii.

Capitolul IX - Conf. Dr. Delia Cinteză prezintă masajul în afecţiunile neurologice şi reumatismale.

În urma aprofundării conţinutului acestui „Tratat”, am constatat că până la apariţia sa nu a fost scrisă nicio lucrare care să prezinte atât de concret noţiunile teoretice, practice şi ilustrate necesare efectuării corecte a masajului terapeutic. Prin această prezentare succintă, sper că am atins toate punctele esenţiale ale conţinutului care prezintă, în mod ştiinţific şi didactic, toate noţiunile teoretice şi practice necesare pentru cei care doresc să practice această terapie. Recomand cu căldură acest „Tratat” tuturor celor care doresc să devină specialişti în domeniu, care participă din ce în ce mai mult la menţinerea şi recuperarea capacităţii fizice a semenilor noştri.”

Liviu RAŢIU
Asistent principal balneofizioterapie şi masaj

„Având în vedere atât profesia mea de bază, cât şi pe cea de instructor, am analizat cu deosebită atenţie şi interes „Tratatul de tehnică a masajului terapeutic şi kinetoterapia complementară", ediţia a IV-a, revizuită şi adăugită, autor Anghel Diaconu, care se publică în anul 2015 de către Editura Academiei Oamenilor de Ştiinţă din România şi am constatat cu mare satisfacţie coincidenţa conţinutului acestei monografii a artei masajului cu programa analitică şi cu metodologia pe care şi eu am folosit-o în formarea numeroaselor generaţii. Acest fapt se datorează şansei pe care am avut-o, atât eu, cât şi Anghel Diaconu de a avea profesori specialişti de marcă în domeniu: dr. Tudor Agârbiceanu şi instructor Kraus Reghina.

Pe toată perioada desfăşurării activităţii mele ca instructor, am predat elevilor după noţiunile însuşite de mine, iar de la prima apariţie a „Manualului", am predat după acesta.

Această lucrare este o monografie amplă şi riguros prezentată, ştiinţific şi didactic, ce conţine toate noţiunile, teoretice, practice, cât şi ilustraţii necesare efectuării corecte a manevrelor masajului terapeutic şi a masajului pe regiuni care pot fi însuşite rapid şi temeinic de către orice persoană care doreşte să practice această meserie.

Valoarea acestei lucrări este atestată de Ministerul Educaţiei Naţionale ca manual de studiu la toate şcolile de specialitate – tehnicieni, asistenţi, studenţi. De asemenea, Academia Oamenilor de Ştiinţă din România a aprobat şi a editat lucrarea ca tratat, ediţia I-a şi a II-a, revizuită şi adăugită, publicate în anul 2013. Valoarea lucrării este confirmată şi de numeroasele solicitări făcute de specialişti şi de cei care se pregătesc în domeniu pentru a o procura. Acest fapt este dovedit de apariţia într-un timp foarte scurt a celei de-a treia ediţii, atât ca manual, cât şi ca tratat. Necesitatea acestei lucrări este confirmată şi de solicitarea Asociaţiei Nevăzătorilor din România de a o tipări în alfabet Braille pentru deficienţii de vedere care se formează şi se perfecţionează în practicarea corectă a acestei profesii.

„Tratatul de tehnică a masajului terapeutic şi kinetoterapia complementară", ediţia a IV-a, revizuită şi adăugită este structurat în opt capitole importante:

Capitolul l - Prezintă criteriile esenţiale pentru selectarea persoanelor care doresc să practice masajul, noţiuni obligatorii de însuşit de către acestea, condiţiile şi dotarea sălii de masaj.

Capitolul II - Este consacrat prezentării definiţiei şi clasificării masajului terapeutic (medical), ordinii şi tehnicii de efectuare a manevrelor masajului (principale şi complementare) şi a kinetoterapiei complementare cu detalii amănunţite, atât teoretice, practice, cât şi ilustrat.

Capitolul III - Intitulat „Masajul terapeutic regional, zonal şi kinetoterapia complementară", capitolul IV este mult mai amplu, prezentând în detaliu topografia şi anatomia fiecărei regiuni a corpului succedată de tehnica de efectuare a manevrelor masajului pe fiecare regiune, cu particularităţile ei, în funcţie de zona tratată, şi kinetoterapia complementară pentru fiecare articulaţie a regiunii prelucrate.

Capitolul IV - Descrie tehnica de efectuare a manevrelor şi delimitarea regională pentru masaj general, care reprezintă o sinteză a Capitolului IV.

Capitolul V – Prezintă condiţiile şi tehnica de efectuare a masajului pe copil (bebeluş) de către mămici sau/şi de către maseuri

Capitolul VI – Conf. Dr. Gilda Mologhianu prezintă masaj, tehnici particulare.

Capitolul VII – Prezintă tehnica de efectuare a masajului terapeutic pe segmentele corpului cu pacientul aşezat pe scaun.

Capitolul VIII - Prof. Dr. Adriana Sarah Nica prezintă masajul terapeutic, procedură de bază în recuperare, evaluarea medicală, indicaţiile şi contraindicaţiile acestei terapii.

Capitolul IX - Conf. Dr. Delia Cinteză prezintă masajul în afecţiunile neurologice şi reumatismale.

Apariţia acestei monografii este binevenită şi foarte utilă atât profesorilor-instructori de specialitate, cât şi elevilor şi studenţilor care doresc să se pregătească şi să se perfecţioneze în practicarea acestei nobile profesii. Masajul este o terapie solicitată din ce în ce mai mult, fiind o procedură de bază în recuperare.

Recomand cu căldură această lucrare, care este abecedarul meseriei, prin conţinutul său atât de clar prezentat în ceea ce priveşte descrierea tehnicii corecte de efectuare a manevrelor masajului, a masajului pe regiuni şi a kinetoterapiei asociate. Această constatare este făcută de mine, de colegii mei profesori şi de specialiştii pe care i-am format de la apariţia manualului, până în prezent."

Ildiko STAN,
Instructor gr. I la
Liceul Tehnologic Special „Regina Elisabeta",
Catedra de balneofiziokinetoterapie

Masajul, această procedură terapeutică aparent banală, este de fapt una cât se poate de nobilă şi cu o reală utilitate pentru individualitatea umană, dar am putea spune fără a exagera, necesară atât în prevenirea cât şi în recuperarea diferitelor afecţiuni ale corpului uman, fiind o procedură de bază. Consider că ar fi corect să asociem începuturile masajului cu începuturile omenirii, chiar dacă, documentar, masajul este atestat doar din antichitate. Într-o primă fază a fost vorba categoric de gesturi şi mişcări instinctive, făcute cu scopul de a calma o suferinţă locală, de a alina pe cineva drag sau de a arăta dragoste. De aici, însă, până la masajul ca disciplină supusă rigorilor ştiinţifice, a fost un drum lung, plin, atunci ca şi acum, de somităţi care au rămas în legendă, dar şi de şarlatani, de oameni care au scris cu litere de aur istorie prin stăruinţă, însufleţire, muncă şi pasiune, şi de oportunişti. Din negurile vremurilor vechi şi până în prezent, numeroase personalităţi în domeniu s-au ocupat de îmbunătăţirea şi perfecţionarea tehnicii de efectuare a acestei proceduri terapeutice.

Scrierea unei lucrări despre masaj, acum, în vremurile în care această procedură terapeutică este tot mai solicitată, fiind îmbrăţişată de tot mai mulţi doritori, unii cu reale calităţi şi înclinaţii spre practicarea sa, alţii – dimpotrivă, aflaţi într-o permanentă tranziţie interdisciplinară, este o provocare imensă.

Fără a avea greutatea de opinie sau experienţa numelor ilustre care au exprimat aici păreri avizate şi cu valoarea unor grade profesionale dobândite după ani de muncă şi experienţă în domeniu, despre "TRATATUL de tehnica masajului terapeutic şi kinetoterapia complememtară", autor ANGHEL DIACONU, constat cu reală şi nedisimulată bucurie că apare o astfel de lucrare îndelung aşteptată. Faptul că au văzut lumina tiparului, într-o perioadă relativ scurtă, trei ediţii ale lucrării în forma iniţială, ca manual şi deja patru ediţii şi în forma extinsă, ca "TRATAT DE TEHNICĂ A MASAJULUI TERAPEUTIC ŞI KINETOTERAPIE COMPLEMENTARĂ", denotă nu numai faptul că aceasta vine să umple un gol în literatura de specialitate, vine ca o necesitate, dar şi faptul că autorul ei este un terapeut desăvârşit care înglobează în acest tratat întreaga sa experienţă teoretică şi practică de 45 de ani, un spirit perfecţionist, dornic să dea cititorului o bază tot mai solidă, mai vastă şi mai cizelată pentru studiul şi practicarea acestei terapii.

Nu mă pot opri şi revin la ideea că eu consider foarte dificil să abordezi un domeniu pe care toţi au falsa impresie că îl stăpânesc. Dacă mai adăugăm aici şi faptul că pătrunderea informaţiilor cu viteza luminii atât online, cât şi în forma audio sau clasică – scrisă pe hârtie - au dat naştere unui val imens de "cunoscători" în arta masajului, o grămadă de "binevoitori" care cred că, parcurgând o frază, un articol, o planşă sau o broşură de "specialitate", au devenit specialişti în practicarea masajului, apariţia acestui tratat vine ca un act de dreptate.

Pe cei care consideră că a fi specialist în terapia prin masaj se învaţă chiar şi la "fără frecvenţă" , lucrarea de faţă îi trimite fără menajamente, întâi într-o depresie accentuată şi prelungită, apoi fie la studiul serios, fie în căutarea altei profesii.

În conţinutul tratatului este precizat ce trebuie să îndeplinească şi ce noţiuni trebuie să îşi însuşească cei care doresc să practice această terapie:

- anatomia şi fiziologia omului;
- tehnica îngrijirii bolnavului;
- noţiuni despre patologia bolilor contagioase, infecţioase, interne şi chirurgicale;
- indicaţiile şi contraindicaţiile terapiei prin masaj şi kinetoterapie".

Nu este suficientă însuşirea conţinutului acestei lucrări, trebuind să fie dublată de ore solide de practică şi de cunoştinţe în limite de minim bun-simţ despre etica şi deontologia profesională.

Ar mai fi ceva demn de luat în seamă: într-o lume în care au început să apară tot mai puţine scrieri care să aibă cu adevărat un mesaj de transmis sau vreo utilitate, într-o lume în care e deja o modă să fii scriitor fără să fi scris un rând, apare deodată, rodul unor eforturi susţinute, pe un teren unde era aşteptat precum aerul tare şi curat al unei dimineţi, acest TRATAT.

De asemenea, de mare însemnătate mi se pare şi faptul că autorul nu compilează apariţii anterioare, aşa cum se pare că e la mare căutare, chiar şi printre ”minţile luminate” din înalta societate contemporană, nici nu traduce o lucrare existentă pe alte meleaguri, ci perfecţionează şi transpune într-o formă organizată, cu eforturi mari şi îndelungate, noţiuni şi tehnici ale profesiei în care şi-a desfăşurat activitatea. Domnul ANGHEL DIACONU scrie acest tratat după mai bine de 40 de ani de experienţă, oglindind aici o îmbinare între experienţa acumulată şi noţiuni de teorie şi tehnică a masajului dobândite de la una din legendele acestei profesii, doctorul Tudor Agârbiceanu.

Lumea terapeuţilor cu deficienţă vizuală îi va purta o reală recunoştinţă peste veacuri domnului profesor doctor TUDOR AGÂRBICEANU. Domnia sa a fost printre primii care au insistat şi dovedit cu argumente ştiinţifice necesitatea practicării acestei profesii de către cei cu deficienţă de vedere, atât datorită dezvoltării superioare a simţului tactil, element vital în practicarea masajului, cât şi datorită neinhibării pacienţilor cu pudoare accentuată. Anii care au urmat i-au dat deplină dreptate domnului doctor Agârbiceanu, azi fiind intrată în concepţia de masă ideea că, dacă ai de ales, preferi un maseur nevăzător, asta neînsemnând o discriminare, ci faptul că e apreciată la adevărata sa valoare hipersensibilitatea tactilă pe care acesta o posedă.

Fără a avea neapărat un merit în asta, e o reală mândrie pentru breasla terapeuţilor cu deficienţă de vedere din ţara noastră faptul că, din rândurile noastre s-a ridicat, a muncit mult, a luptat cu toate piedicile şi a reuşit să se impună, autorul acestui tratat.

Celor care vor căuta nod în papură acestei apariţii le este la dispoziţie o variantă simplă: scrieţi şi voi! Haideţi cu ceva! Realizaţi o contrapondere!

M-am bucurat sincer să văd cum această lucrare, în diferitele sale forme, a atras după apariţia sa variate şi numeroase distincţii, atât pentru apariţie, cât şi pentru autorul ei:

- Premiul special al juriului la concursul de carte ”Gheorghe Ardeleanu” – Băile Felix,Bihor;
- Diplomă de merite deosebite –Liceul Tehnologic Special ”Regina Elisabeta” , Bucureşti;
- Diploma de excelenţă – L.S.D.V. Cluj-Napoca;
- Diploma de merite deosebite – Asociaţia.Balneofizioterapeuţilor cu Deficienţe Vizuale din România;
- Diploma de excelenţă –Asociaţia Nevăzătorilor din România.

Iar eu am curajul să afirm că e numai începutul unui drum în care, după mai bine de 40 de ani de experienţă profesională, timp în care a pregătit şi a perfecţionat şi apariţia lucrării de faţă , autorul, dl. ***ANGHEL DIACONU*** să se bucure de roadele aprecierii muncii sale.

Nu e mai puţin lipsit de importanţă, ba dimpotrivă, e semnificativ şi faptul că lucrarea ”TRATAT DE TEHNICĂ A MASAJULUI TERAPEUTIC ŞI KINETOTERAPIE COMPLEMENTARĂ”, a trecut, încă din forma sa iniţială, de manual de tehnică a masajului, rigorile impuse de Ministerul Educaţiei Naţionale din România, rigori nu puţine şi nici simple, şi constituie manual de predare la toate nivelurile pentru cursanţi, asistenţi şi studenţi.

”TRATATUL DE TEHNICĂ A MASAJULUI TERAPEUTIC ŞI KINETOTERAPIA COMPLEMENTARĂ” se prezintă ca o lucrare amplă, riguros documentată, structurată pe

şase mari capitole şi două volume, însă, cu toate acestea, limbajul în care este prezentată informaţia despre tehnica de efectuare a manevrelor masajului cât şi tehnica de efectuare a fiecărei manevre de masaj pe fiecare regiune a corpului uman, asociată cu kinetoterapia complementară pentru fiecare articulaţie, precum şi forma în care este expusă, îl fac extrem de plăcut de parcurs şi de însuşit. Sunt uneori momente când parcă uiţi că te afli în faţa unei lucrări de specialitate. În această formă, cu siguranţă nu există nici un fel de problemă în parcurgerea şi însuşirea informaţiilor din conţinutul său pentru toţi cei care îl au ca materie de studiu, indiferent de nivelul la care învaţă.

Eu apreciez şi din motive personale iniţiativa colegului nostru ***ANGHEL DIACONU***, fiind şi eu, ca şi domnia sa, deficient de vedere şi terapeut, ce-i drept, având mai puţini ani de practicare a acestei profesii decât autorul acestui tratat. De aceea, dincolo de contribuţia incontestabilă la fixarea unor cunoştinţe teoretice şi practice în domeniu, acest tratat este şi materializarea faptului că voinţa e în viaţă biruitorul absolut, voinţa în materializarea unui ideal, în finalizarea lui, chiar şi după ani şi ani de muncă neobosită. Să nu uităm însă, că, de-a lungul timpului, marile cuceriri ale ştiinţei, marile opere de artă, marile realizări în orice domeniu au însemnat în primul rând sacrificiu şi dăruire. Mă consider un norocos deoarece am avut plăcerea să-l întâlmesc, să-l cunosc, să-i ascult şi să-i urmez sfaturile autorului acestui tratat, domnul ANGHEL DIACONU.

Sunt convins, aşa cum spuneam, că a sosit momentul ca eforturile domniei sale să îi aducă satisfacţia şi locul meritat în istoria profesiunii noastre şi a medicinei, alături de marile nume ce şi-au pus amprenta şi vor rămâne în istorie ca figuri marcante, reprezentative în domeniu: R. P. MANGA, N. HALMAGIU, Prof. dr. MARIUS STURZA, Prof. dr. TRAIAN DINCULESCU, THEODORA ATANASIU, dr. ADRIAN IONESCU, PROF. DR. TUDOR AGÂRBICEANU.

Nicolae CÎRCIU
Asistent Medical Principal de Balneofiziokinetoterapie şi Masaj
Centrul de Îngrijire şi Asistenţă ”Şansa” din cadrul D.G.A.S.P.C. Satu Mare

Lucrarea "Tratat de Tehnică a Masajului Terapeutic şi Kinetoterapia Complementară", este o monografie amplă şi complexă a tehnicilor de masaj terapeutic, corelate cu kinetoterapia complementară.

Valoarea acestui Tratat - Manual, constă în conţinutul său bine structurat, metodic, ştiinţific şi didactic prezentat, începând cu noţiuni generale pe care trebuie să şi le însuşească orice persoană care urmează să practice masajul, continuând cu metode şi tehnici de efectuare a fiecărei manevre a masajului, cât şi modul de aplicare a lor pe fiecare zonă sau regiune a corpului uman.

Evaluările Tratatului - Manual făcute de numeroase personalităţi de vârf din domeniul medical de specialitate, cât şi premiile acordate de diverse unităţi de învăţământ pentru ediţia a 2-a a prezentei lucrări, dovedesc încă o dată dacă mai era cazul, valoarea conţinutului acestei lucrări. Ediţia a IV-a a Tratatului – Manual revizuită şi adăugită, dovedeşte importanţa conţinutului acestei lucrări datorată numeroaselor solicitări făcute de cei care se pregătesc în domeniu, pentru învăţarea şi aprofundarea tehnicilor de masaj cu un pronunţat caracter aplicativ. Expunerea clară şi detaliată, atât teoretic, practic, cât şi ilustrat, este expresia unei munci titanice a autorului Anghel Diaconu, ca urmare a pregătirii şi perfecţionării continue pe parcursul multor ani. Reprezintă şi dorinţa acestuia de a elabora această lucrare şi de a sublinia importanţa asocierii masajului terapeutic cu kinetoterapia complementară. Prezentarea conţinutului lucrării în mod ştiinţific şi didactic este, pe cât de complexă, pe atât de necesară pentru învăţarea şi aprofundarea acestei nobile profesii, atât de necesară în terapia medicală nefarmacologică folosită în recuperarea diverselor afecţiuni ale corpului uman, fiind unica lucrare în domeniu care acoperă golul existent în medicină până la apariţia acesteia.

Autorul insistă asupra tuturor aspectelor atât teoretic cât şi practic, subliniind necesitatea întocmirii unor planuri individualizate de aplicare a masajului terapeutic şi a kinetoterapiei pe fiecare zonă sau regiune a corpului uman, în vederea restabilirii funcţionalităţii organismului afectat de boală.

Asocierea noţiunilor de anatomie, fiziologie şi fiziopatologie specifice ţesuturilor şi în special a aparatului locomotor, aduce un plus de calitate pentru înţelegerea şi aplicarea cât mai corectă şi mai eficientă a manevrelor de masaj, pentru a obţine efectele terapeutice în beneficiul semenilor noştri aflaţi în suferinţă. Expunerea clară şi bine structurată este datorată experienţei practice şi didactice a autorului acumulată pe parcursul a zeci de ani, reprezentând totodată pregătirea, pasiunea şi dăruirea cu care a practicat această meserie şi dorinţa de a împărtăşi şi altora cunoştinţele acumulate în beneficiul celor aflaţi în suferinţă. Aici cred eu că este secretul reuşitei acestui Tratat – Manual - Monografie, având în vedere că masajul este o artă, o profesie nobilă care presupune o pregătire complexă a terapeutului atunci când intră în relaţie cu pacientul pentru a-i alina suferinţa şi a-i crea o stare de bine.

Această procedură terapeutică necesită cunoştinţe ample, dar necesită poate în mai mare măsură, implicarea mentală şi afectivă. Contactul maseur-pacient este în sine o artă, o artă a comunicării nonverbale, dublată de comunicarea verbală şi de dorinţa de a asculta şi a colabora cu pacientul, şi de a participa la îmbunătăţirea stării de bine a celui care este în suferinţă.

Relaţia cu pacientul, dincolo de toate cunoştinţele tehnice, clar şi detaliat exprimate în Tratatul - Manual, este foarte importantă în obţinerea efectului terapeutic dorit. Nu oricine poate face acest lucru. Această profesie poate fi însuşită perfect teoretic şi practic, dar necesită mult mai mult decât atât: dăruire, compasiune, bunăvoinţă şi bună dispoziţie pentru a realiza o relaţie armonioasă maseur – pacient.

Maseurul este un artist plin de energie care poate dărui omului suferind parte din această energie, odată cu mesajele exterioare necesare echilibrării funcţionale ale acestuia.

Donarea acestei energii, făcută strict individualizat, adaptată necesităţilor pacientului, este principala caracteristică a unui maseur – artist. Pe acest aspect ar fi trebuit să se pronunţe mai mult autorul în urma experienţei acumulate în timp, ţinând cont de aspectele tehnice, cât şi de modalitatea de selectare a celor care vor deveni profesionişti în domeniu.

Încă din vremuri îndepărtate, această terapie a aparţinut şi deficienţilor de vedere, practic socotiţi ca cei mai buni terapeuţi prin sensibilitatea tactilă deosebită, dar şi prin dăruirea cu care aplică această terapie diferită de la pacient la pacient. Contactul mâinii maseurului cu pielea pacientului poate aduce informaţii importante terapeutului, dacă este pregătit corespunzător în domeniu şi competent în prelucrarea informaţiilor obţinute ca să poată oferi şi "răspunsuri" pentru detensionarea şi reducerea stresului psihic şi fizic, acumulat în toate structurile. Consider că este singurul capitol care ar fi necesitat o mai atentă aplecare în carte.

Masajul este o artă care necesită minte şi tehnică, dar şi mult suflet, multă iubire, multă compasiune, multă dorinţă de a dărui. "Dăruind vei dobândi".

Tratatul – Manual ediţia a IV-a este îmbunătăţită, adăugită şi reevaluată de numeroase personalităţi de frunte din lumea medicală, cât şi premiată de numeroasele şcoli de specialitate şi nu mai are nevoie de alte aprecieri. Tratatul – Manual şi-a demonstrat valoarea de-a lungul anilor prin numeroasele solicitări, ca urmare a cărora în scurt timp de la apariţie s-a ajuns la ediţia a IV-a. Lucrarea reprezintă sufletul autorului şi cunoştinţele lui vaste în acest domeniu. Tratatul – Manual este un îndreptar valoros pentru formarea şi pregătirea următoarelor generaţii de profesionişti. Aceştia trebuie însă să înţeleagă menirea şi importanţa lor în rearmonizarea funcţionalităţii organismului uman, contribuţia lor esenţială la recuperarea pacientului, atât fizică cât şi psihică. Asocierea masajului cu kinetoterapia, necesară şi benefică, este un plus dat artei masajului şi un deziderat mai vechi al acestei meserii. Tratatul - Manual este un îndrumător practic şi teoretic pentru cei care vor să practice în mod ştiinţific această nobilă profesie, în beneficiul celor care au nevoie pentru a-şi îmbunătăţi starea de bine sau pentru a fi recuperaţi în urma diverselor afecţiuni, mult mai mult decât modul ştiinţific, riguros, complex şi metodic, bine organizat, mai necesită şi gândire pozitivă, dăruire şi dragoste pentru om şi problemele lui.

Am analizat cu mare atenţie conţinutul Tratatului/Manualului de Tehnică a Masajului Terapeutic şi Kinetoterapia Complementară şi prin prisma experienţei mele de 45 de ani, am constatat că sunt prezentate toate noţiunile teoretice, practice şi ilustrate necesare efectuării corecte a fiecărei manevre a masajului, şi totodată prezintă topografia şi anatomia celor 25 de regiuni în care autorul împarte corpul uman, cât şi modul de efectuare a fiecărei manevre pe fiecare regiune.

Precizez că şi eu, după analiza acestei lucrări, mi-am însuşit multe noţiuni necesare pentru a practica corect terapia prin masaj, pentru a fi în beneficiul pacienţilor pe care, cu drag, îi tratez.

Ca urmare a celor constatate cu experienţa mea, recomand cu mult simţ de răspundere această lucrare tuturor acelora care învaţă şi practică această nobilă profesie pentru îmbunătăţirea stării de sănătate a celor aflaţi în suferinţă.

Am analizat temeinic această lucrare şi am constatat utilitatea ei în pregătirea şi perfecţionarea celor care practică această terapie. Concluzia este a mea, după o experienţă de 45 de ani în domeniu.

Doresc să colaborez la revizuirea următoarelor ediţii,

asistent principal B.F.T.M. Vasile Spătar Pompei

Consideraţii privind

Tratatul de tehnică a masajului terapeutic şi kinetoterapia complementară

- eseu -

„Manualul de tehnică a masajului terapeutic” a fost realizat de Anghel Diaconu şi publicat de Editura Medicală ca primă apariţie în domeniu în anul 2008. Lucrarea a fost atestată de Ministerul Educaţiei Naţionale în anul 2010, cu ordinul nr. 5455, ca manual de studiu pentru şcolile de specialitate la toate nivelele (tehnicieni, asistenţi, studenţi).

Ca urmare a solicitărilor specialiştilor, Editura Medicală a reeditat, în anul 2012, "Manualul de Tehnică a Masajului Terapeutic" ediţia a lI-a, revizuită şi adăugită. Academia Oamenilor de Ştiinţă din România a analizat lucrarea care, prin conţinutul său, are valoare de "Tratat de tehnică a masajului terapeutic" şi a aprobat editarea acesteia în anul 2013.

Ca urmare a solicitării specialiştilor, tot în anul 2013 Editura Academiei Oamenilor de Ştiinţă din România a tipărit „Tratatul de tehnică a masajul[illegible] kinetoterapia complementară”, ediţia a II-a, revizuită şi adăugită.

Data: 18.09.2015

Această lucrare a fost distinsă cu premiul special al juriului, în cadrul concursului de carte „Gheorghe Ardeleanu”, organizat în data de 20 mai 2014, la Băile-Felix, judeţul Bihor. A.N.R. i-a acordat autorului acestei lucrări diploma de excelenţă, Liceul Tehnologic Special „Regina Elisabeta” şi A.B.F.T.D.V.R. i-au acordat diplome de merite deosebite, de asemenea L.S.D.V. din Cluj-Napoca i-a acordat diplomă de excelenţă. „Tratatul de tehnică a masajului terapeutic şi kinetoterapia complementară” este reeditat de Academia Oamenilor de Ştiinţă din România, în anul 2014, ediţia a III-a, revizuită şi adăugită şi, în anul 2015, ediţia a IV-a.

La cererea membrilor Asociaţiei Nevăzătorilor din România care se formează şi se perfecţionează în acest domeniu, se tipăreşte în Braille, în anul 2015 “Manualul de tehnică a masajului terapeutic şi kinetoterapia complementară” ediţia a IV-a, revizuită şi adăugită.

„Tratatul” este o veritabilă monografie a artei masajului, procedură cu caracter terapeutic încă din antichitate. Vechimea practicării masajului este recunoscută şi se datorează marelui coeficient de abordabilitate a acestei profesii bazată pe exerciţiul curativ manual.

Monografia conţine o metodologie implicită de aplicare a masajului terapeutic, incluzând contextul instituţional şi organizaţional al desfăşurării profesiunii, condiţiile optimale pentru succesul demersului terapeutic şi criteriile de selectare şi de pregătire necesare oricărei persoane care doreşte să practice această artă a masajului.

Lucrarea de faţă are o dublă dimensiune. Ea este întemeiată pe o solidă documentaţie din sfera anatomiei şi fiziopatologiei şi pe pregătirea ştiinţifică, teoretică şi practică a autorului, care ne prezintă metodologia tehnicii de efectuarea a fiecărei manevre a masajului medical. În continuare sunt prezentate delimitarea şi descrierea anatomică a fiecărei regiuni a corpului, succedate de descrierea tehnicii de efectuare a fiecărei manevre a masajului pe fiecare regiune, asociată cu kinetoterapia complementară. În încheiere, se prezintă tehnica de efectuarea corectă a masajului general.

”Tratatul” se dovedeşte a fi de mare utilitate pentru pregătirea la toate nivelele de studiu a specialiştilor în domeniu (elevi şi studenţi).

Valoarea monografiei, sub aspect ştiinţific şi profesional-formativ, este atestată de Ministerul Educaţiei Naţionale şi de referinţe ale numeroşilor specialişti de top în materie, conducători recunoscuţi de instituţii de specialitate, de catedre universitare şi de premiile obţinute.

Conţinutul lucrării de faţă este rodul acumulării noţiunilor teoretice şi practice de către autor în urma experienţei dobândite prin practicarea şi perfecţionarea continuă a tehnicii de masaj, iar metodologia didactică a fost însuşită prin formarea şi perfecţionarea, timp de 45 de ani, a numeroaselor generaţii de specialişti în această nobilă profesie. Informaţiile prezentate sunt dobândite şi prin participarea lui Anghel Diaconu la lucrările temelor de cercetare privind recuperarea locomotorie din cadrul Institutului naţional de expertiză medicală şi pregătirea sa în cadrul cursurilor, de nivel european, de Preparator Formare pentru Adulţi, organizate de Consiliul Naţional de Formare Profesională a Adulţilor, de Ministerul Educaţiei Naţionale şi de Ministerul Muncii.

„Tratatul" este util atât celor care doresc să practice şi să se perfecţioneze în această nobilă profesie, cât şi nevăzătorilor şi slabvăzătorilor, persoane implicate în mod tradiţional în practicarea profesionistă a masajului terapeutic, reprezentând un document educaţional fundamental.

prof. Radu Sergiu RUBA

EDITURA ACADEMIEI OAMENILOR DE ŞTIINŢĂ DIN ROMÂNIA
Splaiul Independenţei, nr. 54, sector 5, Bucureşti
Tel.: (021) 314.74.91 / 031.1070.659 Fax: 021.314.75.39
Web: http//:www.aos.ro/editura/ e-mail: editura.aosr@gmail.com

Bun de tipar: 11.2015

Tipografia Editurii Academiei Oamenilor de Ştiinţă din România